

2021-06-16

Dnr 511-786-18

Beslut om utvidgat strandskydd i Ronneby kommuns kust- och skärgård

Indelning av utvidgade strandskyddsområden, områdesbeskrivningar med tillhörande kartor och befintligt bedömningsmaterial/källförteckning.

Översyn av strandskyddet i Ronneby kommuns kust- och skärgård – Bilaga 1

Utgiven av: Länsstyrelsen Blekinge län
Ansvarig avdelning: Avdelningen för Samhällsutveckling- och miljöskydd
Författare: Länsstyrelsen Blekinge län
Omslagsbild: Foto: Carina Burelius

Innehållsförteckning

Indelning av utvidgade strandskyddsområden.....	4
1. Järnavik	6
2. Svalemåla - Gyö	9
3. Garnanäs.....	12
4. Biskopsmåla - Vångsö.....	15
5. Bräkneåns mynning.....	18
6. Vierydsfjorden.....	21
7. Bökevik - Trolleboda	23
8. Dragnäs	25
9. Spjälkönäs	27
10. Svanevik	30
11. Risanäs	32
12. Droppemåla	35
13. Angelskog.....	37
14. Angelskogsviken	39
15. Aspan.....	41
16. Gö	44
17. Millegarne - Korsanäs	47
18. Lindö udde med ön Styrsviksholm.....	50
19. Kuggeboda med Eneholmen	53
20. Fällö.....	56
21. Stenaby	58
22. Vesviken med Torafjärden	60
23. Äspenäs	62
24. Blötö - Östranäs.....	64
25. Vambåsa	67
26. Tromtö med Tromtesundaviken, Ringholmen, västra och östra Råholmen, Ivö och Utö.....	70
27. Almö med öar Eneholmen, Västerholmen, Österholmen, Betesholmen och udden Hammarholm.....	73
28. Jordö med Östanön.....	76
29. Listerby innerskärgård med Kvalmsö, Kidö, Helgeö och Torkö	79
30. Listerby skärgård med Slädö, Arpö, Vagnö, Ljungskär och Arpökalv	82
31. Ronneby skärgård med Karön, Yttre och Inre Stekön, Harön, Funkön, Dunsön, Slättön och Stora Ekön.	85
32. Bräkne-Hoby skärgård med Salttärna, Stickelön och Spjutsö.....	88
Befintligt underlagsmaterial/källförteckning	91

Indelning av utvidgade strandskyddsområden

Det utvidgade strandskyddet i Ronneby kommuns kust- och skärgård har avgränsats i 32 olika områden (se karta på sida nr. 5). På fastlandet varierar det utvidgade strandskyddet mellan 100 till 300 meter från strandlinjen. I havet utvidgas strandskyddet i samband med förekomst av grunda bottnar (< 3 meters djup), samt inom naturreservat.

Externa GIS

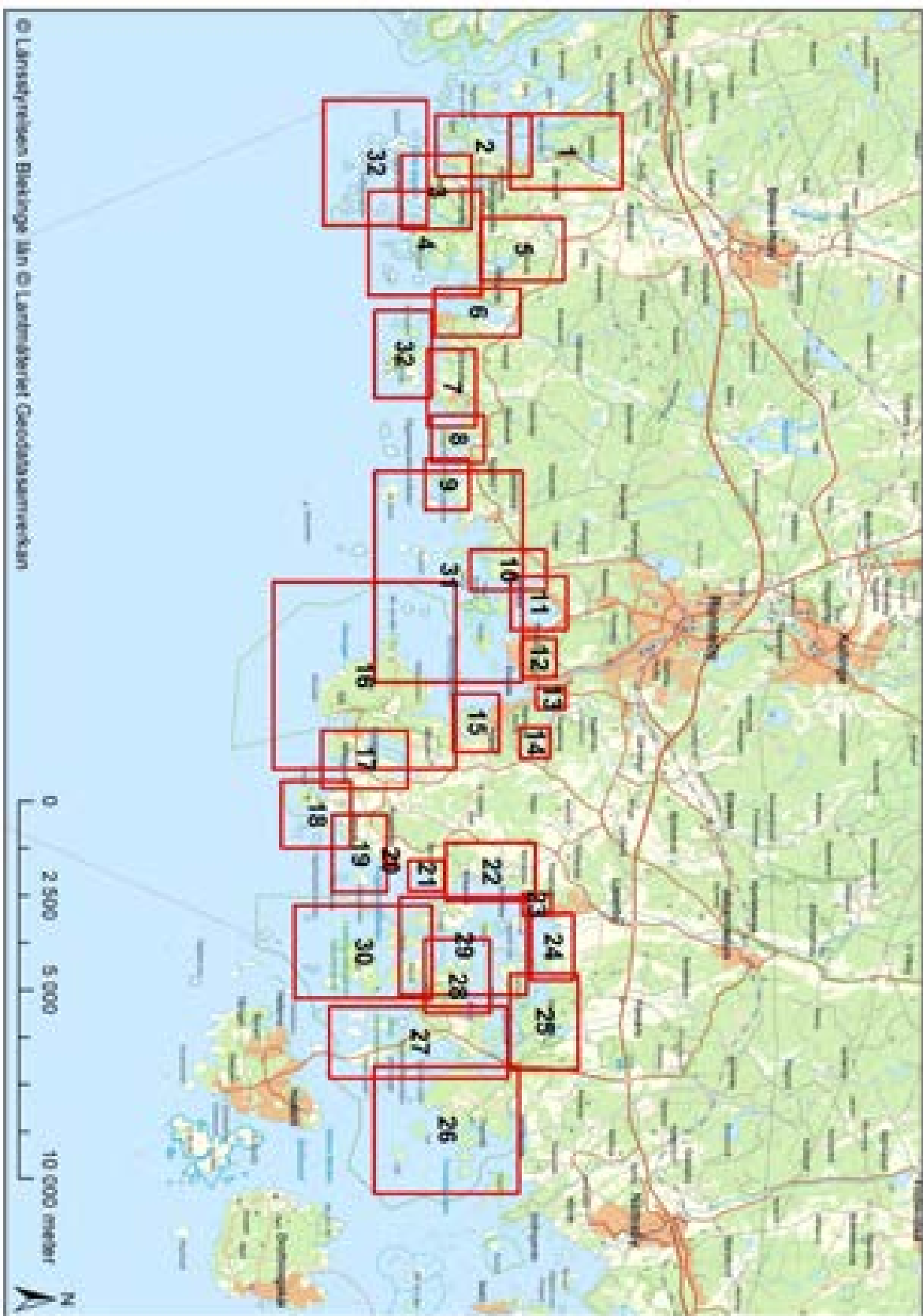
Kartorna som hör till de olika utvidgade strandskyddsområdena finns tillgängliga på Länsstyrelsens Externa GIS (geografiskt informationssystem). Externa GIS gör det möjligt att zooma in (förstora) önskat område i kartan och söka ut/lägga till olika sorters information som ligger till grund för beslutet.

Sökväg till Bilaga med kartor

<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=4fa7cefe078a451caf94fe5d07f73771>

Områdesbeskrivningar med kartbilagor

Observera att kartorna i bilagan har olika skalor beroende på hur stora objekten är.

1. Järnavik

Sammanfattning

Ett genuint kust- och kulturlandskap med mycket kraftigt markerade bergsryggar i syd- nordlig riktning, som delvis stupar brant ner mot Järnaviken. Området är av väsentlig betydelse för friluftslivet och har höga biologiska, kulturhistoriska, geologiska och landskapsestetiska värden.

Naturvärden

Funktion: Järnavik är ett varierande område vars bergsryggar, sluttningar och sänkstråk hyser ädellövskog, kala klippor och hållmarksskog, betespräglade öppna partier, slåtteräng, alkärr och sumpskog. I ädellövskogen växer främst ek, avenbok och bok, men även lind, alm och lönn förekommer. I skogens rikare delar samt inom mer öppna marker är ett rikt buskskikt med bl.a. hagtorn, slån, olvon och olika rosor.

Kvalitet: Ädellövskogen har ett artrikt fåltskikt med liljekonvalj, myskmadra, blåsippan, skogsbingel och svalört. I södra delarna med kargare natur växer bl.a. gul fetknopp och styvmorsviol runt de isslipade berghällarna. Området hyser ett flertal hotade arter, t.ex. den rödlistade sandödlan, ängsmetallvinge, större vattensalamander och de likaledes rödlistade eller ovanliga svamparterna lindskål, igelkotröksvamp, grynkölfoting och fjällsopp. Rödlistade arter knutna till gamla träd är t.ex. oxtungssvamp, ek- och korallticka, gammelekslav, rosa lundlav och grå skärelav. Hävdade öppna/halvöppna marker hyser rödlistade och ovanliga arter som backsippa, ängsskära, desmeknopp, flikros och vårkällört. Naturreseptatet Järnavik beteshävdas till stor del.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt jordbruk och beteshävd/slåtter av kulturpräglade marker, samt att beteshävd även fortsättningsvis bedrivs inom naturreseptatens olika delar.

Friluftsvärden

Funktion: Området nås enkelt med bil. Från väg E 22 tar man av mot Tjärö/Järnavik och följer därefter skyltar. Järnavik som är en av de bästa naturliga hamnarna vid Blekingekusten användes redan under medeltiden av tyska och holländska fartyg som lastade och lossade sina varor här. Under 1800-talet blomstrade hamnverksamheten. Kvar finns det gamla hamnmagasinet från segelskutornas tid. Idag lägger skärgårdsbåten och turbåten till Tjärö till vid hamnen, den senare med flera avgångar dagligen under sommarhalvåret. Vid Järnaviks hamn finns även vandrarhem med servering, gästhamn och kanotcentral. Småbåtshamnar finns i Järnaviken och i Bastuviken. Vid Sjölaviken i öster finns kommunal badplats, camping, kiosk/affär och minigolfbana. Parkeringsplatser och toaletter finns såväl i anslutning till badplatsen som vid hamnen för skärgårdstrafik. Anordnad parkeringsplats med informationstavla finns också vid ingången till Järnaviks naturreseptats västra del. Pagelsborgs gård, strax norr om området, erbjuder bed & breakfast och konferenslokaler.

Kvalitet: Området är mycket naturskönt med dess markerade topografi som erbjuder vackra utblickar såväl mot havet och skärgården som inåt land med dess ålderdomligt präglade odlingslandskap och väl bevarade större gårdar. Trots viss yngre fritidsbebyggelse har den äldre bebyggelsekaraktistiken med låga hus som "hukar" nedanför de kraftiga branta sluttningarna bevarats. Inom naturreseptatet Järnavik finns markerade vandringsleder (bl.a. går Blekingeleden genom området) och iordningställda eldplatser. Den västra bergsryggen utgör ett stort sammanhängande naturområde, vars storlek tillmäter det ett särskilt värde för friluftslivet med förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, strövande, upplevelser, orientering, bär- och svampplockning. Andra aktiviteter är bad och fiske.

Exploateringsgrad

Den västra bergsryggen är oexploaterad med undantag för åtta fritidshus, varav fem är belägna vid Järnaviken. Öster om den väg som leder genom dalgången ner till Järnavik, finns främst en del permanent bostadsbebyggelse, men belägen på ett sådant sätt att dalgångens skönhet och vyn över landskapet inte störs. De äldre husen utgör ett historiskt betydelsefullt och karaktärsgivande inslag i

dalgången. Öster om Sjölaviken i anslutning till campingplatsen, utanför strandskyddsområdet, är ett tätbebyggt fritidshusområde med ianspråktagen strand.

Vid Järnaviken finns ett mindre övningsområde med drivmedelsanläggning för Försvarsmakten. I angränsning till övningsområdet och inom naturskyddat område finns en militär kaj. Inom området kan finnas en befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse för Försvarsmakten (3 kap. 9 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturreservat, Järnavik

Natura 2000, Järnavik

Område under utredning för bildande av naturreservat, ViCNatur

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1 och klass 2

Kulturminnesvårdsprogram, Blekinge

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

VMI, Sumpskog vid Mossen

VMI, Strandängar vid Järnavik

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Fornlämningar

De äldsta kända fornlämningarna i området utgörs av två gravar i form av stensättningar. Sådana är flacka rösen som anlades främst under järnåldern, (RAÄ Bräkne-Hoby 242 och 244).

Kulturlämningar

Kulturlämningarna utgörs av två stenindustrier som karaktäriseras av stenhuggerier, (RAÄ Bräkne-Hoby 880 och 899).

I området finns också en banvall, (RAÄ B-H 892, 911), som leder från stenhuggeriet 899 i Torp till lastageplatsen vid hamnen, (RAÄ B-H 909).

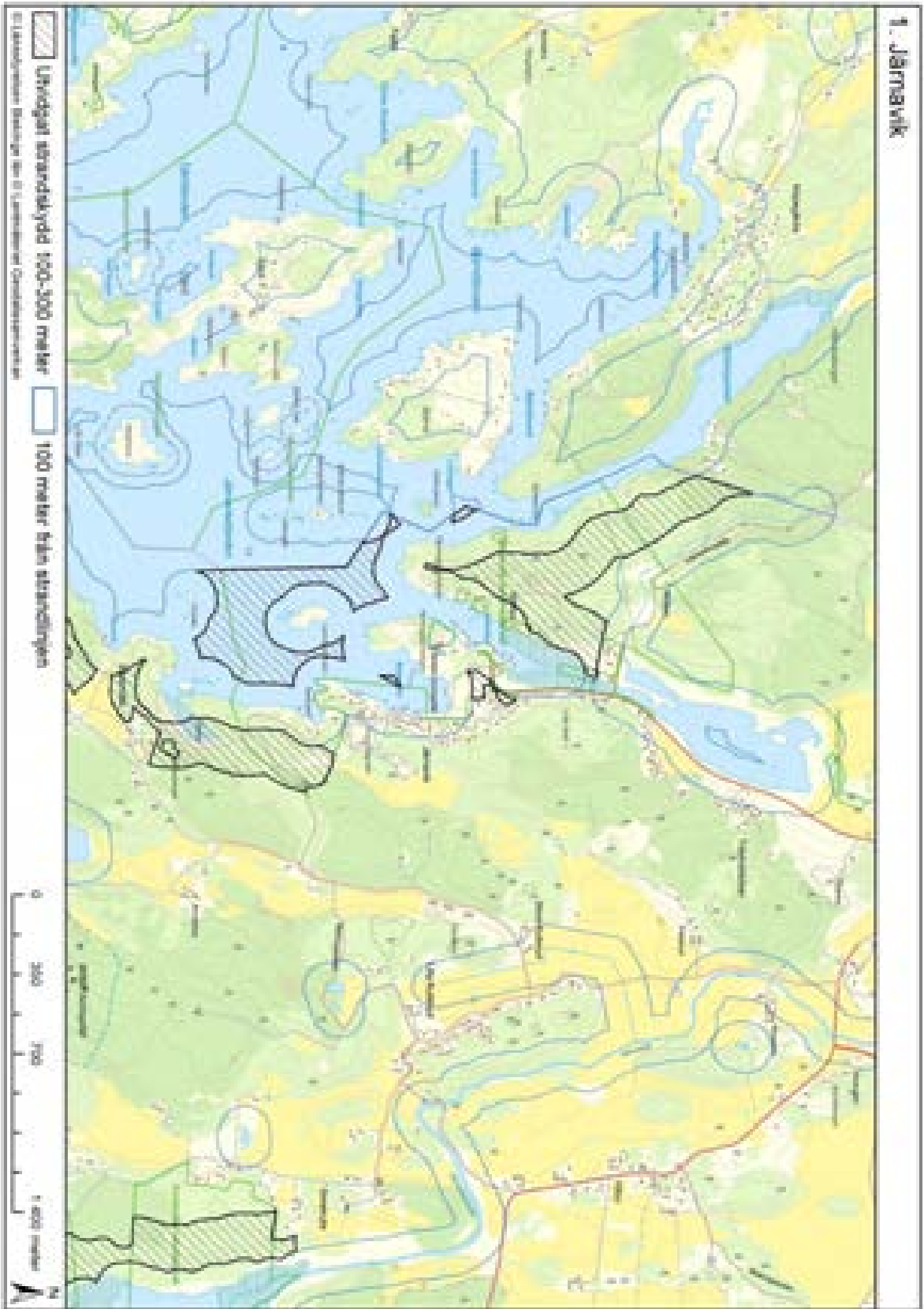
Äldre rester från ekonomibyggnaderna till Järnaviks gård är s.k. bevakningsobjekt Bräkne-Hoby 898, (917), och är registrerade som bytomt/gårdstomt.

Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Ca 50 träd är registrerade.

2. Svalemåla - Gyö

Sammanfattning

Ett bergigt, kraftigt kuperat och skogbevuxet kustparti med stråk av genuint kulturlandskap, rikt på fornlämningar från äldre järnåldern. Längs Svalemålaviken på Gyö, är ett karakteristiskt fiskeläge som trots fritidsboende har en relativt välbevarad bebyggelsemiljö. Området är av väsentlig betydelse för friluftslivet och har höga biologiska, kulturhistoriska och landskapsestetiska värden.

Naturvärden

Funktion: Den varierade topografin med bitvis mycket kraftiga och branta sluttningar ger förutsättningar för snabba växlingar mellan hållmarksskog med berg i dagen, blandlövskog och ädellövskog. Skogsområdena som präglas av ålderdomliga skogsvårdsmetoder, domineras av ek. Tall och en tillkommer i höjdlägen och bok i sluttningar och dalstråk. I norr finns södra delen av Järnaviks naturreservat och en större nyckelbiotop med beteshävdad hållmarksskog rik på äldre träd, block och lågor. Den uppgrundade f.d. havsviken Steket med omgivande marker utgörs av beteshävdad skog, blandlövhage och havsstrandäng. Stränderna består till övervägande del av klippor. Här och var finns även mindre vikar med sandstrand eller strandäng.

Kvalitet: Till områdets äldre träd och lågor är rödlistade eller i övrigt skyddsvärda arter som grå skärelav, skillerticka, bokkantlav, rosa lundlav, talticka och ekoxe knutna. De beteshävdade markernas stora variation ger förutsättningar för vegetationstyper som t.ex. rödvenäng, rödvenhed, hållmarkstorräng och havsstrandäng. Fältskiktet innehåller bl.a. blåsippan, ängsviol och liten blåklocka, samt de rödlistade eller ovanliga arterna backmåra och vårkällört. Inom området finns också de rödlistade arterna silversmygare och hämpling.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt jordbruk och beteshävd/slätter av kulturpräglade marker.

Friluftsvärden

Funktion: Området nås med bil via småvägar. Vägbeskrivning finns på nätet. Från väg E 22 tar man av mot Tjärö/Järnavik och följer därefter skyltar Svalemåla stugby och Gyö. Från Järnaviks naturreservat i norr till Gyö i söder finns vandringsleder på totalt ca 4,5 km, den s.k. Svalemålaleden. Därutöver passerar Blekingeleden områdets norra del. I anslutning till Svalemåla gård är en stugby med möjligheter till att hyra stuga, cykel och båt (mindre motorbåt, segelbåt, kanot).

Kvalitet: En mycket gammal odlingsbygd kring Svalemåla gård med höga landskapsestetiska värden och en ca 4,5 km lång orörd kust med klippstränder och små vikar. Svalemåla gård, där stugbyn ligger, är en gammal släktgård som sedan 1583 ägts och drivits av samma familj i 15 generationer. På Gyö i söder finns ett fiskeläge från 1800-talet. Många fiskestugor fick redan på 1920-talet nya ägare och blev sommarbostäder. Några nya hus för permanentboende har tillkommit i fiskeläget. Inom området finns flertalet äldre kulturhistoriska lämningar och fornlämningar. Här finns goda förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, vandring, utflykter, strövande, upplevelser, orientering, bär- och svamplockning, bad, paddla kajak, segla, fiske och fågelskådning. Längs stranden finns möjlighet att lägga till i naturliga hamnar och från högre belägna delar erhålls vackra utblickar över havet och skärgården.

Exploateringsgrad

En drygt 3,5 km lång oexploaterad kuststräcka. Områdets bebyggelse utgörs av fiskeläget längs Svalemålaviken, Svalemåla gård och några avstyckade tomter.

På Gyös nordvästra udde finns ett militärt övningsområde där Försvarsmakten bedriver icke-tillståndspliktig militär verksamhet, däribland lösskjutning.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse för Försvarsmakten (3 kap 9 § MB)

Naturreservat, Järnavik

Natura 2000, Järnavik

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1 och klass 2

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Fornlämningar

Inom området finns det 6 stycken gravar i form av stensättningar. Stensättningar är flacka stenrösen som markerar för gravläggningar. Sådana är främst från järnåldern men kan ha anlagts under bronsåldern. (RAÄ Bräkne-Hoby 250, 251:1–2, 253:1–2 och 254).

Kulturlämningar

Det finns 3 kulturlämningar i form av bevakningsobjekt vilka utgörs av ett röjningsröseområde och två torp. (RAÄ B-H 251:2, 897 och 916).

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Fem träd har registrerats.

3. Garnanäs

Sammanfattning

En låglänt, mosaikbetonad lövskogskust med mycket höga natur- och landskapsestetiska värden, till stor del utvecklade genom områdets långa kontinuitet av beteshävd.

Naturvärden

Funktion: Det småkuperade området utgörs av en mosaik av ädel lövnaturskog och hedädellövskog, stråk med fossil åkermark, lövsumpskog och insprängda mindre våtmarker. Strandzonen består till största delen av morän-, sten- och klippstränder. I mindre vikar samt i Garnanäsvikens inre del finns även strandängar. De öppna våtmarkerna utgör födosöksplatser för såväl rastande flyttfåglar som för stannfåglar. Den långa beteskontinuiteten i så gott som hela området har givit upphov till en stor variation och artrikedom i träd-, busk-, och fältskikt. Förekomsten av gamla, grova och/eller senvuxna träd och död ved är stor. I området finns även s.k. jätteträd. Angränsande vattenområde har en stor areell utbredning av tångbälten vilka utgör en viktig livsmiljö för bl.a. evertebrater och fiskar.

Kvalitet: I områdets träd- och buskskikt växer ek, bok, avenbok, björk, lind, ask, apel, rönn, oxel, skogslönn, hassel, hagtorn m.fl. Öppna och halvöppna kulturpräglade delar hyser en flora med arter som blåsuga, jungfrulin och gökblomster. Drygt en tredjedel av området är nyckelbiotop, vilken har en riklig förekomst av värdefull kryptogamflora och lägre fauna, samt av vedsvamp och tickor. Rödlistade eller ovanliga arter inom området är t.ex. backmåra, sandödlan, ekoxe, dammfladdermus, oxtungssvamp, pluggrattskivling, skillerticka, lunglav, flikros och grå skärelav. I vattenområdet finns blåstångs- och sågtångsbälten samt ålgräs-borstnateängar som inom Natura 2000 pekats ut som prioriterade naturtyper. I Garnanäs, vid Pilken, finns ett naturreservat, bildat 2014.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt beteshävd i området, samt eventuell slätter av kulturpräglade marker.

Friluftsvärden

Funktion: Garnanäs gård med byggnader från 1700-talet är belägen ca 200 meter söder om Ryssjön. Gården erbjuder fem moderna självhushållningslägenheter och möjlighet till att hyra motorbåt eller roddbåt för att komma ut i skärgården. Vägbeskrivning finns på nätet. Från väg E 22 tar man av mot Tjärö/Järnavik och följer därefter skyltar Fishingcamp.

Kvalitet: Området som är beläget i en trakt med mycket gammal odlingsbygd är mycket naturskönt och innehåller många spår efter tidigare brukningsförhållanden som fossil åkermark, stenmurar och odlingsrösen. Här finns även två stensättningar (fasta fornlämningar). Förutsättningar finns till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, strövande, upplevelser, bär- och svamplockning.

Exploateringsgrad

Liten exploatering. Längs havet i områdets västra del finns sex tomter med fritidshus. Ytterligare två fritidshus är belägna nära vägen i norr. Nära havet finns även en äldre, mindre gård, idag nyttjad för fritidsboende.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse för Försvarmakten (3 kap 9 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturreservat, Garnanäs

Landskapsbildsskydd (19 § NVL)

Naturvårdsplan Blekinge, klass 2

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 1.

Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Ängs- och betesmarksinventering
Ängs- och hagmarksinventering

Fornlämningar

I området finns endast en fornlämning, som utgör en fossil åker. Sådana igenkänns ofta som områden med röjningsrösen. (RAÄ Listerby 145).

Kulturlämningar

Tre övriga kulturhistoriska lämningar finns i form av en historisk husgrund och två odlingsröseområden. Att de inte klassas som fornlämningar är på grund av att de antas ha tillkommit efter 1850. (RAÄ Listerby 132, 150 och 153.

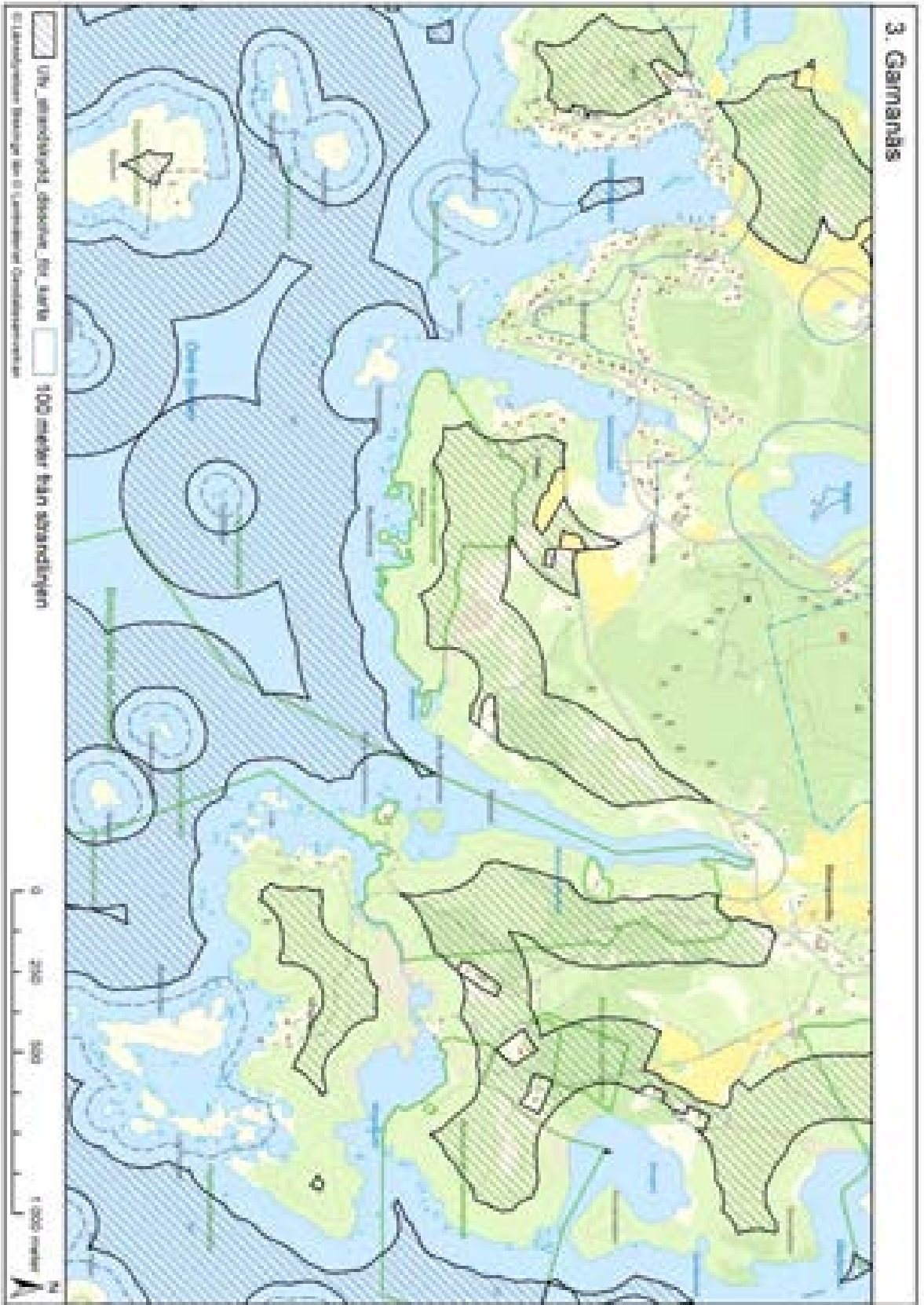
Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal träd har registrerats.

3. Gammarus

4. Biskopsmåla - Vångsö

Sammanfattning

Biskopsmålahalvön med Vångsö utgör södra delen av ett större, kuperat naturområde med en för mellanblekinge karakteristisk kustskog där delar är starkt präglade av lång hävdkontinuitet och utgör genuina utmarksbeten. Området har mycket höga biologiska värden och är av väsentlig betydelse för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: På fastlandet växer omväxlande ek och/eller bokdominerade skogar avbrutna av höjdparter med ett större inslag av tall, björk och gran. Höjdryggarna präglas av en kargare, krattartad växtlighet med stort inslag av öppna berghällar. Vångsö, som är ett tidigare skärgårdshemman, har ett i stort sett ännu intakt hägnadssystem där grundragen i det äldre kulturlandskapet med fördelningen mellan odlingsmark, slättermark och betesmark kan urskiljas. I hela området finns många gamla grova och/eller senvuxna träd och ett rikligt innehåll av död ved. Vångsö intar en särställning med drygt 200 skyddsvärda träd, varav flera "jätteträd".

Det utsatta läget vid havet medför stor exponering för sydliga vindar. I söder och öster är kusten starkt sönderflikad med utskjutande uddar och vikar. Stränderna består till största delen av morän-, sten- och klippstränder. I skyddade lägen som i sundet mellan Vångsö och Biskopsmålahalvön samt i vikarna längs områdets östra sida finns omfattande vassbälten, mindre strandängar och därinnanför al- och björkdominerad strandsumpskog. Angränsande vattenområde har en stor areell utbredning av tångbälten vilka utgör en viktig livsmiljö för bl.a. evertebrater och fiskar.

Kvalitet: I området har nio nyckelbiotoper och en strandsumpskog avgränsats av Skogsstyrelsen. Den stora variationen av naturtyper och mångfalden av livsmiljöer gynnar förekomsten av en stor artrikedom. De rikare ädellövskogarnas fältskilt innehåller bl.a. lundslok, myskmadra, buskstjärnblomma och vildkaprifol. Hävdgynnade arter inom betade delar är t.ex. östersjömaskros, stagg, gulkämpar och bockrot. Bland områdets alla rödlistade arter kan nämnas ekgrenbock, ekoxe, tvåfläckig smalpraktbagge, oxtungssvamp, ekspik, blek kraterlav och desmeknopp. Även fågellivet är rikt och havsområdet med öar söder om Vångsö är fågelskyddsområde. Rödlistade fågelarter som förekommer i området är t.ex. ejder, gråtrut och drillsnäppa. I vattenområdet finns blåstångs- och sågtångsbälten samt ålgräs-borstnateängar som inom Natura 2000 pekats ut som prioriterade naturtyper. På Biskopsmålahalvön finns ett naturreservat, bildat 2016. En utvidgning av reservatet planeras, så att det sammanfaller med Natura 2000-området Vångsö-Biskopsmåla.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt hävd i delar med lång beteskontinuitet. Den planerade reservatutvidgningen är viktig för att långsiktigt skydda de stora naturvärden som ingår i Natura 2000-området.

Friluftsvärden

Funktion: Området nås med bil via småvägar från den s.k. Saxemaravägen i norr. Drygt 1,6 km väster om området är Garnanäs gård där det är möjligt att hyra självhushållningslägenheter och motorbåt eller roddbåt för att komma ut i skärgården. Vägbeskrivning till Garnanäs gård finns på nätet (från väg E 22 tar man av mot Tjärö/Järnavik och följer därefter skyltar Fishingcamp).

Kvalitet: Biskopsmåla och Vångsö, som är ett mycket attraktivt strövområde, utgör en del i ett större sammanhängande naturområde, vars storlek tillmäter det ett särskilt värde för friluftslivet med förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, bär- och svampplockning och fågelskådning. Längst upp i Biskopsmålaviken finns en liten sandstrand lämplig för bad. På Vångsös västra del finns ett bronsåldersröse.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: Den planerade utvidgningen av naturreservatet, med vandringsleder och rastplatser, kommer att öka tillgängligheten till området.

Exploateringsgrad

Liten exploatering. Inom området finns ca 14 tomter med hus, främst fritidshus men även något hus för permanent boende. Inom området kan finnas en befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse för Försvarmakten (3 kap 9 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturreservat, Biskopsmåla

Natura 2000, Vångsö – Biskopsmåla

Natura 2000, Smygen

Natura 2000, Bräkne-Hoby skärgård

Landskapsbildsskydd, (19 § NVL)

Område i fördelningsplan för bildande av naturreservat, VICNatur, Biskopsmåla – Bräkne-Hoby skärgård.

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1 och klass 2

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1.

VMI, södra delen av Våtmarker vid Bräkne-åns mynning

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Fornlämningar

RAÄ Bräkne-Hoby 168 utgörs av en grav i form av en stensättning.

Kulturlämningar

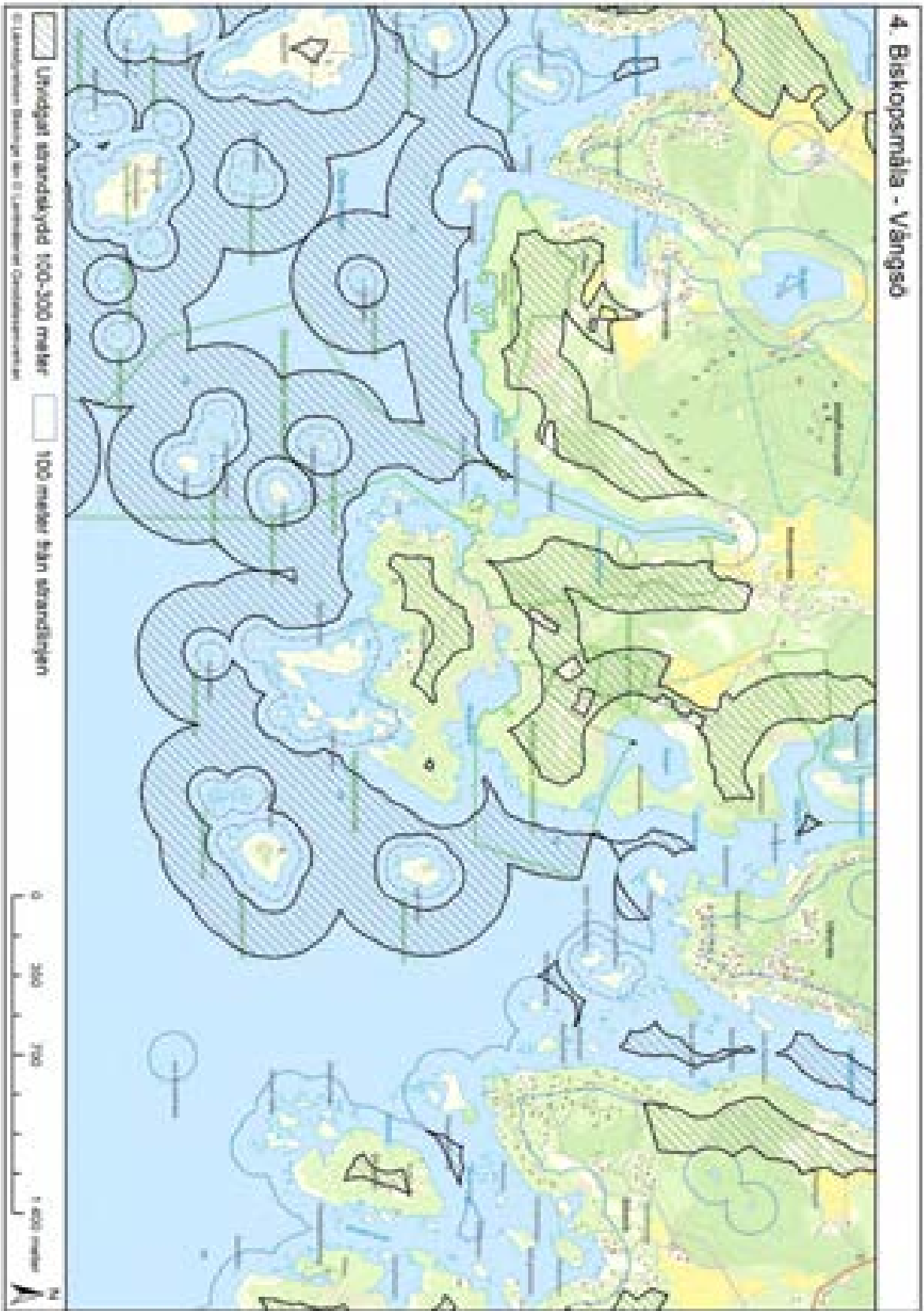
I området finns en fornlämningsliknande bildning utan närmare uppgift, (RAÄ B-H 154).

Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal träd är registrerade.

5. Bräkneåns mynning

Sammanfattning

Ett kuperat och varierat jordbruks- och lövskogsområde i inre kustbygden som är starkt präglad av lång hävdkontinuitet och med delar som utgör ett genuint utmarksbete. Bräkneåns mynningsområde med deltabildning, vidsträckta fuktängar och vassar. Området har mycket höga skönhetsvärden, biologiska värden och är av väsentlig betydelse för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Bräkneåns mynningsområde utgörs av ett vidsträckt delta med omfattande vassar och strandängar, som har ett mycket stort värde för både häckande och rastande fåglar. Längs Bräkneåns mynning och Väbyfjorden är en granitplatå på 25–30 m.ö.h. Längs platåns sluttning ner mot strandängen växer al och björk i en tät ridå. Platåområdet som är småkuperat utgörs av betespräglade skogsbestånd med senvuxen ek, tall och björk. Enbestånd är vanliga och längs Väbyfjärdens östra sida finns en mindre bokskog. Den enbuskbevuxna Kalvö, som är belägen mitt i Väbyfjorden, har sina högsta delar mot öster och i norr där ön stupar brant med klippor och block ner mot vattnet. Angränsande vattenområde har en stor areell utbredning av tångbälten vilka utgör en viktig livsmiljö för bl.a. evertebrater och fiskar.

Kvalitet: Bräkneåns mynningsområde med angränsande skogar och betesmarker har ett rikt fågelliv där rödlistade eller tidigare rödlistade arter som ejder, brun kärrhök, hämpling, törnskata, nötkråka och sånglärka observerats. Än hyser flera vandrande fiskarter t.ex. havsöring, ål, sik och elritsa. Inom området finns fyra nyckelbiotoper, en ädellövnaturskog och bergbrant där platån i norr bildar en markant bergsrygg, en lövskogslund, alsumpskog och ytterligare en bergbrant. Inslaget av senvuxna träd, träd med buketttformigt växtsätt och död ved är stor inom skogbevuxna delar. Äldre, grova ädellövträd och s.k. jätteträd förekommer främst i lundmiljöer och i anslutning till öppna marker. Särskilt hagmarks- och madområden vid åns mynning hyser en värdefull flora där arter som gullviva, ängsnycklar, Adam och Eva, kärrspira, tandrot och den rödlistade arten desmeknopp kan nämnas. Rödlistade eller i övrigt skyddsvärda arter knutna till gamla träd och död ved är bokkantlav, grå skärelav, oxtungssvamp och ekoxe. I vattenområdet finns blåstångs- och sågtångsbälten samt ålgräsborstnateängar som inom Natura 2000 pekats ut som prioriterade naturtyper. En stor del av området ingår i naturreservatet Sonekulla.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade marker, samt beteshävd i skogliga delar med lång beteskontinuitet. Natura 2000-området och naturreservatet Sonekulla har ingått i EU-projektet Grace (projektid 2010–2016) vilket syftade till att restaurera igenvuxna skärgårdsmiljöer.

Friluftsvärden

Funktion: Området nås med bil via småvägar från den s.k. Saxemaravägen i norr. Drygt 2 km väster om området är Garnanäs gård där det är möjligt att hyra självhushållningslägenheter och motorbåt eller roddbåt för att komma ut i skärgården. Vägbeskrivning till Garnanäs gård finns på nätet (från väg E 22 tar man av mot Tjärö/Järnavik och följer därefter skyltar Fishingcamp).

Kvalitet: Området, som är ett mycket attraktivt strövområde, utgör en del i ett större sammanhängande naturområde, vars storlek, men även dess mycket höga landskapsestetiska värde, tillmäter det ett särskilt värde för friluftslivet. Här finns förutsättningar för utflykter, upplevelser, vandring, bär- och svampplockning och fågelskådning. Blekingeleden passerar förbi Mörtströmmen och löper vidare längs området öster om Väbyfjorden. Vackra, kulturhistoriska upplevelser är Mörtströmmen och dess hjulkvarn, samt Sonekulla gård som under en tid beboddes av socknens häradshövdingar.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: Iordningställning och utmärkning av vandringsled. Exploateringsgrad Liten exploatering i norr med ett fåtal tomter med hus, men ingen exploatering för övrigt. Vid Kulleryd, strax nordväst om området, finns ett vindkraftverk som kan upplevas som störande.

Intressen

Riksidresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksidresse för Försvarsmakten (3 kap 9 § MB)

Riksidresse vattendrag, mot vattenkraftsutbyggnad (4 kap. 6 § MB)

Riksidresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Natura 2000, Sonekulla

Naturreservat, Sonekulla

Särskilt värdefulla vatten, RAÄ, HaV, NV

Landskapsbildsskydd, (19§ NVL)

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Kulturminnesvårdsprogram, Blekinge

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 1. VMI,

Våtmarker vid Bräkne-åns mynning

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Fornlämningar

RAÄ Bräkne-Hoby 168 utgörs av en grav i form av en stensättning.

Kulturlämningar

I området finns en fornlämningsliknande bildning utan närmare uppgift, (RAÄ B-H 154).

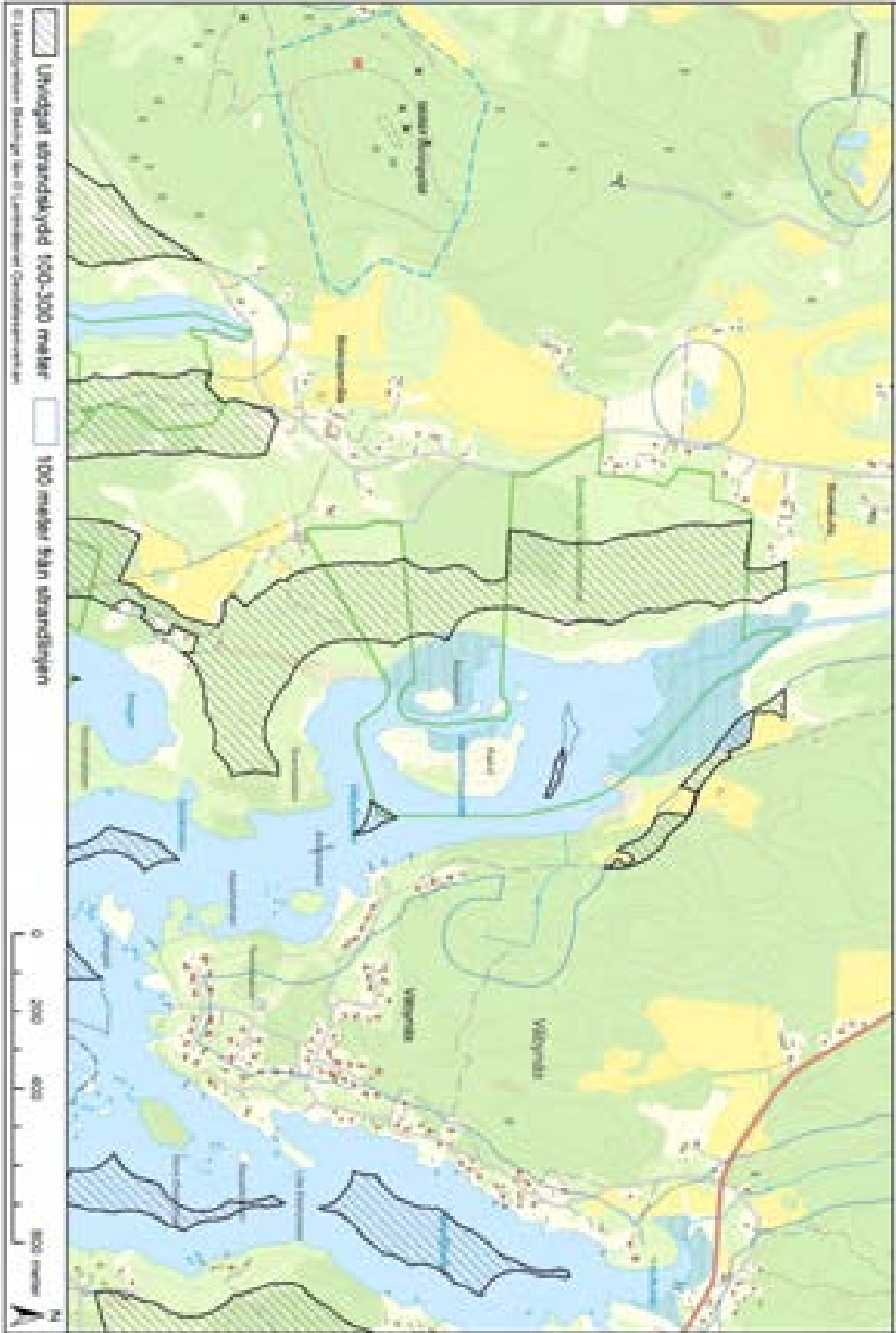
Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Nio registrerade träd.

5. Braknekins myning

6. Vierydsfjorden

Sammanfattning

En lång havsvik i vilken Vierydsån mynnar. I vikens inre del finns det tidigare fiskeläget Vieryd, omgivet av ett ålderdomligt präglat odlings- och beteslandskap med lång hävdkontinuitet. Området är mycket naturskönt, kulturhistoriskt intressant och har biologiska värden.

Naturvärden

Funktion: Vierydsfjordens inre del omgärdas av ett vackert, mosaikartat kulturlandskap med strandängar, ekhagar, blandlövhagar, lövträdsdungar och öppen hagmark. Betesmarkernas innehåll av vällagda odlingsrösen och stenmurar antyder att delar av marken tidigare varit uppodlad. Delområdet nordväst om viken utgörs av ohävdad inägomark ovanför en strandzon bevuxen med vass. Söder om hagmarkslandskapet på Vierydsfjordens östra sida är ett kraftigt kuperat skogsområde. På bergsryggarna växer tall och ekdominerad krattskog med stort inslag av en, medan dal- och sänkstråk och nedre delar av sluttningarna täcks av en bok-, ek-, och avenbokdominerad ädellövskog. Där rörligt markvatten förekommer finns sumpskog med klibbal.

Kvalitet: Typrepresentativa och geografiskt representativa betesmarker med lång hävdkontinuitet. Förekommande indikatorarter i havsstrandängarna är bl.a. krypven, havssälting, bunge, strandkrypa, gulkämpar och salttåg. I hagmarkernas fältskikt tillkommer knägräs, bockrot, Adam och Eva och nattviol m.fl. De olika skogstyperna är flerskiktade och innehåller äldre, senvuxna träd, samt död ved. Den västliga sluttningen med bok-ek-avenbokskog har bitvis ett mer näringskrävande fältskikt med bl.a. lundgräs och tandrot. Här växer även någon idegran. Rödlistade arter inom området är, bl. a. ekoxe, rödlånke, fransfladdermus, mindre hornnyvel och tvärstrekat mottfly. I viken med anslutande marker har de rödlistade fågelarterna ejder, drillsnäppa, mindre hackspett och tornseglare observerats.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade marker.

Friluftsvärden

Funktion: Vieryds by är belägen längs den väg som leder mellan Järnavik i väster och Saxemara i öster. Från vägen är en hänförande utsikt ut över viken mot öppna havet. Skogsområdet och betesmarken öster om viken utgör ett attraktivt strövområde för boende i Vieryd och Bökevik.

Kvalitet: Vägen genom det forna fiskeläget Vieryd har fått utmärkelsen som en av länets vackraste vägar. Vid Vierydsåns utlopp i viken finns en gammal valvbro i sten. Blekingeleden löper längs Vierydsfjordens västra och norra sidor. I området finns förutsättningar för strövande, upplevelser, vandring och fågelskådning.

Exploateringsgrad

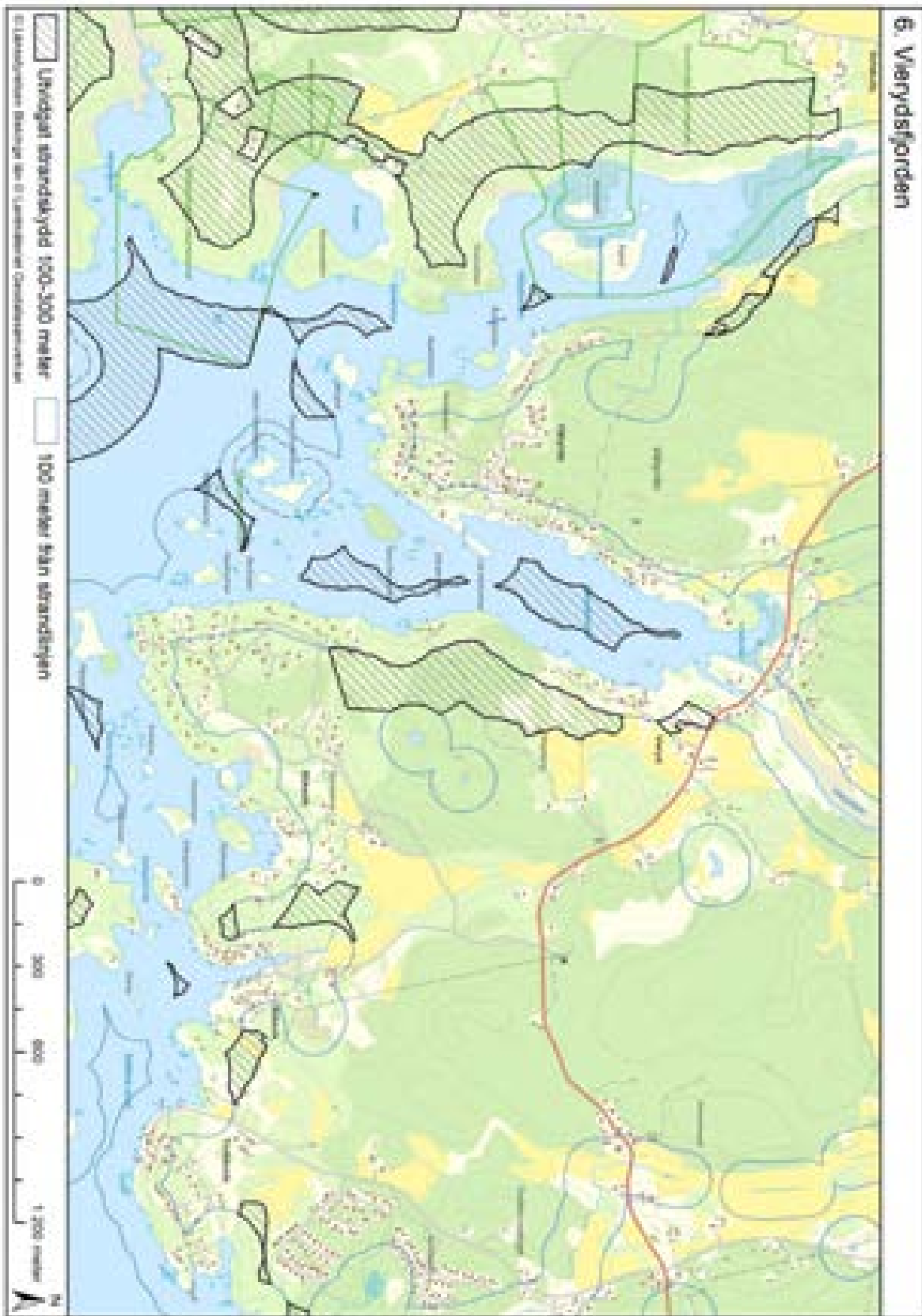
I vikens inre del finns ett flertal tomter med hus (ca 17 st.) inom strandområde. Längs vikens östra sida finns ytterligare tre hus i strandnära lägen.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)
Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Kulturminnesvårdsprogram, Blekinge
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 2
Ängs- och betesmarksinventering
Ängs- och hagmarksinventering

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer

7. Bökevik - Trolleboda

Sammanfattning

Ett relativt flikigt kustområde med ett variationsrikt landskap växlande mellan pastorala, kulturpräglade miljöer, ädellövskogar och karga bergspartier. Området är ett mycket naturskönt och viktigt strövområde.

Naturvärden

Funktion: Stränderna består till största delen av morän-, sten, och klippstränder. I skyddade lägen förekommer vassbälten. Därinnanför en mosaik av berg i dagen, krattskog och lövblandskog. Lite längre in växer äldre ädellövskog med främst ek och/eller bok. Områdets dalstråk utgörs av ett pastoralt, öppet beteslandskap med lövskogsdungar. Längs hävdade vikar finns partier med strandäng.

Kvalitet: I områdets östra del är en mindre nyckelbiotop ädellövsnaturskog som hyser en värdefull kryptogamflora. I beteshävdade delar förekommer vegetationstypen örtrik torräng med arter som blåsuga, lundkovall, gullviva, skogsbingel och stor blåklocka. Rödlistade arter som observerats inom området är mindre hackspett och silversmygare.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade marker.

Friluftsvärden

Funktion: Bökevik och Trolleboda är belägna drygt fyra km väster om Saxemara och drygt fyra km öster om Järnavik. Bökevik är ett tidigare fiskeläge medan Trolleboda är en äldre, större gård.

Kvalitet: Området är ett betydelsefullt ströv- och rekreationsområde för permanent boende och boende i närliggande fritidsområden.

Exploateringsgrad

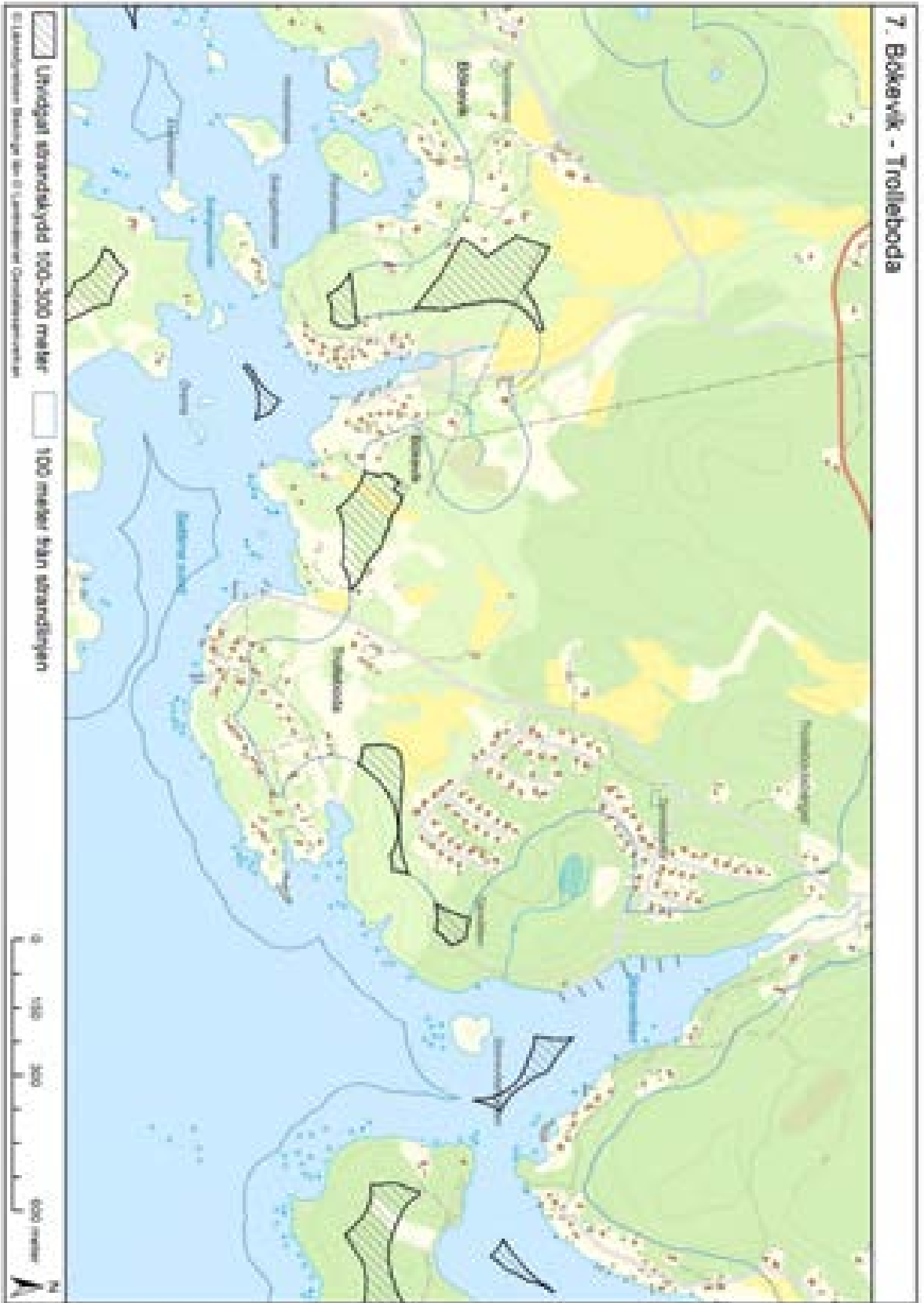
Kustområdet är mycket kraftigt exploaterat. Här finns två planområden för främst fritidshusbebyggelse, samlad bebyggelse längs stränderna i Bökevik, några spridda äldre hus, varav ett gammalt soldattorp och Trolleboda gård. I anslutning till tomter och områdena med fritidsbebyggelse finns bryggor. Utvidgat strandområde utgörs av flera mindre delar för att säkra ett mer sammanhängande stråk för friluftslivets tillgänglighet, men även för att säkra befintliga natur- och landskapsestetiska värden.

Intressen

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Naturvårdsplan Blekinge, klass 3
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 2
Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Ängs- och hagmarksinventering

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer

8. Dragnäs

Sammanfattning

Västra Dragnäsviken och Dragnäs udde med ett äldre, småskaligt odlingslandskap som i söder, på den skarpt utskjutande udden, alltmer övergår i lövskog. Ett mycket naturskönt område med höga naturvärden och värden för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: I Dragnäsvikens inre del är ett mer öppet jordbrukslandskap med små åkrar/hagmarker, lövholmar och fuktängar, medan Dragnäs udde utgörs av en mosaik av ädellövskog, hållmarksskog, berg i dagen och öppen/halvöppen inägomark. Stränderna består till största delen av morän-, sten, och klippstränder. I skyddade lägen förekommer vassbälten. Ett mindre vattendrag från den närbelägna Bredsjön mynnar i vikens inre del.

Kvalitet: Det variationsrika landskapet innehåller många olika livsmiljöer för djur och växter. Längs Dragnäs uddes södra och västra delar är en större nyckelbiotop med lövängsrest och ett naturvärdesobjekt med äldre ädellövträd. Förekomsten av spärrgreniga, äldre träd och död ved är stor. Udden hyser ett flertal rödlistade eller ovanliga arter t.ex. ekoxe, oxtungssvamp, grå skärelav och gammelekslav. Anmärkningsvärt är områdets stora förekomst av lind.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade marker.

Friluftsvärden

Funktion: Dragnäs är beläget ca 1,8 km väster om Saxemara, längs den väg som leder mellan Saxemara i öster och Järnavik i väster. Från vägen, som har fått utmärkelsen Blekinges vackraste väg, ges en mycket naturskön utblick över havsviken.

Kvalitet: Dragnäs udde är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet. I området finns förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, strövande, upplevelser, bär- och svamplockning. Blekingeleden löper längs Västra Dragnäsvikens västra och norra sidor.

Exploateringsgrad

Utanför utvidgat strandskyddsområde är såväl Västra som Östra Dragnäsviken stränder hårt exploaterade med ett flertal tomter med hus för permanent boende och för fritidsboende. Dragnäs uddes sydligaste del är mindre exploaterat, men även här finns tomter med hus (4 st.).

Intressen

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Naturvårdsplan Blekinge, klass 2
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Skogsstyrelsen, Inventering av naturvärdesobjekt

Fornlämningar

I området finns en fyndplats för flinta angiven (RAÄ Ronneby 687).

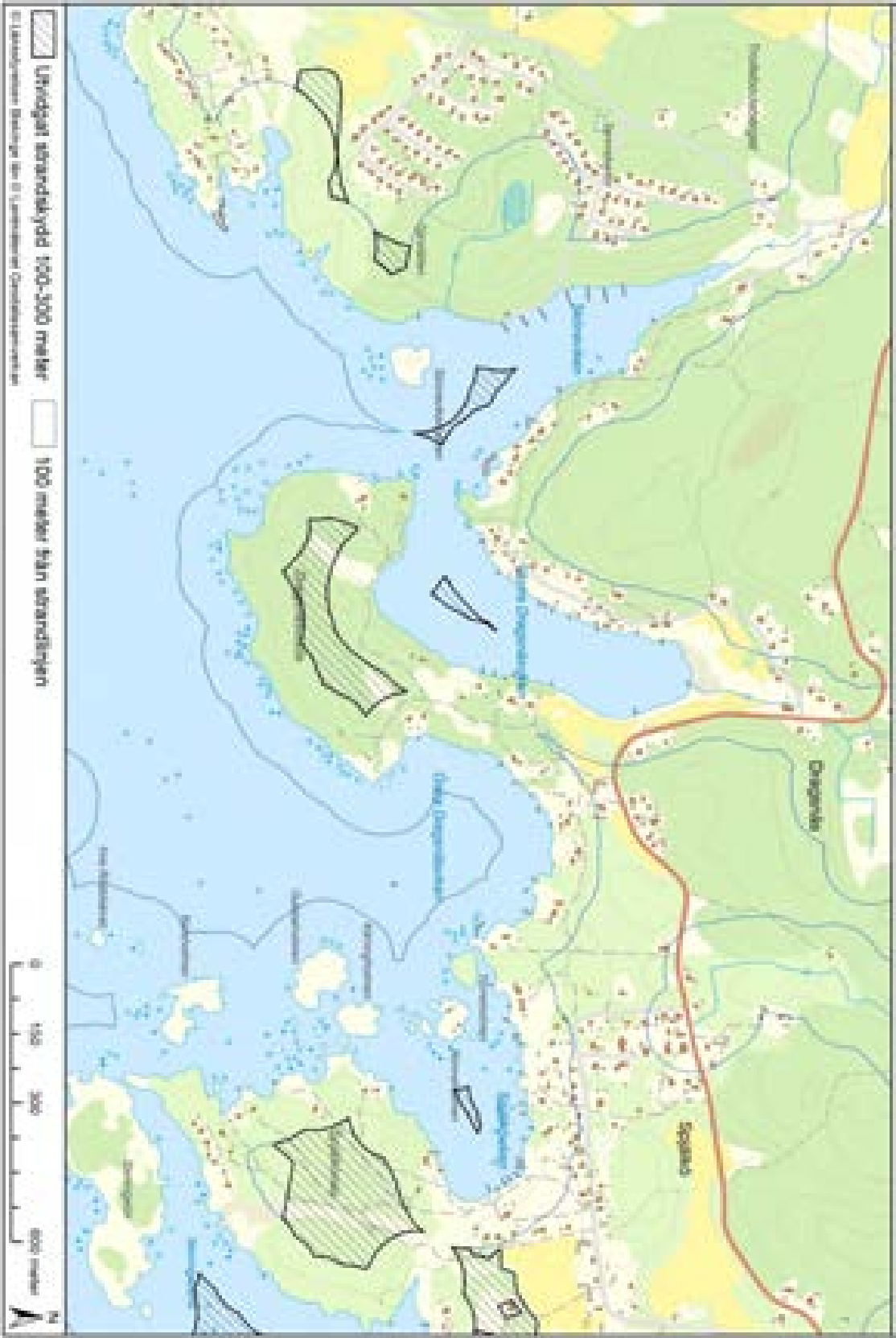
Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Ca 40 registrerade träd.

8. Drajsnias

9. Spjälkönäs

Sammanfattning

Spjälkönäs är en skarpt utskjutande udde med ett småskuret och mosaikartat landskap, vilket utgör en unik restmiljö både vad gäller natur- och kulturmiljövärden. Ädellövskog, hållmarksskog och berg som går i dagen avlöser varandra. I nord-sydlig riktning löper ett smalt stråk med hävdad mark, vilken i norr övergår till en större öppen inäga. Utöver mycket höga naturvärden, landskapsestetiska värden och landskapshistoriska värden är området av stor betydelse för friluftslivet, samt av geologiskt intresse.

Naturvärden

Funktion: Ett landskap med snabba växlingar mellan örtrik och lundartad ädellövskog och karga berghällar. Ädellövskogen har ett artrikt träd-, - och buskskikt med bl.a. ek, bok, avenbok, lönn, lind, hassel, björnbär och hagtorn, medan hållmarkerna har en krattartad vegetation dominerad av ek och en. Stränderna består till största delen av morän-, sten-, och klippstränder.

Kvalitet: Inom Spjälkönäs är tre nyckelbiotoper med grova ädellövträd och jätteträd avgränsade. Förekomsten av äldre, senvuxna träd och spärrgreniga träd, samt död ved av framförallt lind är riklig. Det finns flera grova hamlingspräglade lindar med bohål. Knutna till de äldre träden är en värdefull lägre fauna och en värdefull kryptogamflora med signalarter som gullocksmissa, rikfruktig blemlav, lönnlav, klippfrullania m.m. samt de rödlistade arterna gammelekslav, grå skärelav, matt pricklav, stiftklotterlav och mörk kraterlav. Motsvarande mängder med fertil stiftklotterlav har i Blekinge endast konstaterats på Göholm, Skärva och Verkö, vilket tyder på extraordinära förhållanden. Stora delar av området är stembundet och på flera ställen går basisk grönsten i dagen. Den lättvittrade och näringsrika bergarten ger upphov till en rik lundflora med arter som skogsbingel, tandrot, lundslok, liljekonvalj och vildkaprifol.

Ädellövskogen är en betydelsefull lokal för skogs- och hålbbyggande fåglar (inte inventerat). Öarna med omgivande vatten, sydost om udden, är fågelskyddsområde.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Spjälkönäs är beläget strax väster om samhället Saxemara.

Området är representativt för det äldre kustnära odlingslandskapet med gårdarna samlade längs den i norr uppstickande höjdryggen och med odlingsbruket vänt mot havet, fördelat främst till den flacka och lätthanterliga marken. Vackra odlingsrösen, stenmurar och hamlingspräglade gamla träd vittnar om att även den småskurna och bitvis stembundna marken närmast vattnet användes på olika brukarsätt.

Kvalitet: Området är ett betydelsefullt strövområde för boende i närområdet Spjälkö och Saxemara. I området finns förutsättningar för natur- och kulturstudier, till stillhet och frånvaro av buller, promenader, löpning, upplevelser och orientering.

Exploateringsgrad

Längst ut på uddens sydligaste del är ett planlagt område med fritidsbebyggelse. Därutöver finns ytterligare 15 tomter med hus i strandnära lägen. Norr om utvidgat strandskyddsområde, längs den höjdnivå som utgör en naturlig gräns till den öppna f.d. odlingsmarken, är flera äldre gårdar belägna. Under senare decennier har större markområden i anslutning till Saxemara och Spjälkö tagits i anspråk för permanent bebyggelse.

Intressen

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Naturvårdsplan Blekinge, klass 2
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet, klass 3

Fornlämningar

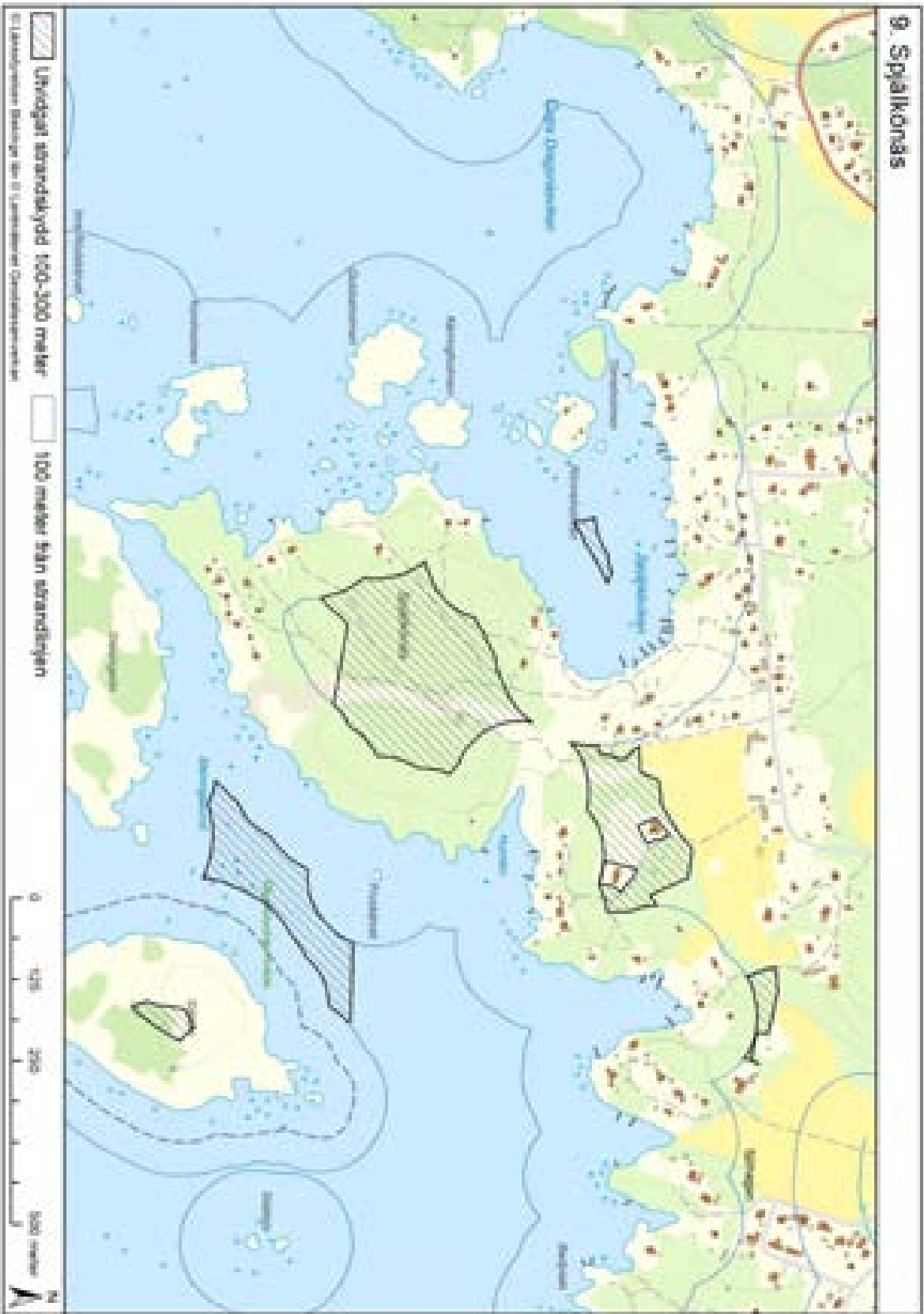
Boplats, fyndplatser med flinta

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer

Skyddsvärda träd

12 registrerade träd (inte fullständigt inventerat)

10. Svanevik

Sammanfattning

Ett vidsträckt och varierat odlings- och beteslandskap präglad av lång hävdkontinuitet väster om Risanäsviken med stora biologiska värden, landskapsestetiska värden och värden för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Närmast Svaneviks gård ett mer öppet odlingslandskap med åkrar, lövholmar och uppstickande bergsknallar. I söder ett mosaikartat, bitvis tätt hagmarksområde med bok- och ekdominerad ädellövskog och insprängda ytor som tidigare varit odlade. Norr om gården ett berg med ädellövskogsbevuxna sluttningar och ett krön med krattskog och öppen hållmark. Ett mindre vattendrag omgivet av fuktskog mynnar i vikens inre del. Stränderna utgörs ömsom av hävdade strandängar, vassbälten, morän-, sten, och klippstränder.

Kvalitet: Betesmarkens tätare trädbevuxna delar och hållmarkspartier är avgränsade som nyckelbiotoper. Förekomsten på död ved är riklig. Den betade skogen har höga zoologiska värden och hyser en värdefull kryptogamflora. Rödlistade eller ovanliga arter knutna till äldre träd är gammelekslav, ädelkronlav, ekticka, grå skärelav och ekoxe. Bland vegetationstyperna i de öppnare betesmarkerna kan nämnas havsstrandäng, rödvenäng och torr hedmark. Floran är artrik med bl.a. bockrot, gullviva, jungfrulin, ljung, knägräs, stagg och trift. Inom området förekommer den rödlistade arten tornseglare. I Risanäsviken finns grunda (< 3 meter) bottnar, värdefulla som yngellokal för fisk.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade marker.

Friluftsvärden

Funktion: Svanevik är beläget ca 3,5 km sydväst om Ronneby stadskärna.

Kvalitet: Området är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet. I området finns förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, strövande, upplevelser, bär- och svamplockning.

Exploateringsgrad

I områdets norra hälft finns sex tomter med hus i strandnära läge. Södra delen är oexploaterad.

Intressen

Riksidintresse för Försvarsmakten (3 kap 9 § MB)

Riksidintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturvårdsplan Blekinge, klass 2

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och hagmarksinventering Ängs- och betesmarksinventeringen

Fornlämningar

Inom området finns en förhistorisk boplats, (RAÄ Ronneby 791).

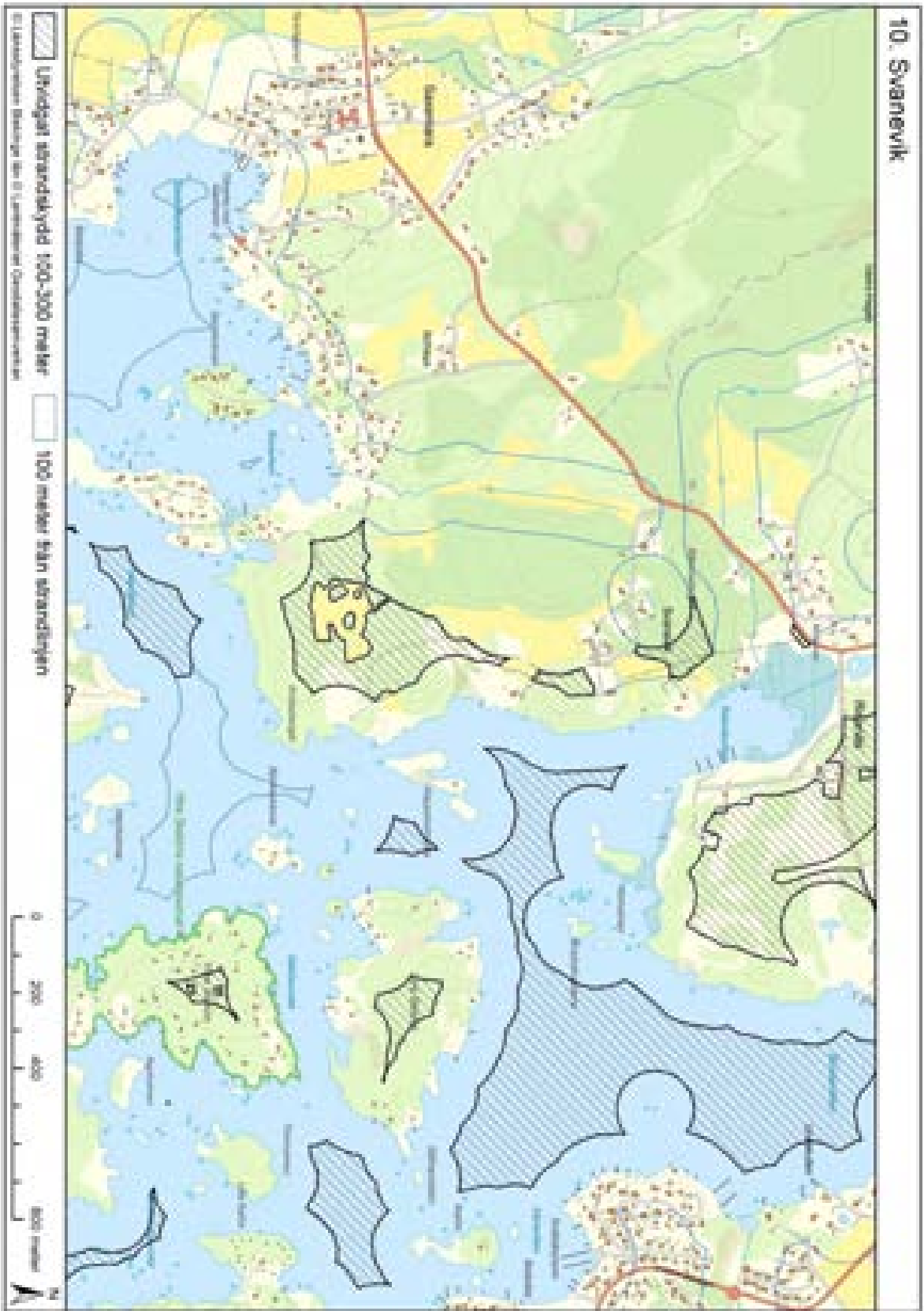
Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

11 registrerade träd.

11. Risanäs

Sammanfattning

En udde som kännetecknas av en hävdpräglad landskapsmosaik bestående av ekskog, blandad ädellövskog, beteshagar och f.d. åkrar. Norr om vägen är en ädellövskogbevuxen sluttning ner mot en restaurerad våtmark. Ett synnerligen naturskönt område med mycket höga biologiska värden. Området är lättillgängligt, och är ett av de sista återstående (i huvudsak) oexploaterade kustavsnitten av betydelse för boende i Ronnebys närhet. Det har därigenom ett mycket stort friluftsvärde, både för närboende och för boende i Ronneby tätort.

Naturvärden

Funktion: Hagmarksområdet innehåller öppna hållmarkspartier med högväxta enar, blandat med betad tätare ädellövskog av främst ek, bok, avenbok samt oxel, i en mosaik med f.d. åkrar. Uddens södra del utgörs av havsstrandäng. I ädellövsskogen norr om vägen växer främst bok, samt en del ek och avenbok. Förekomsten av gamla, grova ädellövträd och död ved är stor.

Kvalitet: Områdets stora variation av naturtyper ger förutsättningar för många olika livsmiljöer för djur och växter. Noterade indikatorarter inom hagmarken är t.ex. betad ljung, stor och liten blålocka. I glesa vassbestånd längs uddens stränder växer den rödlistade arten smalstakra. Arten har endast sju kända växtplatser i landet, alla i Ronnebytrakten, av vilka förekomsten på Risanäshalvön är den i särklass största och därmed också den mest skyddsvärda. Förekomsten av smalstakra på Risanäshalvön är således av nationell betydelse. Den mosaikartade hagmarken och skogen på halvön innehåller två mindre nyckelbiotoper med ädellövnaturskog samt i övrigt spridda skyddsvärda gamla ädellövtäd (bl.a. ek och lind) som i sin tur hyser rödlistade arter. Någon fullständig nyckelbiotopsinventering har dock inte gjorts, och mycket tyder på att de skogliga naturvärdena på halvön är ännu större och mer utbredda än vad som hittills dokumenterats. Ädellövsskogen norr om vägen är i sin helhet klassad som skyddsvärd och omfattas av nyckelbiotop, naturvärdesobjekt och naturvårdsavtal. Skogen har stora botaniska värden och hyser en värdefull kryptogamflora. Inom området finns många rödlistade arter, varav flera är knutna till äldre träd t.ex. grå skärelev, ädellav, gammelekslav, oxtungssvamp och ekticka. Inom området har den hotade arten dammfladdermus observerats.

I Risanäsviken och Busseviken finns grunda havsområden (< 3 meter). De berörda delarna av vattenområdet är översiktligt inventerade med avseende på fisk. Vikarna är artrika, vegetationsrika och viktiga som lek- och uppväxtområden för ett flertal fiskarter.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade marker. De värdefullaste delarna bör skyddas långsiktigt genom någon form av områdesskydd.

Friluftsvärden

Funktion: Risanäs är beläget strax sydväst om tätorten Ronneby. Det är lätt att ta sig hit med bil eller med cykel via iordninggjorda cykelvägar.

Kvalitet: Risanäs, som är ett mycket attraktivt strövområde, utgör en del i ett större sammanhängande natur- och friluftsområde, vars storlek tillmäter det ett särskilt värde för friluftslivet. Det är möjligt att vandra i vacker natur ända från Ronneby stadskärna ut till Risanäs udde (fågelvägen ca 3 km). Inom området finns förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, strövande, orientering, fågelskådning, bär- och svampplockning. Blekingeleden passerar genom områdets norra del.

Exploateringsgrad

Liten exploatering. Söder om vägen ligger Risanäs gård samt ytterligare två tomter med hus för permanentboende. Längs uddens västra strand finns ett flertal bryggor för privat bruk. Norr om vägen, i anslutning till området, är fyra tomter med hus för permanent boende.

Intressen

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Naturvårdsplan Blekinge, klass 3
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 2
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Skogsstyrelsen, Inventering av naturvärdesobjekt
Skogsstyrelsen, Naturvårdsavtal
VMI, Stränder vis Ekenäs
Ängs- och hagmarksinventering
Ängs- och betesmarksinventeringen

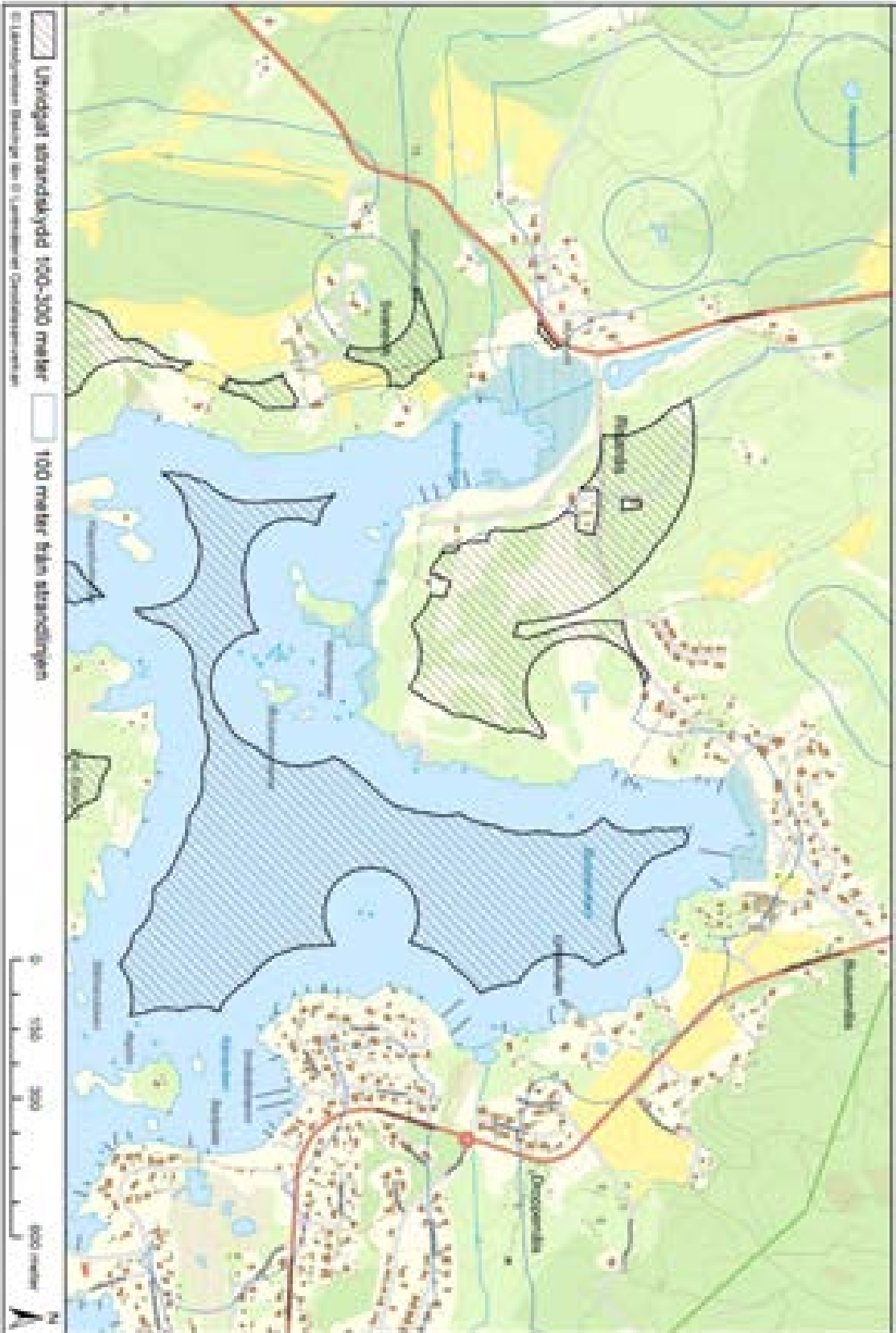
Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Nio skyddsvärda träd har registrerats

11. Risanbás

12. Droppemåla

Sammanfattning

Ett mindre skogsområde väster om Ronneby hamn med höga naturvärden och som ett värde för rekreationsområde för närboende.

Naturvärden

Funktion: En hållmarksskog, vilken övervägande består av lövrik barrnurskog. I sluttningarnas nedre delar och i dalstråk växer ädellövskog, dominerad av ek och bok.

Kvalitet: Området utgörs av en nyckelbiotop med lövrik hållmarksskog. Skogen har stor förekomst av senvuxna träd och spärrgreniga grova träd, samt rikligt med död ved. Exempel på rödlistade arter knutna till de äldre träden är bokkantlav, ekoxe, oxtungssvamp och skillerticka.

Friluftsvärden

Funktion: Området är beläget i anslutning till Ronnebys hamnområde, golfbana och bostadsområde Ekenäs. Det nås lätt med bil eller cykel via iordninggjorda cykelvägar, men framförallt via många stigar som löper från Ronneby Brunnsspark i norr till Ekenäs i söder. Hotell, restaurang, café, vandrarhem, spaanläggning och äventyrsbad finns i anslutning till Ronneby Brunnsspark. Från Ekenäs hamn utgår skärgårdsbåt till Karön. På ön finns stugby och restaurang. Iordninggjorda badplatser med sandstrand finns vid dels Ekenäs, dels på Karön. Vid Ekenäs finns även gästhamn, kiosk och minigolfbana.

Kvalitet: Förutom nyckelbiotopens naturvärden har området ett värde för friluftslivet med anledning av att det utgör en länk i det större sammanhängande natur- och friluftsområde, som sträcker sig från Ronneby stadskärna i norr ner till Ekenäs och Karön i söder.

Exploateringsgrad

Liten exploatering inom området. I öster gränsar området till detaljplaner med bostadsområden.

Intressen

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Kulturlämningar

I området finns två övriga kulturlämningar i form av ett stenbrott och en fartygslämning (RAÄ Ronneby 820 och 838).

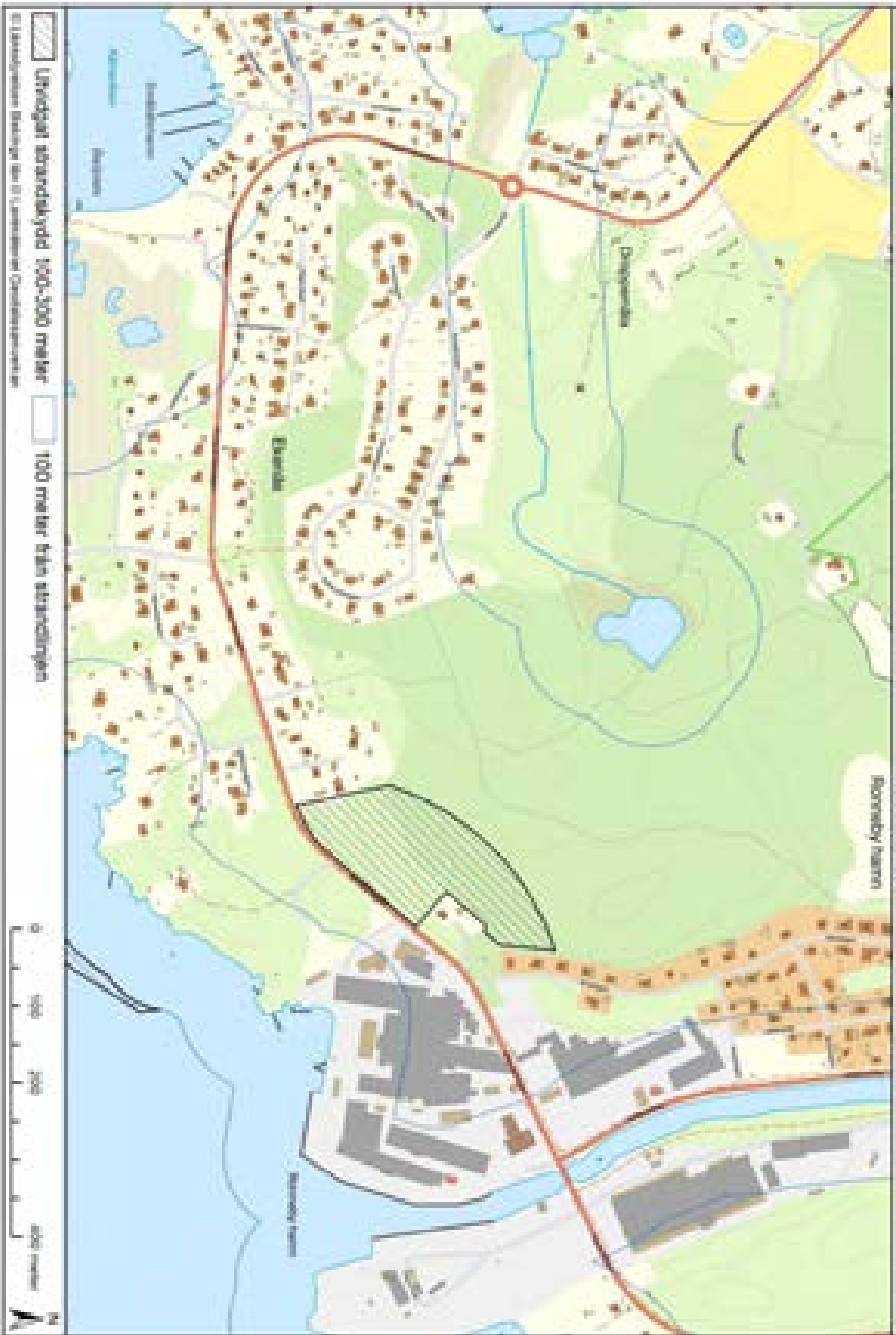
Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Två skyddsvärda träd har registrerats.

12. Droppemåla

13. Angelskog

Sammanfattning

En kulturhistoriskt värdefull strandbetesmark med hävdkontinuitet och höga naturvärden vid Angelåns mynning och Angelskogsviken.

Naturvärden

Funktion: Området utgörs i söder av äldre bok-, avenbok- och ekskog. Skogen är nyckelbiotop och omfattas av biotopskydd. Norr om skogen är en betesmark i direkt anslutning till Angelån med därtill hörande små partier alsumpskog. Inom betesmarken finns en lövskogslund, klassad som nyckelbiotop.

Kvalitet: Särskilt ädellövskogen och lövskogslunden har en stor förekomst av spärrgreniga grova träd och ett rikligt innehåll av död ved. Området har en värdefull kryptogamflora och en värdefull lägre fauna. Det kan vara värt att notera att den sällsynta läderbaggen är konstaterad andra sidan vägen, mindre än 50 meter väster om biotopskyddet. Ädellövskogen och lövskogslunden hyser typiska och/eller rödlistade arter som t.ex. oxtungsvamp, buskstjärnblomma, rosa lundlav, guldlockmossa, bokkantlav, gammelekslav och gulpudrad spiklav, medan betesmarken innehåller typiska arter som blåsuga och brudbröd samt den rödlistade arten bokarv.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Angelskog är beläget strax öster om Ronneby hamn, ca 4,5 km från Ronneby stadskärna. Området nås lätt med bil eller cykel via iordninggjorda cykelvägar. Det är knappt två km till Ronneby Brunnsplan med hotell, restaurang, café, vandrarhem, spaanläggning och äventyrsbad och ca 1,5 km till Ekenäs hamn med gästhamn, kiosk och minigolfbana. Från Ekenäs brygga utgår skärgårdsbåt till bl.a. Karön.

Kvalitet: Området är mycket naturskönt och historiskt intressant. Hagbards källare, en medeltida kastalruin, är belägen inom betesmarken.

Exploateringsgrad

Liten exploatering. Vid Angelskogsviken finns en tomt med hus för permanentboende. Området avgränsas i väster och i norr av allmän väg.

Intressen

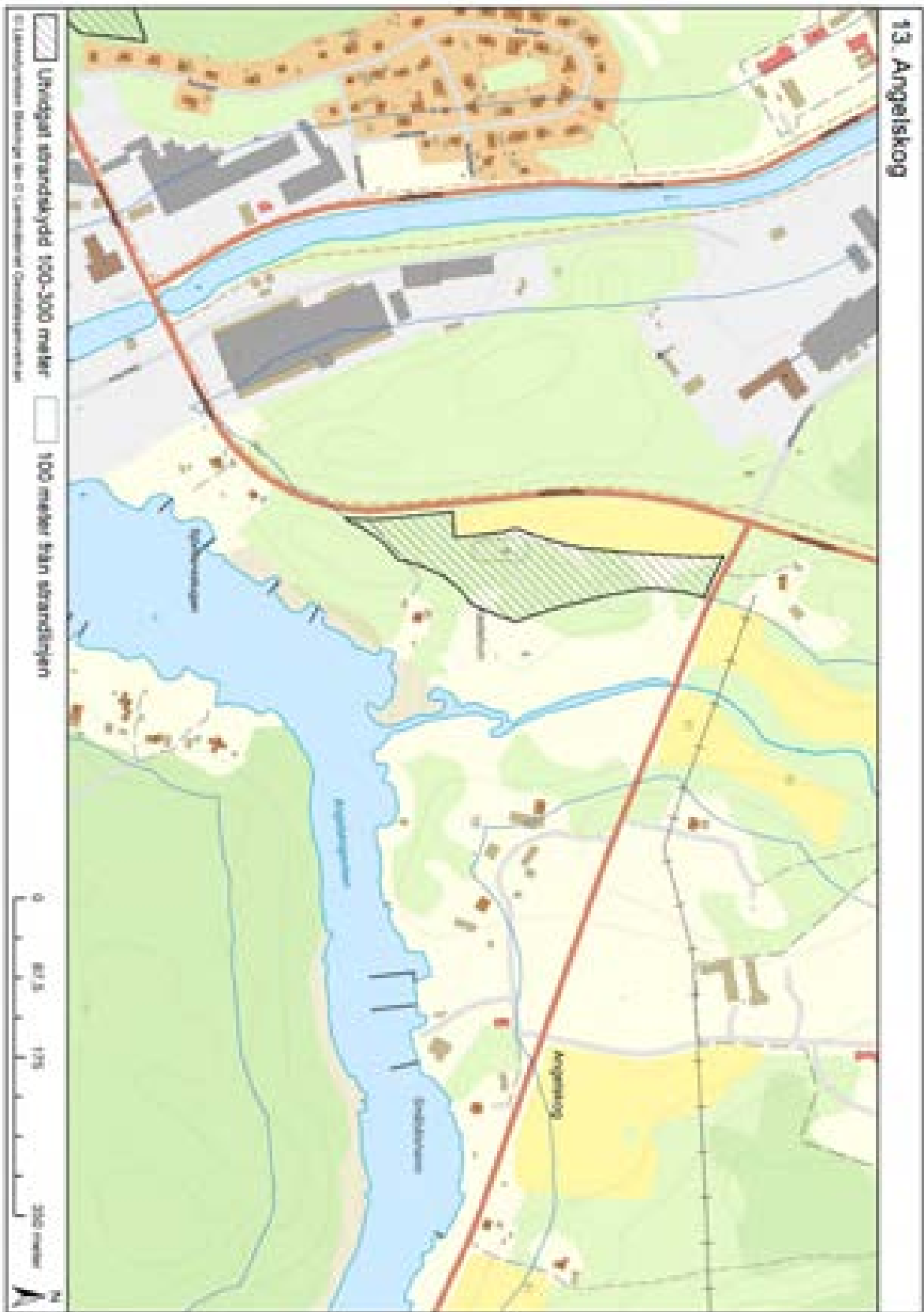
Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
Natura 2000, Angelskog
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 3
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Skogsstyrelsen, Biotopskydd
Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge län.
Ängs- och hagmarksinventering
Ängs- och betesmarksinventering

Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

46 skyddsvärda träd.

14. Angelskogsviken

Sammanfattning

Angelsskogsvikens inre del, med omgivande vassbälten och därinnanför omfattande strand- och sumpskogar, har stora biologiska värden.

Naturvärden

Funktion: Längs den öppna vattenytan finns upp till 60 meter djupa vassbälten. Närmast fast mark växer en översvämningsskog som övergår i al- och björkdominerad sumpskog. Mellan viken och vägen i norr är ett öppet landskap med åker och hagmark. I söder är en uppstickande bergsrygg med krattskog och öppna hållmarksytor. Öster om bergsryggen, i dess sluttning och på plan mark, växer en delvis gles betespräglad ädellövskog.

Kvalitet: Strand- och sumpskogen ingår i Skogsstyrelsens sumpskogsinventering. Längst i öster är en nyckelbiotop med alsumpskog avgränsad. Sumpskogen har stor förekomst av äldre al med bukettformigt växtsätt och rikligt med död ved. Särskilt nyckelbiotopen har utvecklat höga zoologiska värden. Hagmarken utgörs av ett öppet område med spridda ekhagdungar. Tuvtåteläng dominerar men även rödvenäng är en vegetationstyp med stor utbredning inom hagmarken. I fältskiktet växer enstaka exemplar av darrgräs, stor blåklocka, brunskära och gökblomster, mer vanligt förekommande är kärnsilja, ängsvädd och tuvull.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Angelskogsviken sträcker sig nordost om Ronneby hamn. Parallellt med viken, på dess norra sida, löper en mindre väg med anslutning till Ronneby hamn i väster och Heaby i öster.

Kvalitet: Vacker landskapsbild och utblick över Angelskogsviken.

Exploateringsgrad

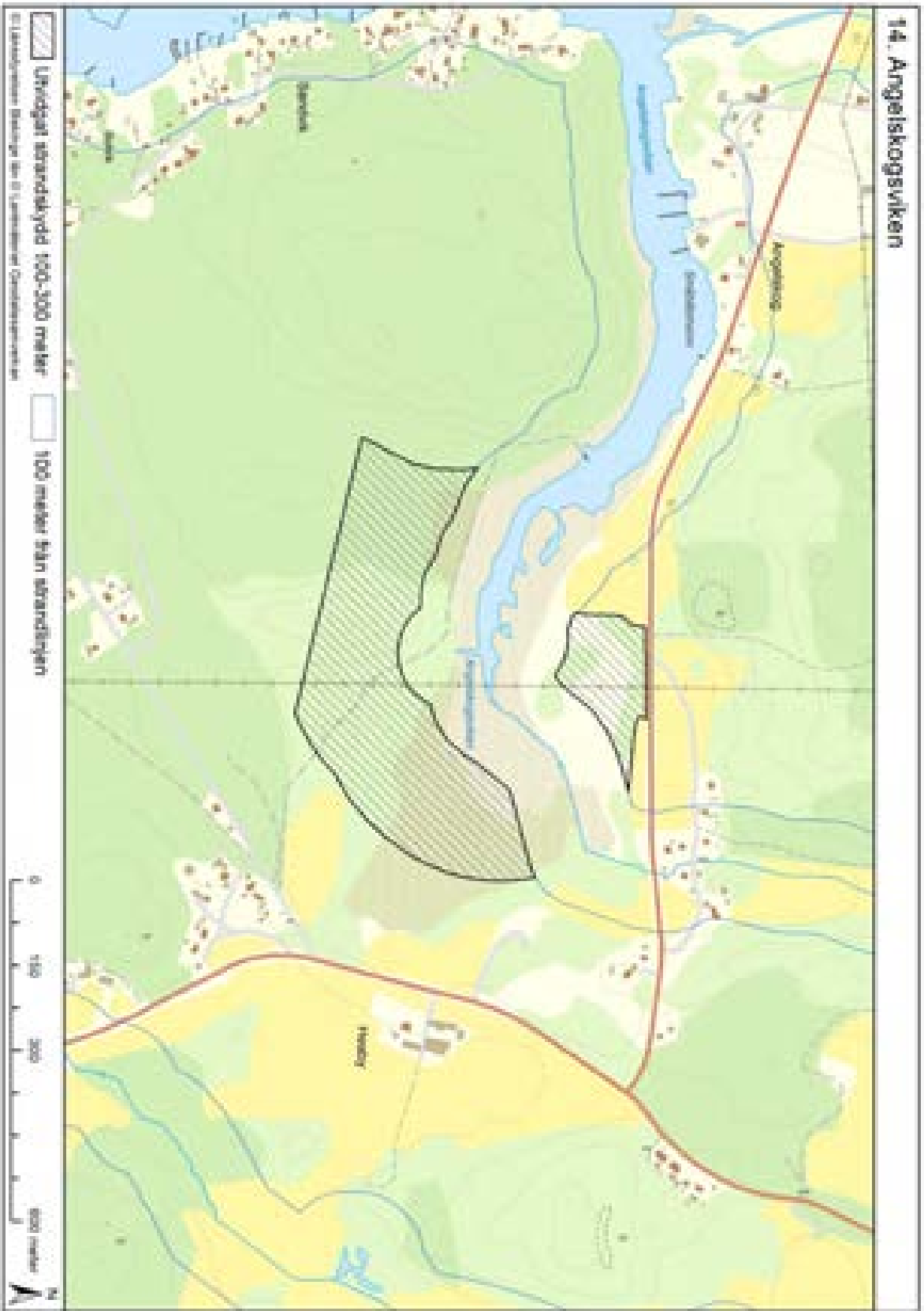
Ingen exploatering inom området. Väster om området är en småbåtshamn och två strandnära tomter med hus för permanentboende.

Intressen

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)
VMI, Våtmark vid Heaby
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 3
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Skogsstyrelsen, Sumpskogsinventering
Ängs- och hagmarksinventering

Skyddsvärda träd

Två registrerade träd.

15. Aspan

Sammanfattning

Ett vidsträckt utmarksområde med buskmarker och strandängar med lång beteskontinuitet. Ett mycket naturskönt område med höga biologiska värden och värden för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: En halvö med ett gammalt, större sammanhängande och mosaikartat utmarksbete med omväxlande buskmarker, krattskog, berg i dagen och ädellövskog. Längs den långa strandlinjen är beteshävdade strandängar som i väster vetter mot öppet hav och i öster mot en avsnörd, uppgrundad, vassbevuxen f.d. havsvik. Spritt i området och i dungar växer ek, björk, bok, apel och rönn samt buskar av främst en, men även vide och idegran. Dominerande vegetationstyper på fastmarken är gräshed och torräng.

Kvalitet: I området finns två nyckelbiotoper med hedädellövskog respektive betad skog. Inslaget av senvuxna träd och spärrgreniga grova träd är stort och innehållet av död ved är riklig. Särskilt nyckelbiotoperna hyser en värdefull kryptogamflora med bl.a. de rödlistade arterna grå skärelav, ädellav och liten sönderfallslav. I fastmarkens flora ingår t.ex. de typiska arterna ljung, knägräs, trift, sandkrassing, darrgräs och stagg medan bl.a. gulkämpar, salttåg och spikblad växer i strandängen. Inom området har även de rödlistade arterna läderbagge, ekticka, brun sammetslöpare, desmeknopp, bokarv, rödhjon m.fl. konstaterats. I vattnet finns den rödlistade kransalgen raggsträfsse. De beteshävdade strandängarna är av stort värde för häckande sjöfågel och vadare.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av området. De värdefullaste delarna bör skyddas långsiktigt genom någon form av områdesskydd.

Friluftsvärden

Funktion: Området är beläget drygt 4,5 km fågelvägen sydost om Ronneby stadskärna, strax norr om Gö naturreservat, i en värde-trakt med extremt höga naturvärden. Via småvägar till bostadsområdet Aspan i nordväst nås området lättast.

Kvalitet: Aspan är ett mycket attraktivt strövområde med förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, fågelskådning och upplevelser. Brunnsviken med anslutande våtmarker är ett viktigt område för häckande och rastande våtmarksfåglar.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: Iordningställning och utmärkning av vandringsled. Ett fågeltorn skulle öka möjligheterna till fågelskådning.

Exploateringsgrad

Längs med den västra stranden ligger flera (ca 18 stycken) utspridda fritidhus.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Landskapsbildsskydd, (19 § NVL)

VMI, Strandkomplex vid Aspan

Naturvårdsplan Blekinge, klass 2

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

Kulturlämningar

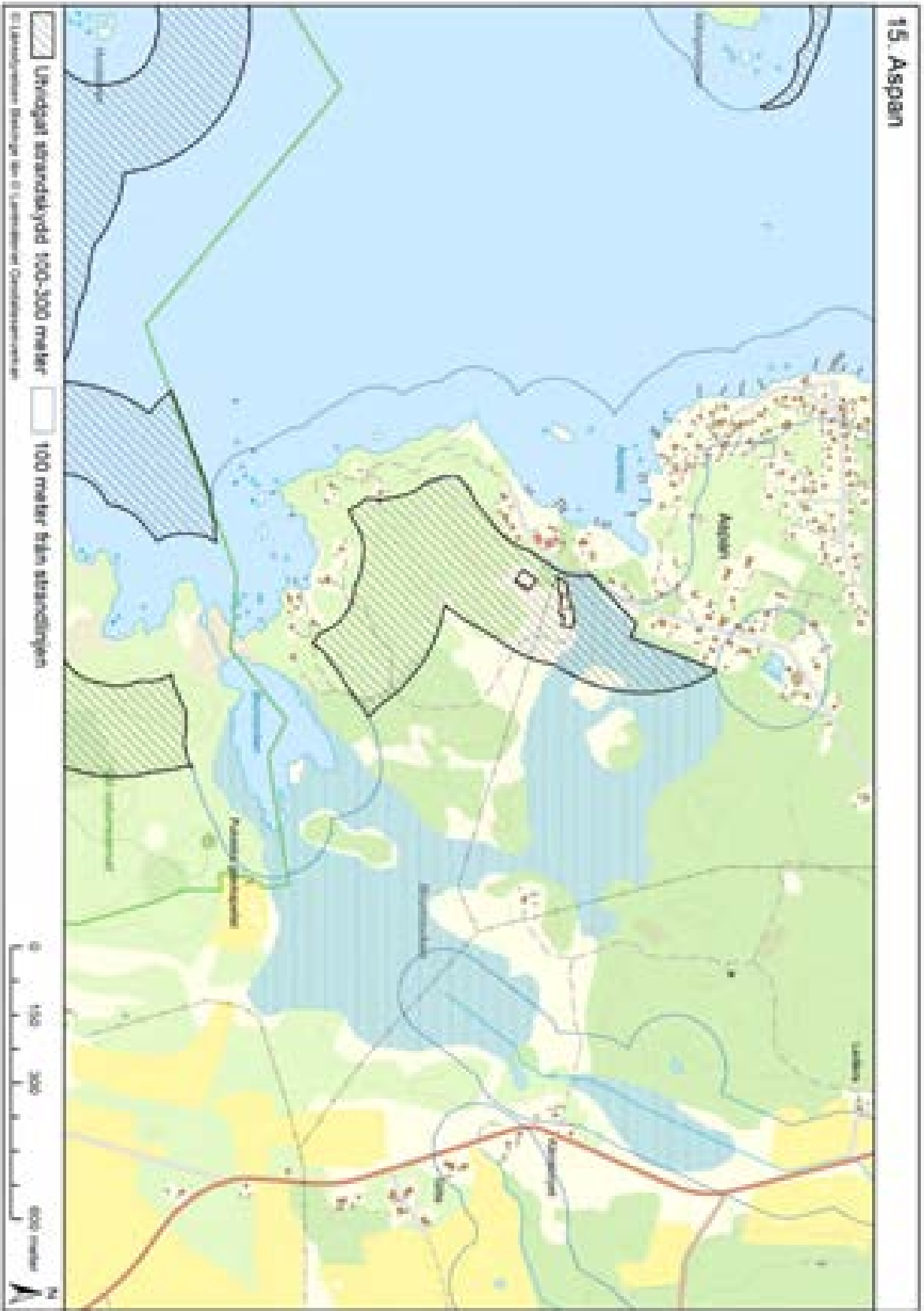
Två områden med stenhuggeri

Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Över 100 registrerade träd.

16. Gö

Sammanfattning

Ett herrgårdspräglat ekdominerat skärgårdslandskap kring godset Göholm, som är ett av de från naturvårdssynpunkt värdefullaste områdena i Blekinge och som har få motsvarigheter i landet. Området är även kulturhistoriskt och geologiskt intressant och är av stor betydelse för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Gö halvö är en del av godset Göholms ägor. Området, som till övervägande del omfattas av naturreservat, är flackt och ligger i huvudsak på en nivå endast 5–10 m.ö.h. Av geologiskt intresse är de drumlinor som löper i nord-sydlig riktning samt Litorinavallen som trots att den endast höjer sig någon enstaka meter över omgivningen är tydlig. I sluttningen mellan godset Göholm och havsviken Bredsund är ett öppet jordbrukslandskap med mindre lövskogsholmar och lövlundar. Merparten av skogen i området utgörs av ekdominerad ädellövskog, där ett ca 110 ha stort utmarksbete ingår. Förutom ek finns i skogens rikare delar ett varierande inslag av andra ädellövträd, främst lind, ask, lönn, bok, fågelbär och alm. En annan värdefull skogstyp är Gö bokskog, en äldre boknaturskog på näringsrik mark. På fuktigare marker växer äldre alsumpskog och/eller tallsumpskog. Området omfattar även mindre havsstrandängar och sandstränder, sandhedar, sandfält och hållmarker. De marina områdena runt Göhalvön uppvisar en mosaik av grunda mjuk- och hårdbottnar. På något skyddade bottnar förekommer ålgräsängar.

Kvalitet: Övervägande del av skogen i området är avgränsad som nyckelbiotop, bland annat ingår en större del av Blekinges största nyckelbiotop (95 ha). Nyckelbiotoperna har en stor förekomst av spärrgreniga grova träd, senvuxna träd, inslag av jätteträd, samt ett rikligt innehåll av döda träd och högstubbar. Dessa livsmiljöer hyser en värdefull kryptogamflora, har en riklig förekomst av tickor och vedsvampar samt har höga zoologiska, ornitologiska och botaniska värden. Inom området finns många rödlistade eller ovanliga arter av lavar, mossor, svampar, groddjur, skalbaggar och örter bl.a. läderbagge, sandödlan, bokkantlav, grå skärelav, enticka, gammelekslav, pärlchampinjon, dvärgfjällskivling, desmeknopp, flikros, korskovall och ängsskära, för att nämna några. De marina miljöernas varierande bottenförhållanden möjliggör livsmiljöer för en mångfald av djur och växter, bl.a. för den rödlistade kransalgen raggsträfsse. De grunda vikarna med ålgräsängar utgör betydelsefulla födosöks-, och reproduktionslokaler för fiskarter som gädda och abborre. Flera rödlistade eller tidigare rödlistade fågelarter har observerats inom området bl.a. drillsnäppa, ejder, mindre hackspett, sånglärka och törnskata.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Gö halvö är beläget drygt sju km fågelvägen sydost om Ronneby. Vägbeskrivning: Tag av från Europaväg E 22 i Listerbyrondellen mellan Ronneby och Karlskrona. Följ skyltning mot Kuggeboda och Gö. Iordningställda parkeringsplatser finns där vägen passerar Källviken (Millegarne) och vid Gökalv. Ianslutning till båda parkeringsplatserna finns badplats med fina sandstränder. I området finns också fem anordnade eldplatser, varav två vid badplatserna. Vid Gökalv är det möjligt att lägga till med mindre båt vid allmän brygga.

Kvalitet: I området finns markerade vandringsleder/strövstigar. Från Gökalv leder en stig norrut till ett stort järnåldersgravfält omfattande ett 90-tal anläggningar, bl.a. 18 skeppssättningar. Det finns flera fynd av tidig mänsklig aktivitet i området, där de äldsta fynden sannolikt härrör från jägar- och fiskarbosättningar från yngre stenåldern. I fornlämningsområdet finns även en kolerabegravningsplats från mitten av 1800-talet. Gö halvö är ett mycket attraktivt strövområde med förutsättningar till stillhet

och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, lärande om natur och kultur, vandring/löpning, fågelskådning, bad vid sandstränder och på klippor.

Försvarmakten

På Gös nordvästra udde, finns ett militärt övningsområde där Försvarmakten bedriver icke-tillståndspliktig militär verksamhet, däribland lösskjutning.

Exploateringsgrad

Liten exploatering. Vid Gökalv finns sex tomter med hus och fyra bryggor strax väster om badplatsen. Byn Gö, belägen vid Gö udde i områdets sydvästra del, består av ett flertal tomter med hus och en småbåtshamn.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Försvarmaktens riksintresse (3 kap. 9 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Natura 2000. Gömarken

Natura 2000, Gö bokskog

Naturresevat, Gö

Landskapsbildsskydd, (19 § NVL)

Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län

VMI, Strandområde vid Nötanabben

VMI, Mosse på Gö

VMI, Stränder i Bredasund

Naturvårdsplan Blekinge, klass 2 och 3

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

Kulturlämningar

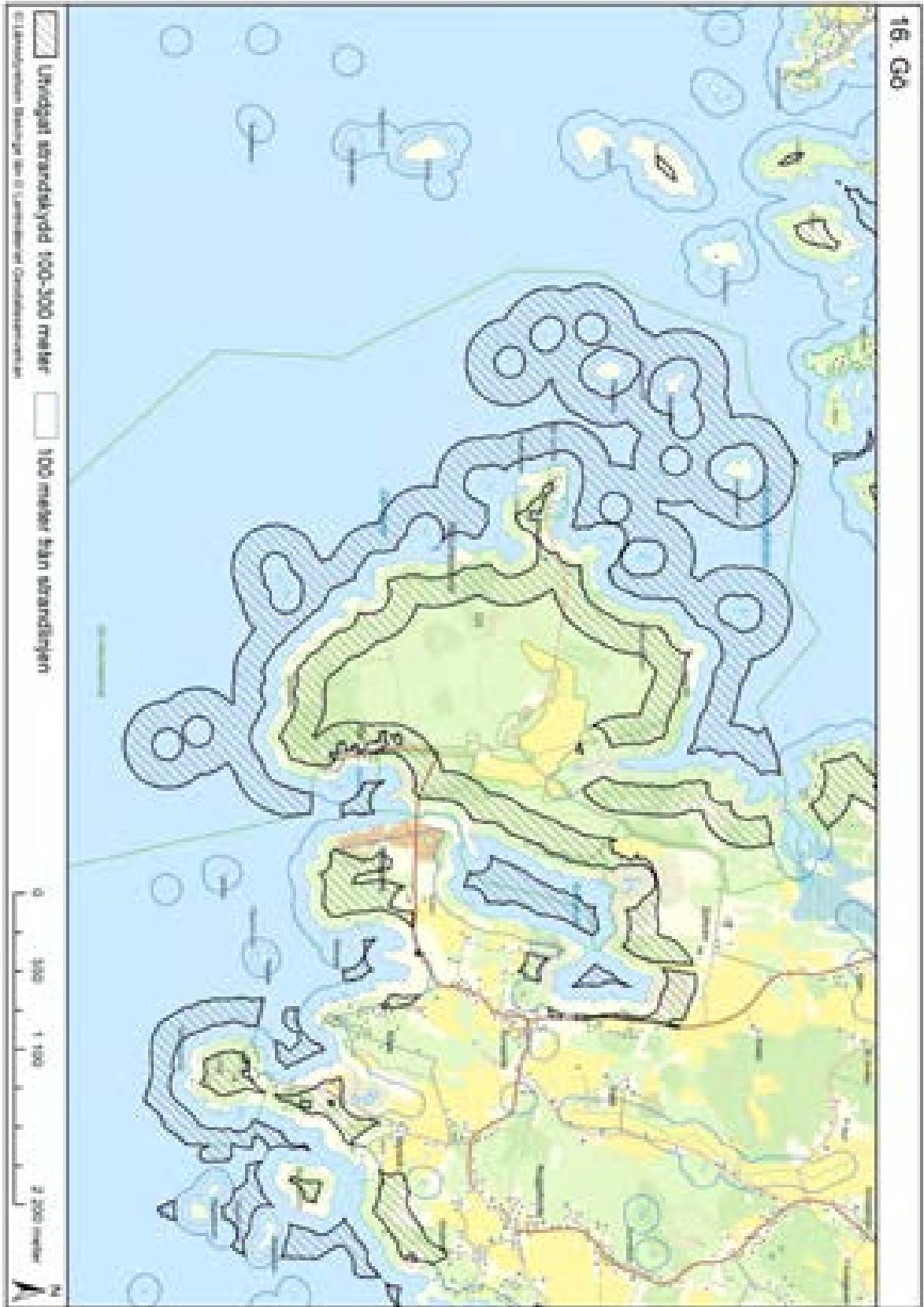
I området finns resterna efter två stenindustrier. (RAÄ Edestad 183 och 184).

Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal skyddsvärda träd är registrerade.

17. Millegarne - Korsanäs

Sammanfattning

Ett landskapsestetiskt tilltalande öppet kust- och jordbrukslandskap med biologiskt värdefulla och vidsträckta strandbetesmarker.

Naturvärden

Funktion: Korsanäs och Millegarne utgörs av ett flackt landområde omgärdat av hav på tre sidor. Centralt i området är ett öppet jordbrukslandskap med lövholmar, träridåer och strandskog. Längs den delvis avsnörda havsviken Bredasund i norr är en havsstrandäng som övergår i fukthet med enbuskvegetation. Området med havsstrandäng i söder utgörs av öppna strandbetesmarker i anslutning till Millegarneviken och Sarasvik medan den utskjutande udden i sydväst har en främst ek och björkdominerad hagmark med ett trädskikt av varierande täthet. De marina områdena runt Millegarne och Korsanäs uppvisar en mosaik av grunda mjuk- och hårbottnar. På något skyddade bottenar förekommer ålgräsängar.

Kvalitet: Strandbetesmarken öster om Bredasund har en av länets största förekomster av orkidén ängsnycklar. Andra typiska och/eller rödlistade arter i de öppna strandbetesmarkernas fältskikt är granspira, ängsskära, rödsäv, darrgräs, rödklint, stagg, ormtunga, strandrödtoppa och kärrespira. Inom betesmarken på udden i sydväst är två nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt avgränsade. Dessa har en stor förekomst av äldre grova träd, död ved och inslag av s.k. jätteträd. Knutna till de äldre träden är en värdefull kryptogamflora med bl.a. de rödlistade arterna grå skärelav, matt pricklav och stiftklotterlav. Inom området förekommer också skyddsvärda skalbaggar som ekoxe och mindre horndyvel. De beteshävdade strandängarna är av stort värde för häckande sjöfågel och vadare. I området är även en al- och björkdominerad strandskog avgränsad av SVO som värdefull. De marina miljöernas varierande bottenförhållanden möjliggör livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Särskilt betydelsefulla födosöks-, och reproduktionslokaler för fiskarter som gädda och abborre är de grunda vikarna med ålgräsängar. De grunda bottenarna i Bredasund är särskilt viktiga för häckande och rastande sjöfåglar.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av jordbruks- och betesmarker.

Friluftsvärden

Funktion: Området Korsanäs och Millegarne är beläget drygt sju km fågelvägen sydost om Ronneby. Vägbeskrivning: Tag av från Europaväg E 22 i Listerbyrondellen mellan Ronneby och Karlskrona. Följ skyltning mot Kuggeboda och Gö. Strax väster om området finns, i anslutning till Millegarne badplats, en iordningställd parkeringsplats. Här finns också en anordnad eldplats. På östra sidan av Bredasund finns ett fågeltorn.

Kvalitet: Särskilt udden i sydväst är ett attraktivt strövområde med förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller. I området ges goda möjligheter till fågelskådning, särskilt vid Bredasund. Området har även stor betydelse för sportfiske.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: Iordningställande av en strövstig på udden.

Exploateringsgrad

Området gränsar i väster till ett detaljplanelagt fritidshusområde. Inom och i anslutning till områdets centrala och norra delar finns ett flertal (> 30 st.) tomter för både permanent boende och för fritidsboende.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Fördelningsplanen för bildande av naturreservat

VMI, Stränder i Bredasund

Naturvårdsplan Blekinge, klass 3

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 2
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering
Skogsstyrelsen, Inventering av Naturvärdesobjekt
Skogsstyrelsen, Sumpskogsinventering
Ängs- och hagmarksinventering
Ängs- och betesmarksinventeringen

Fornlämningar

I området finns två fornlämningar. Den ena utgörs av ett gravfält bestående av ca 90 gravar. Dessa består av 1 röse, 3 runda, fyllda stensättningar, ca 25 högar, 18 skeppssättningar, 8 firsidiga stensättningar, 1 oval stensättning, 1 treudd, 1 domarring, ca 11 ofyllda stensättningar, samt 19 resta stenar. Dessutom finns i gravfältets norra del spår av sannolikt förhistoriska stenbrott. Gravarnas former tyder på att de blev anlagda under yngre järnåldern. Den andra fornlämningen är en kolerakyrkogård från 1800-talet.

Kulturlämningar

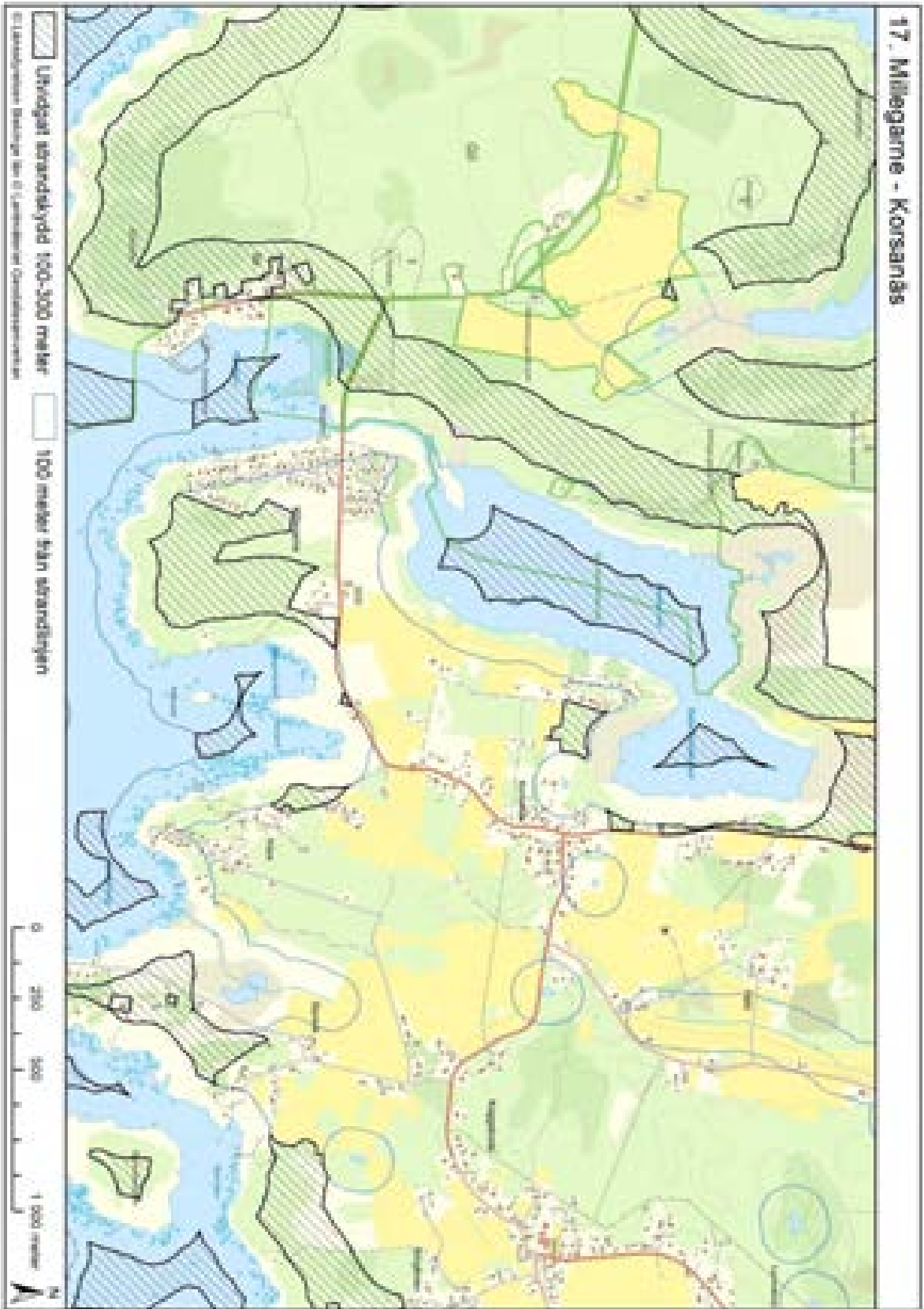
Området rymmer 4 historiska husgrunder, (RAÄ Edestad 143, 148, 155, 158), samt 4 torplämningar, (RAÄ Edestad 149, 150, 153 och RAÄ Listerby 167). Registrerade hägnader uppgår till 3 stycken stenmurar, (RAÄ Edestad 145, 151 och 156). En färdväg, (Edestad 147). Ett område med fossil åkermark, (RAÄ Listerby 170). Två brunnar eller kalkkällor finns registrerade som RAÄ Listerby 172 och RAÄ Edestad 154. Till militär anläggning här RAÄ Edestad 173).

Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Ca 20 registrerade träd.

18. Lindö udde med ön Styrsviksholm

Sammanfattning

Lindö udde är en flack, exponerad halvö med ett mycket vackert, kulturpräglad och omväxlande landskap med höga botaniska och zoologiska värden knutna till limniska våtmarker, vidsträckta naturbetesmarker, havssträndängar och skog.

Naturvärden

Funktion: Lindö uddes sydligaste del är naturreservat, och omfattas till övervägande del av en snårig krattskog, dominerad av ek, asp, bok och björk. Lövskogen, som beteshävdas sommartid, är uppkommen genom spontan föryngring inom ett område som bär tydliga spår efter den stenbrytning som pågick fram till 1900-talets tidiga del. Mellan skogen och havet är en öppen och blockig strandremsa, glest bevuxen med buskarter som nypon, björnbär och slån. Lindö uddes norra del utgörs av omfattande öppna naturbetesmarker av strandängskaraktär, vilka hyser flera olika vegetationstyper som t.ex. stagghed, rödvassäng och strandäng av bladvass-sävtyp. I trädrika delar växer främst ek och tall. Inom området finns strandvallar med klappersten.

Styrsviksholm är en låglänt, beteshävdad ö med havssträndäng och blandlövhage. Öns centrala delar har ett trädskikt dominerat av björk, ek och tall.

De marina områdena runt Lindö udde och Styrsviksholm uppvisar en mosaik av grunda mjuk- och hårdbottnar. På något skyddade bottnar förekommer ålgräsängar.

Kvalitet: Lindö udde har under lång tid använts som betesmark. Förekommande indikatorarter och rödlistade arter inom betesmarkerna är bl.a. vårkällört, flikros, darrgräs, rödklint, rödlånke, rosenpilört, dvärgarun och strandrödtoppa. Den rödlistade arten silversmygare har observerats inom området och på Lindö uddes södra del, som omfattas av Natura 2000 och naturreservat, har hackspetthål efter den rödlistade mindre hackspetten noterats i torrakor.

Lindö udde utgör tillsammans med Styrsviksholm en av Blekinges förnämligaste lokaler för sträckfågel och är även av stort värde för häckande sjöfågel och vadare. Exempel på rödlistade eller tidigare rödlistade fågelarter som observerats är vitkindad gås, ejder och drillsnäppa. De marina miljöernas varierande bottenförhållanden möjliggör livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Särskilt betydelsefulla födosöks-, och reproduktionslokaler för fiskarter som gädda och abborre är de grunda vikarna med ålgräsängar.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av betesmarker och övriga kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Lindö udde är en av de sydligaste utposterna i Blekinge som kan nås med bil.

Vägbeskrivning: Vik av från Europaväg E22 vid Listerby, kör mot Kuggeboda. Kör genom Kuggeboda mot Korsanäs. Följ vägvisning mot Lindö naturreservat. Här finns en iordningställd parkeringsplats. Inom naturreservatet finns rast- och eldplats, toalett, strövstigar och en tillgänglighetsanpassad fågelskådningsplats. Ön Styrsviksholmnås endast av båtburna.

Kvalitet: Lindö udde är en av Blekinges bästa lokaler för studier av sträckande fågel, främst ejder. Området är även värdefullt för naturstudier och ger goda möjligheter att få inblick i den intensiva stenbrytningsperiod som pågick under 1800-talet fram till 1930-talet. Spåren av stenhuggeriverksamheten präglar hela Lindö halvö. Här finns skravelhögar, berg sargat av täkter. Utfyllnader och vägar som användes för utforsling av sten. Även Styrsviksholm bär spår efter stenbrytning.

Exploateringsgrad

Norr om naturreservatet finns flera fritidshus. I anslutning till reservatet finns även ett par föreningsstugor, bl.a. Ronnebyortens Sportfiskeklubb som förvaltar en fiskestuga med tillhörande

brygga. På Lindö halvö är även någon äldre gård belägen, samt ett par tomter med hus för permanentboende. Ön Styrviksholm är oexploaterad.

Intressen

Riksintresse för Naturvård /Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturreservat, Lindö udde

Natura 2000, Lindö udde

VMI, Våtmarker vid Styrsvik

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

Kulturlämningar

I området finns ämningarna efter två stenhuggerier. (RAÄ Listerby 312 och 318).

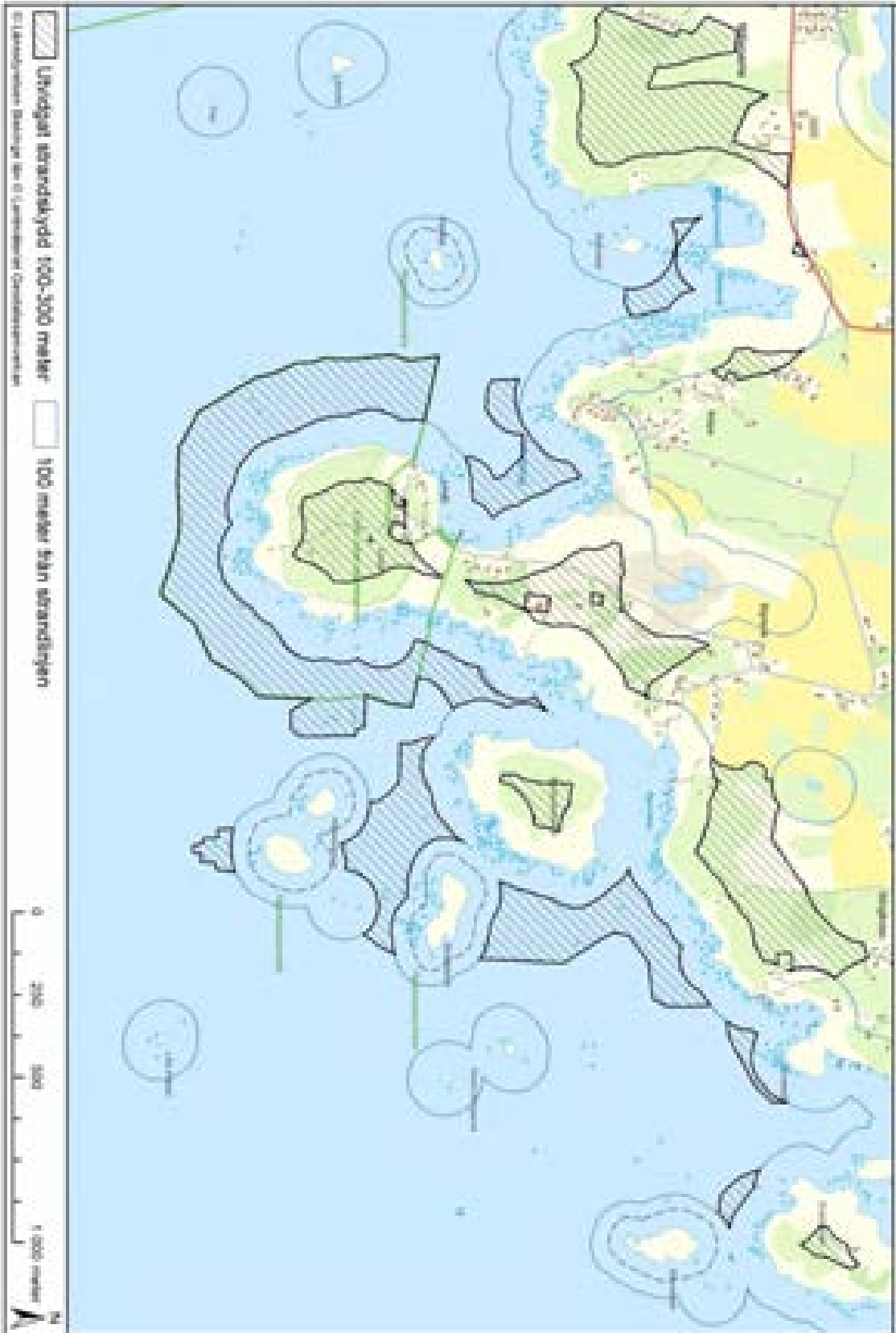
Rödlistade arter

Flera rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Ett skyddsvärt träd har registrerats.

18. Linds udd med en Slynkehølm

19. Kuggeboda med Eneholmen

Sammanfattning

Ett sammanhängande kustområde på fastlandet med en mosaik av öppen och glest träd- och buskbevuxen kulturpräglad mark. Området har stora naturvärden och är av värde som rekreatiomsområde för omkringboende. Eneholmen har stora biologiska värden och är främst värdefull som utflyktsmål för de som har båt.

Naturvärden

Funktion: Fastlandsområdet innehåller småskaliga, oregelbundna äldre odlingsytor och en glest träd- och buskbevuxen utmark indelad i olika fållor. Träd- och buskskikt är trots sin mestadels sparsamma utbredning artrikt. Björk, ek och en dominerar, men även ask, asp, bok, sälg, tall vildapel, oxel, rönn, lönn, hagtorn, slån, nyponros och björnbär förekommer. Vegetationstyperna med störst utbredning är staggshed och rödvenshed. Längs stranden förekommer även mindre sträckor med havssträndäng. Eneholmen är en ö med lång beteskontinuitet. Ön har ett glest trädskikt av björk och rönn samt buskskikt av en, vresros, nyponros och björnbär. Mellan hållmarkerna vid stranden utbreder sig strandängar.

Den marina miljön längs kustområdet utgörs av grunda mjuk- och hårdbottnar.

Kvalitet: Fastlandsområdet har karaktären av ett ålderdomligt beteslandskap. Delar av utmarken har en i stort sett obruten hävdkontinuitet, medan hävden för andra delar sedan några decennier har upphört. I fältskiktet växer hävdgynnade arter som blåsuga, knölsmörbloffa, gulmåra, stagg, stenmåra och blodrot. I lundartade partier tillkommer bl.a. gullviva och buskstjärnblomma medan bl. a havssälting växer i strandängarna. Inom området finns de rödlistade arterna gammelekslav och liten sönderfallslav, samt signalarten guldocksmossa.

I Eneholmens väl utvecklade strandängar växer bl.a. strandrödtoppa och havssälting. På steniga strandpartier finns även strandaster, gräslök och frossört. Ön har ett särskilt ornitologiskt värde med bl.a. häckande strandskata, rödbena och gravänder.

De marina miljöernas varierande bottenförhållanden möjliggör livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Särskilt betydelsefulla födosöks-, och reproduktionslokaler för fiskarter som gädda och abborre är de grunda vikarna med ålgräsängar.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av betesmarker och övriga kulturpräglade delar. I delar som inte hävdas idag bör beteshävden återupptas.

Friluftsvärden

Funktion: Området är beläget strax söder-sydväst om det mindre samhället Kuggeboda. Från Europaväg E22 och Listerby är området lätt att nå via en ca 9 km lång sträcka på småvägar. Åtminstone två större stigar/traktorvägar leder från hussamlingarna i norr genom fastlandsområdet ner till havet. Eneholmen nås endast av båtburna.

Kvalitet: Området är ett trevligt strövområde med vacker natur. Här finns förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, bär- och svampplockning. Eneholmen är ett värdefullt utflyktsmål för båtburna med möjligheter till bad, fiske och fågelskådning.

Exploateringsgrad

Relativt liten exploatering inom området. Det finns ca sex stycken fritidshus i strandnära lägen. Ingen exploatering på Eneholmen.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1 (Eneholmen)

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 2

Ängs- och betesmarksinventeringen

Ängs- och hagmarksinventeringen

Kulturlämningar

I området finns resterna efter två stenhuggerier. (RAÄ Listerby 313 och 317).

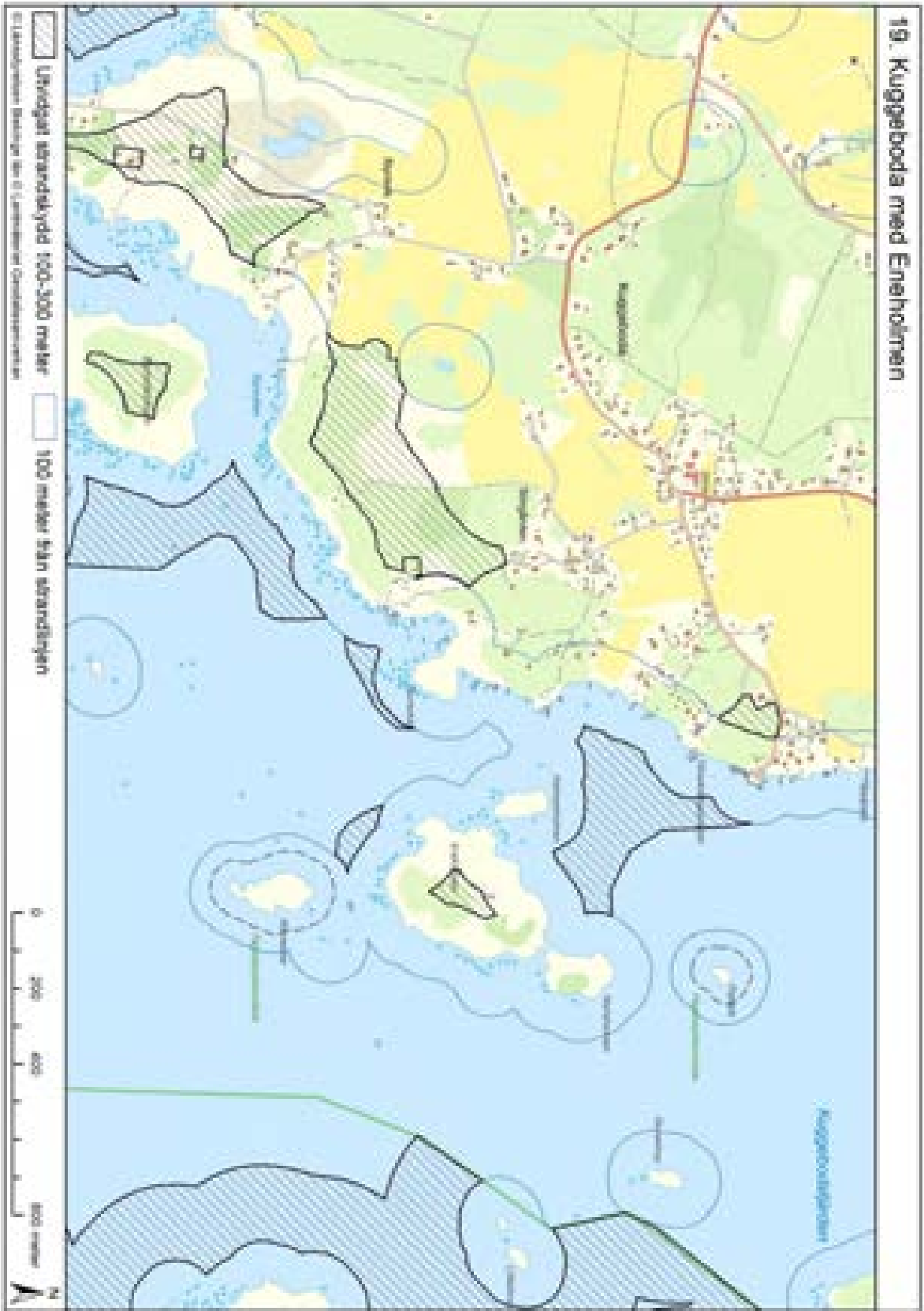
Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Fyra träd är registrerade.

20. Fällö

Sammanfattning

Ett mindre område kustädellövsskog med höga natur- och kulturhistoriska värden.

Naturvärden

Funktion: Ädellövsbogen, som växer på plan mark ända ner till strandkanten, har ett olikåldrigt trädskikt med bl.a. ek och bok. Skogsstyrelsen har avgränsat 1,1 ha av ädellövsbogen som Naturvärdesobjekt.

Kuststräckans marina del utgörs av grunda havsbottnar (< 3 m. djup) upp till 200 meter från strandlinjen.

Kvalitet: Övervägande del av ädellövsbogen är av Skogsstyrelsen avgränsad som objekt med naturvärden.

Friluftsvärden

Funktion: Området är beläget strax nordost om det mindre samhället Kuggeboda. Från Europaväg E22 och Listerby är området lätt att nå via en ca 9 km lång sträcka på småvägar. Ca 300 meter norr om området är en allmän badplats med brygga.

Kvalitet: I området finns många spår och lämningar efter den intensiva stenbrytningsperiod som pågick under 1800-talet fram till 1930-talet.

Exploateringsgrad

Längs områdets norra strand finns ett flertal bryggor. Strandområdena norr och söder om området är hårt exploaterade med bebyggelse och verksamheter.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

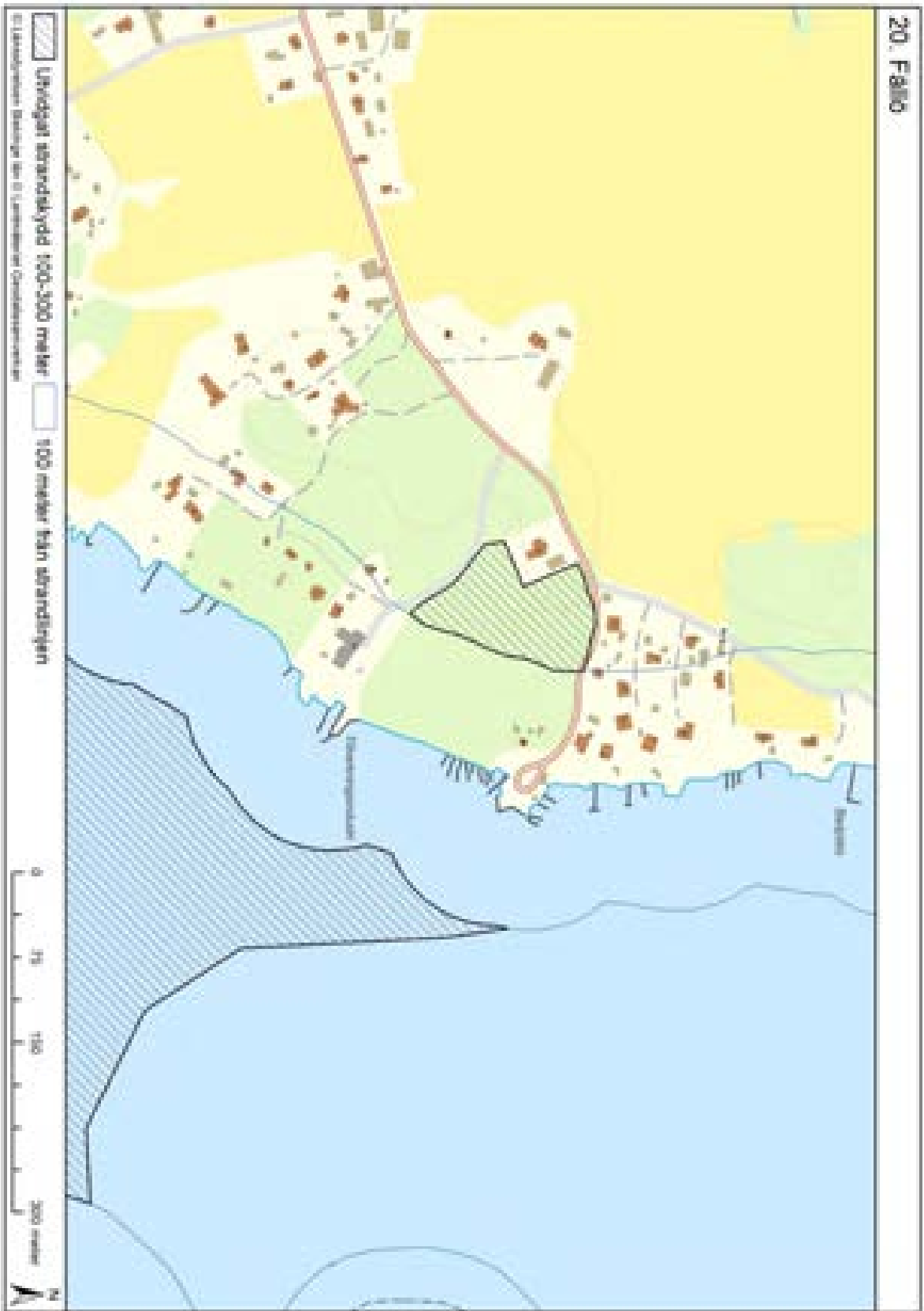
Skogsstyrelsen, Inventering av Naturvärdesobjekt

Kulturlämningar

Stenhuggeri

Fornlämningar

I området finns lämningarna efter en tomtning som är resterna efter en säsongsbrukad jakt- och fiskestation. Dessa brukar dateras till yngre järnålder eller medeltid, (RAÄ Listerby 354). En grav i form av stenröse har beteckningen RAÄ Listerby 86.

21. Stenaby

Sammanfattning

En omväxlande kuststräcka med bland annat en betad ädellövskog med stora naturvärden.

Naturvärden

Funktion: I området finns en beteshävdad ädellövskog.

Kvalitet: Ädellövskogen är av Skogsstyrelsen avgränsad som objekt med naturvärden. Skogen som är klassad som lövskogslund omfattas även av naturvårdsavtal. Knutna till äldre träd finns i området de rödlistade arterna grå skärelav, blyertslav och hjämbrosklav.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av beteshävdade marker och övriga kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Området är beläget strax öster om bysamhället Stenaby, ca 7 km från Europaväg E22 och Listerby.

Kvalitet: Området är av särskilt värde för omkringboende som strövområde med vacker natur och fina utblickar ut över havet.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: Iordningställa en stig som leder från bostadsområdena i norr till den allmänna badplatsen söder om området.

Exploateringsgrad

Relativt liten exploatering. I områdets mitt i strandnära lägen finns ca sju tomter med hus väl samlade. Norr och söder om området är däremot hårt exploaterade kuststräckor med framförallt bostadsbebyggelse.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

Ängs- och betesmarksinventeringen

Kulturlämningar

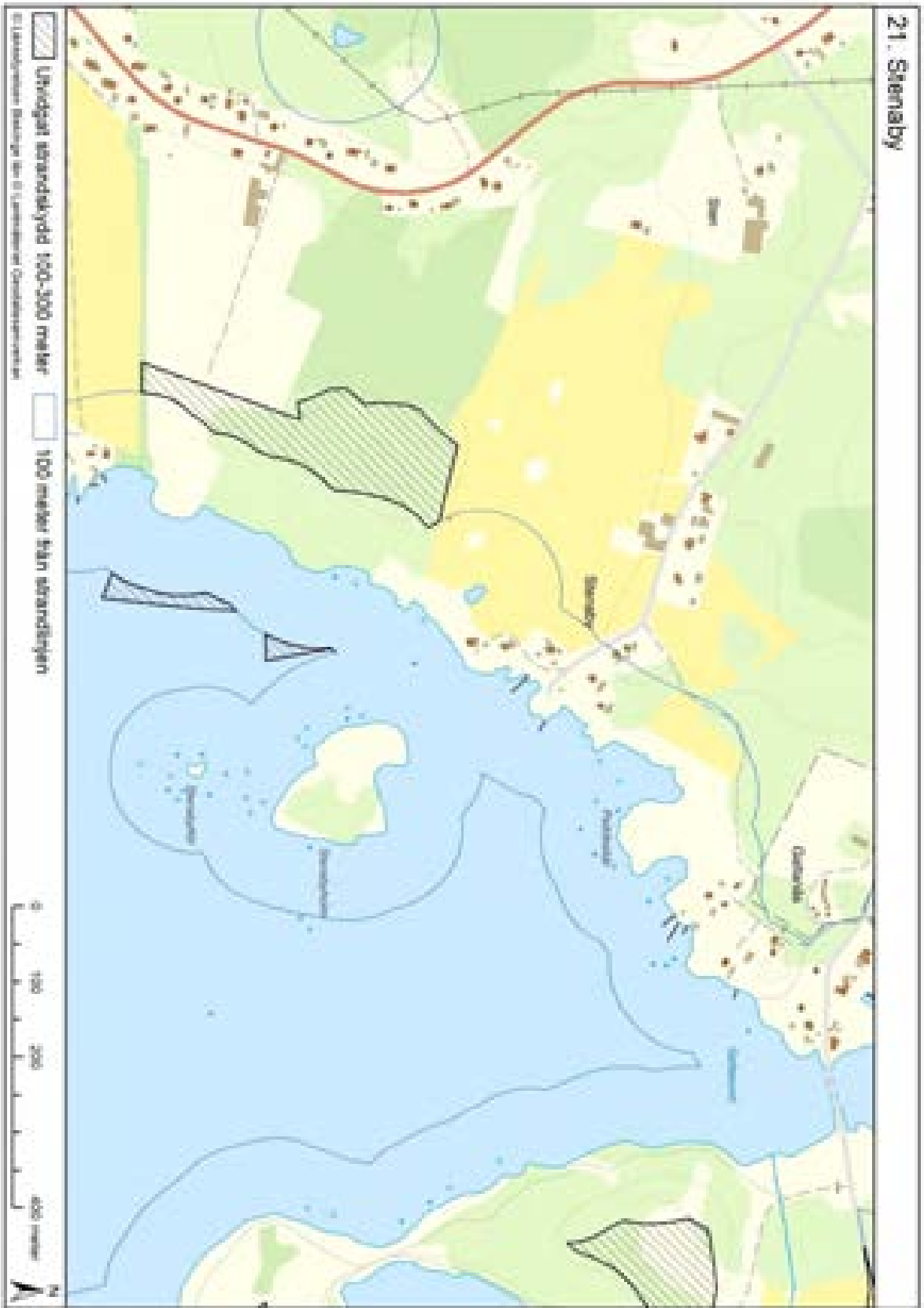
I området finns lämningar efter RAÄ Listerby 349 som varit ett stenhuggeri.

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Två skyddsvärda träd.

22. Vesviken med Torafjärden

Sammanfattning

Ett landskapsestetiskt tilltalande öppet kust- och jordbrukslandskap med biologiskt mycket värdefulla och vidsträckta strandbetesmarker och hagar.

Naturvärden

Funktion: Ett till största delen öppet område kring Vesviken med vidsträckta strandängar och hagmarker med lång hävdkontinuitet. Vissa delar, särskilt i söder och öster, har en mer typisk hagmarksprägel med bl.a. ek och björk i trädskiktet. Mest utbredda vegetationstyper är rödvenäng, tuvåtäläng och lågstarräng. De beteshävdade havsstrandängarna är av stort värde för häckande sjöfågel och vadare.

Kvalitet: Strandängarna och hagmarkerna innehåller indikatorarter som darrgräs, betad ljung, slätterfibbla, stagg, jungfrulin, mandelblomma, ängsskära, kärrsälting, ängsruta och gulkämpar. Förekommande rödlistade kärlväxter är vårkällört, blekingebjörnbär och kavelhirs. Området hyser ett flertal rödlistade insekter som ekoxe, taggbock, vädssandbi, silversmygare, skulderfläckad gaddbagge, allmän metallvingesvärmare m.fl. samt de rödlistade grod- och kräldjuren hasselsnok och sandödla. Av de över 130 olika fågelarter som observerats inom området är bl.a. mindre hackspett, tornseglare och hämpling rödlistade.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av strandängar och hagmarker.

Friluftsvärden

Funktion: Vesviken är belägen strax söder om det mindre samhället Yxnarum, ca 3,6 km sydväst om Listerby och Europaväg E 22.

Kvalitet: I området finns kulturhistoriska lämningar och forn lämningar som visar att människor vistats här sedan mycket lång tid tillbaka. Det rika fågellivet ger goda möjligheter till fågelskådning.

Exploateringsgrad

Området är till största delen oexploaterat. I nordost är en byggnadsplan (1983) med ett flertal avgränsade och bebyggda tomter.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Våtmarksinventering, VMI, Strandområde vid Kättilsäng

Naturvårdsplan Blekinge, klass 2

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

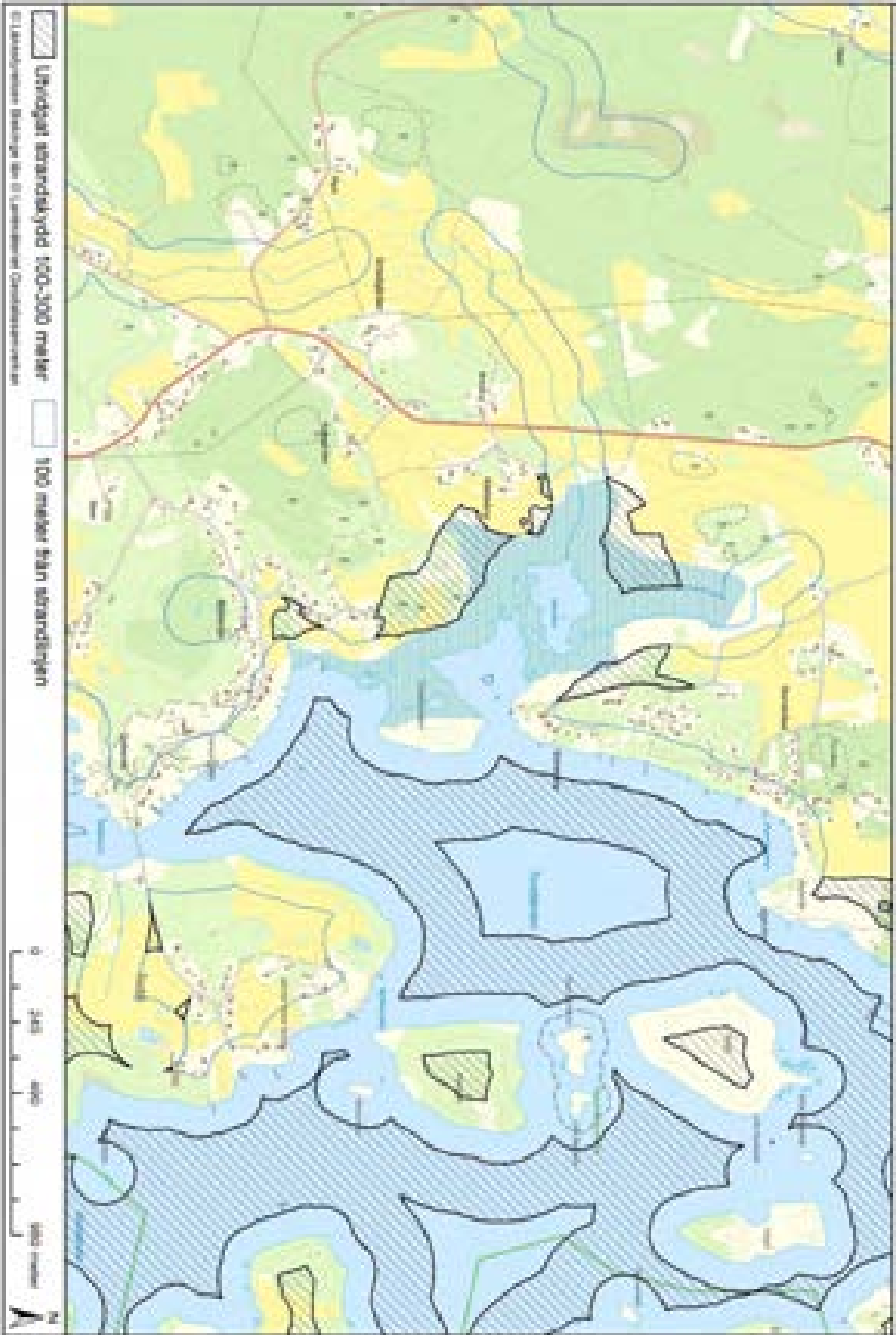
Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Ett skyddsvärt träd har registrerats.

22. Vesviken med Torafjärden

23. Äspenäs

Sammanfattning

Ett vackert och mångformigt hagmarksområde med naturvärden och av betydelse för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Träd och buskskikt är artrika med främst björk men också inslag av lind, ek, rönn och al. Rödvenäng, rödvenhed och staggshed är vanligt förekommande vegetationstyper. Norr om den beteshävdade hagmarken är ett område med f.d. hagmark under igenväxning med högre vegetation.

Kvalitet: Hagmarken ingår i ängs- och betesmarksinventeringen. I fältskiktet dominerar stagg tillsammans med liten blåklocka och gökärt. Även de hävdberoende indikatorarterna blåsuga, kattfot, knägräs och jungfrulin är vanliga. Även den rödlistade arten stortimjan växer i området.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt beteshävd.

Friluftsvärden

Funktion: Äspenäs udde är belägen ca 3 km från Europaväg E22 och Listerby. Udden nås dels från norr och bostadsområdet Slättanäs, dels från väster via det mindre samhället Yxnarum.

Kvalitet: Udden är av särskilt värde för omkringboende som strövområde med vacker natur och fina utblickar ut över havet. Längst ut på uddens sydligaste del är en iordningställd badplats med brygga.

Exploateringsgrad

Liten exploateringsgrad. Inom området finns två hus, varav ett strandnära. Sydväst och norr om området däremot hög exploatering bestående av bostadsbebyggelse och småbåtshamn.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

Fornlämningar

I området har tre förhistoriska gravar påträffats som utgörs av två rösen, (RAÄ Listerby 75 och 76), samt en övertorvad stensättning (RAÄ Listerby 81).

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer

Skyddsvärda träd

Fyra skyddsvärda träd.

24. Blötö - Östranäs

Sammanfattning

Ett vackert, ålderdomligt präglad kust- och jordbrukslandskap med stora biologiska värden knutna främst till beteslandskapet. De två utskjutande uddarna Blötö och Östranäs utgör även ett attraktivt strövområde.

Naturvärden

Funktion: Området utgörs av ett flackt, öppet jordbrukslandskap med två utskjutande, något mer kuperade uddar. Den västra udden, Blötö, består av en ekdominerad hagmark samt en mindre del tuvig havsstrandäng. Udden är nyckelbiotop och har rikligt med grova träd och hyser en värdefull lägre fauna. Östranäs, den östra udden, är ett varierat och mestadels björkdominerat hagmarksområde med ett stort innehåll av skyddsvärda träd. En mindre alsumpskog (0,1 ha) är här avgränsad som nyckelbiotop. Nordost om Östranäs utbreder sig en vidsträckt havsstrandäng. Noterade vegetationstyper på uddarna är stagghed, rödvenäng, lågstarräng, tuvtåteläng och krypvenäng. Väster om uddarna mynnar Listerbyån.

Kvalitet: Uddarnas fältskikt hyser beteshävdade indikatorarter som t.ex. blåsuga, betad ljung, kattfot, darrgräs, stagg, gulkämpar, revfibbla, stortimjan, ljungfrulin, havsälting och rosenpilört. Orkidéerna Adam och Eva samt nattviol har noterats i området. Knutna till de äldre, grova träden är bl.a. de rödlistade arterna korallticka, grå skärelav, gul dropplav, gammelekslav, ekticka och liten sönderfallslav. Andra rödlistade arter som noterats på land är bokarv, knottrig rottryffel och mindre horndyvel, samt i vattnet raggsträfsa.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd av jordbruks- och betesmarker.

Friluftsvärden

Funktion: Området är beläget drygt 2 km söder om Listerby och Europaväg E 22.

Kvalitet: Det flacka odlingslandskapet möjliggör vackra utblickar ut över havet ända från riksväg E 22. Uddarna är av särskilt värde som strövområde.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: Iordningställande av en strövstig med förbindelser till bebyggelse i väster och ytterligare attraktiva strövområden i öster.

Exploateringsgrad

Längs Östranäs uddes västra och södra strand finns sex tomter med fritidshus och två privata bryggor.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Natura 2000, Blötö – Kidö

Våtmarksinventering, VMI, Strandområde vid inre fjärden 7 km SV Nättraby

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

Fornlämningar

I området finns en grav i form av en stensättning från järnåldern, (RAÄ Listerby 53).

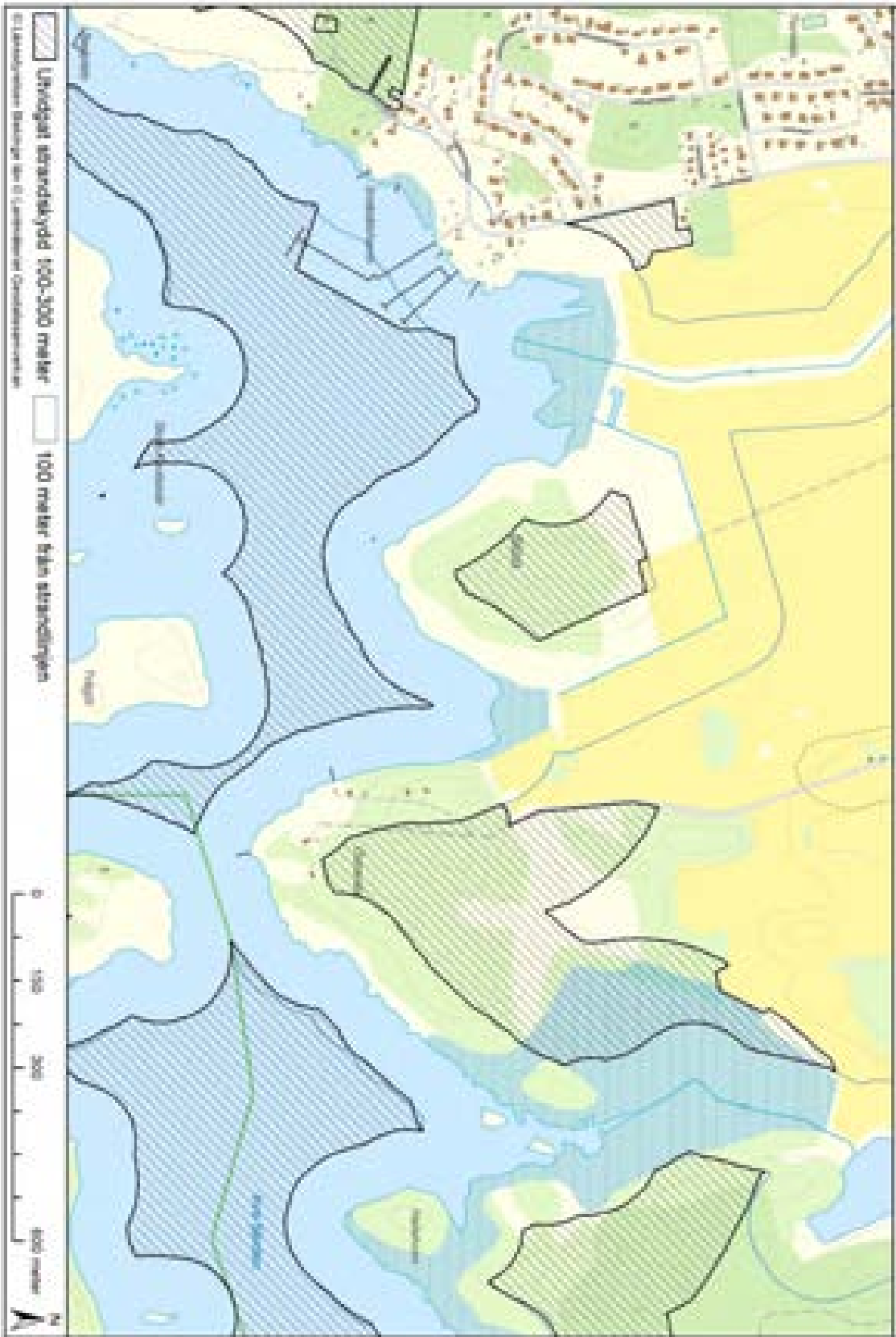
Rödlistade arter

Ett stort antal rödlistade arter förekommer

Skyddsvärda träd

Ca 200 registrerade träd.

24. Blotb - Ostranäs

25. Vambåsa

Sammanfattning

Ett kustnära eklandskap på godset Johannishus fideikommiss, uppmärksammat framförallt för sinamånga grova ekar och det stora antalet fornlämningar från olika tidsåldrar. Utöver väsentliga biologiska, kulturhistoriska och landskapshistoriska värden är området även av stort värde för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Landskapet i områdets västra del, Vambåsanäs eller Lilla Vambåsa, vittnar om bruket av marken sedan årtusenden tillbaka. Idag växer här en ekskog med ett artrikt buskskikt där bl.a. hassel, kaprifol och slån ingår. Inslaget av grova träd är mycket stort, 100-tals ekar inom Vambåsanäs är över en meter i diameter. Skogsstyrelsen har här avgränsat 13 nyckelbiotoper. Områdets östra del, Vambåsa hagmark, utgörs av ett vidsträckt hagmarksområde som inom vissa delar tätar till skog av lundkaraktär. De många vidkroniga och kraftiga ekarna samt de stora, betespräglade björkarna och tallarna vittnar om en lång hävdkontinuitet. Vegetationstyperna är fårsvingeltorräng, rödvenäng och krypvenäng. I områdets sydöstra del, längs havet och vägen, löper Hjortahammarsåsen som hyser en särskilt artrik flora och ett järnåldersgravfält. Inom området finns viktiga reproduktionslokaler för groddjur.

Kvalitet: Särskilt Vambåsanäs har ett rikligt innehåll av döda träd och högstubbar. Övervägande del av området har stor förekomst av grova och spärrgreniga träd, jätteträd och hyser en värdefull kryptogamflora och lägre fauna. Knutna till de äldre träden och betespåverkade miljöer finns ett stort antal rödlistade arter, t.ex. grå skärelav, liten ädellav, matt pricklav, liten sönderfallslav, oxtungssvamp och korallticka. Vid insektsinventering 1997–98 hittades 179 arter vedlevande insekter varav, 44 rödlistade. Till de mer välkända hör ekoxe (tidigare rödlistad) och läderbagge. Artdiversiteten vad gäller vedinsekter torde göra området till ett av Sveriges mer intressanta områden ur entomologisk synpunkt. I betesmarkernas flora finns indikatorarter som t.ex. slättergubbe, jungfrulin, stagg, darrgräs, backtimjan och kärrsälting. Exempel på rödlistade eller i övrigt intressanta fågelarter som observerats är bivråk, spillkråka, törnskata och glada.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Området nås från Europaväg E 22 och Hasslörondden via den allmänna vägen ut till Hasslö. Strax före Almö (ca 3 km från E 22) finns anordnad parkeringsplats vid Hjortahammar gravfält. Vambåsa, som är ett av Blekinges rikaste fornlämningsområde, har ett stort antal gravar och gravfält från bronsålder till järnålder, samt omfattande arealer med fossil åkermark. Genom området löper markerade vandringsleder.

Kvalitet: Områdets mycket höga skönhetsvärden, kulturhistoriska värden och biologiska värden gör det till ett attraktivt strövområde med utmärkta möjligheter att studera såväl kultur som exklusiv natur. Förutsättningarna är goda till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, vandring/löpning och fågelskådning.

Exploateringsgrad

Liten exploatering. Inom området finns ca fem tomter med hus.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftslev/Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Natura 2000, Vambåsanäs

Natura 2000, Tromtö - Almö

Naturreservat, Vambåsa hagmarker

Våtmarksinventering, VMI, Strandområde vid inre fjärden 7 km SV Nättraby

Våtmarksinventering, VMI, Strandområde vid Hjortahammar

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 2, kulturmiljövården klass 1

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventeringen

Fornlämningar

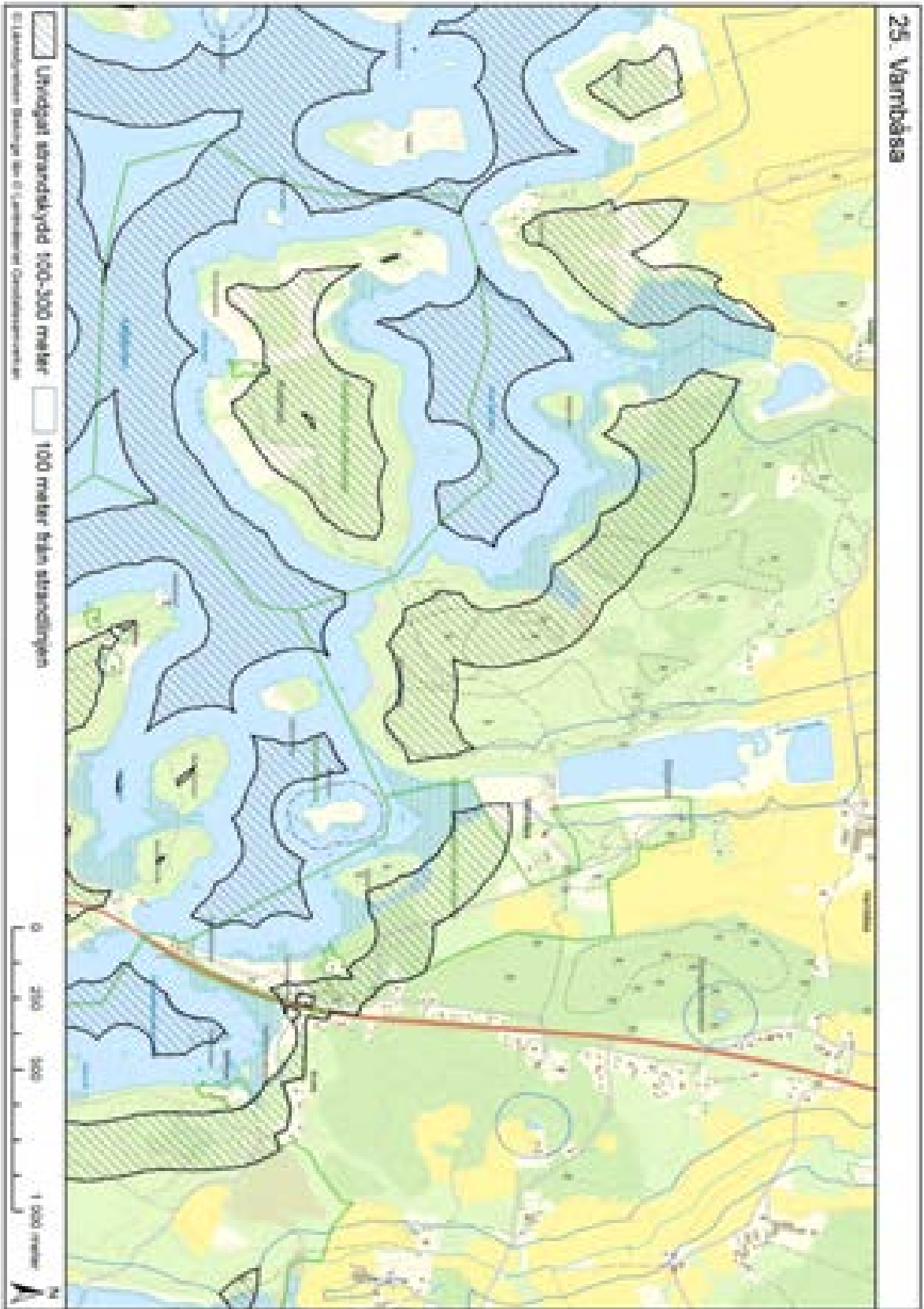
Inom området finns RAÄ Förkärla 124:1 som utgörs av ett gravfält bestående av 6 runda stensättningar. Av fossila åkrar i form av röjningsröseområden finns det 6 stycken, (RAÄ Förkärla 125:1–3, 126, 128 och 132).

Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal skyddsvärda träd.

26. Tromtö med Tromtesundaviken, Ringholmen, västra och östra Råholmen, Ivö och Utö

Sammanfattning

Tromtöhalvön, som till största delen karaktäriseras av bokskogar, men även av ekblandskogar och det välbevarade herrgårdslandskapet med ekhagmarker kring Tromtö herrgård, är från naturvårdssynpunkt ett av Sveriges värdefullaste ädellövskogsområden. De marina miljöerna kring Tromtö är representativa för Blekinges skärgård och utgör en viktig länk i det nationella nätverket av marina skyddade områden. Området är även kulturhistoriskt intressant, av stort värde för friluftslivet och ingår i olika naturvårdsbiologiska forskningsprogram.

Naturvärden

Funktion: Bokskogarna, som dominerar på Tromtö, har en genomsnittlig ålder på 120–150 år, men stora variationer förekommer. Delar med större ekslag har delvis ett äldre trädbestånd, troligen 200–300 år. Ekskog, ekblandskog och ekhagmark förekommer främst inom Tromtös norra och östra delar. Ekskogarna har en större artrikedom med inslag av lind, björk och avenbok, samt ett oftast välutvecklat buskskikt med bl.a. hagtorn, hassel och nypon. På Tromtös nordvästra, norra och nordöstra sidor finns mindre partier öppen betesmark samt havsstrandängar. I anslutning till de gamla lergravarna (från tegelbrukets tid), på Tromtös nordvästra del, växer alskog. Ringholmen, Råholmarna och Ivön utgörs till största delen av gammal ädellövnaturskog, medan Utö präglas av lång beteskontinuitet. Områdets skogar har ett rikligt innehåll av gamla träd och grova döda träd. I hagmarkerna förekommer vegetationstyperna stagghed, rödvenäng och tuvtäteläng. Havsbottenarna runt Tromtöhalvön hyser viktiga livsmiljöer för många marina arter växter och djur. I fjärdarna öster och väster om Tromtö finns grunda mjukbottnar med ängar av kärlväxter, framför allt nate och natingar. Runt Ivö och Utö finns steniga bottenområden och berghällar där det växer blåstång och sågtång.

Kvalitet: Tromtö är ett av Blekinges mest värdefulla områden för rödlistade vedinsekter och vedsvampar som framförallt är bundna till gamla träd och grova döda träd. Ur entomologisk synpunkt, med mer än 120 rödlistade arter noterade, bedöms Tromtö även vara ett av de värdefullaste områdena i landet. Exempel på förekommande rödlistade vedlevande insekter och vedsvampar är läderbagge, ekoxe, och saffransticka. Bland alla rödlistade arter lavar kan nämnas bokvårtlav, rosa lundlav, ädelkronlav, matt pricklav och gammelekslav. Hagmarkerna hyser betesgynnade indikatorarter såsom backtimjan, ögontröst, betad ljung, backnejlika och blåsuga. Tromtö med omgivande skärgård har en rik och varierad fågelfauna. Speciellt värdefull är den skogsbundna fågelfaunan i de äldre trädbestånden. Här återfinns bl a flera rovfåglar och talrika hålbbyggare. I strandområden och på öarna förekommer sjöfåglar, vadare samt tärnor och måsar. Observerade rödlistade eller i övrigt intressanta fågelarter är t.ex. sångsvan, mindre flugsnappare, törnskata, fiskgjuse, skräntärna, spillkråka och höksångare.

Havsområdet runt Tromtö är förhållandevis opåverkat av föroreningar eller andra negativa miljöförändringar och utgör viktiga reproduktionsområden för fisk. Exempelvis Tromtesundaviken, är ett betydelsefullt lekområde för gädda. I den grunda viken växer bl.a. den rödlistade kransalgen raggsträfsse.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar. Tromtö har ingått i EU-projektet Grace (projektid 2010–2016) som syftade till att restaurera igenväxta skärgårdsmiljöer.

Friluftsvärden

Funktion: Området nås från Europaväg E 22 och Hasslörondellen via den allmänna vägen ut till Hasslö. Efter ca 4 km från rondellen är det skyltat till Tromtö naturreservat. Efter 500 meter finns en parkeringsplats med informationstavla, från vilken markerade vandringsleder utgår. Längs

strövstigarna på Tromtö halvö finns tre iordningställda rastplatser. Vid den sydligaste udden, Tromtö nabb, finns en vackert belägen naturhamn för fritidsbåtar. Tromtö, som utgörs av ett typiskt sydsvenskt herrgårdslandskap, är av betydande intresse för kulturminnesvården. Byggnadsminnet Tromtö herrgård är uppförd i italiensk renässansstil och omges av en park i romantisk stil. På halvöns nordvästra del finns resterna efter det forna tegelbruket som anlades på 1760-talet. Till tegelbruket finns lertäcker som numera är vattenfyllda. Ett viktigt kulturhistoriskt inslag är även den äldre, välbevarade torpbebyggelsen som är insprängd i eller ligger i omedelbar närhet till området. Inom området finns även ett flertal fornlämningar vilka bl.a. består av gravröse, stensättning från yngre bronsålder/äldre järnålder, fossil åkermark och stenbroade vägbankar. Vid inloppet till Hjortahammarviken finns dessutom en vikingatida pålspärr som skyddade den inre delen av fjärden från fiendliga båtar. Till skydd för häckande fågel gäller särskilda föreskrifter i skärgården för att färdas eller uppehålla sig på befintliga öar och inom vattenområdet.

Kvalitet: Naturskönt, attraktivt strövområde med hög besöksfrekvens. Området är intressant för både natur- och kulturstudier. Här finns möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, bad, upplevelser, vandring/löpning, fiske och fågelskådning.

Exploateringsgrad

Liten exploatering som består av äldre herrgårds- och torpbebyggelse, samt någon båtbygga vid Tromtö nabb.

Genom vattenområdet går en farled in mot Karlskrona. Till farleden hör sjömärken. Inom området kan finnas befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksintresse Kulturmiljövård/Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse för Försvarsmakten (3 kap 9 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Ramsarkonventionen – våtmarker av internationell betydelse

Natura 2000, Tromtö – Almö

Natura 2000, Ivö

Naturreservat, Tromtö

Våtmarksinventering, VMI, Strandområde vid Tromtösundaviken

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Kulturminnesvårdsprogram, Blekinge län

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Skogsstyrelsen, inventering av objekt med naturvärden

Skogsstyrelsen, sumpskogsinventering

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Fornlämningar

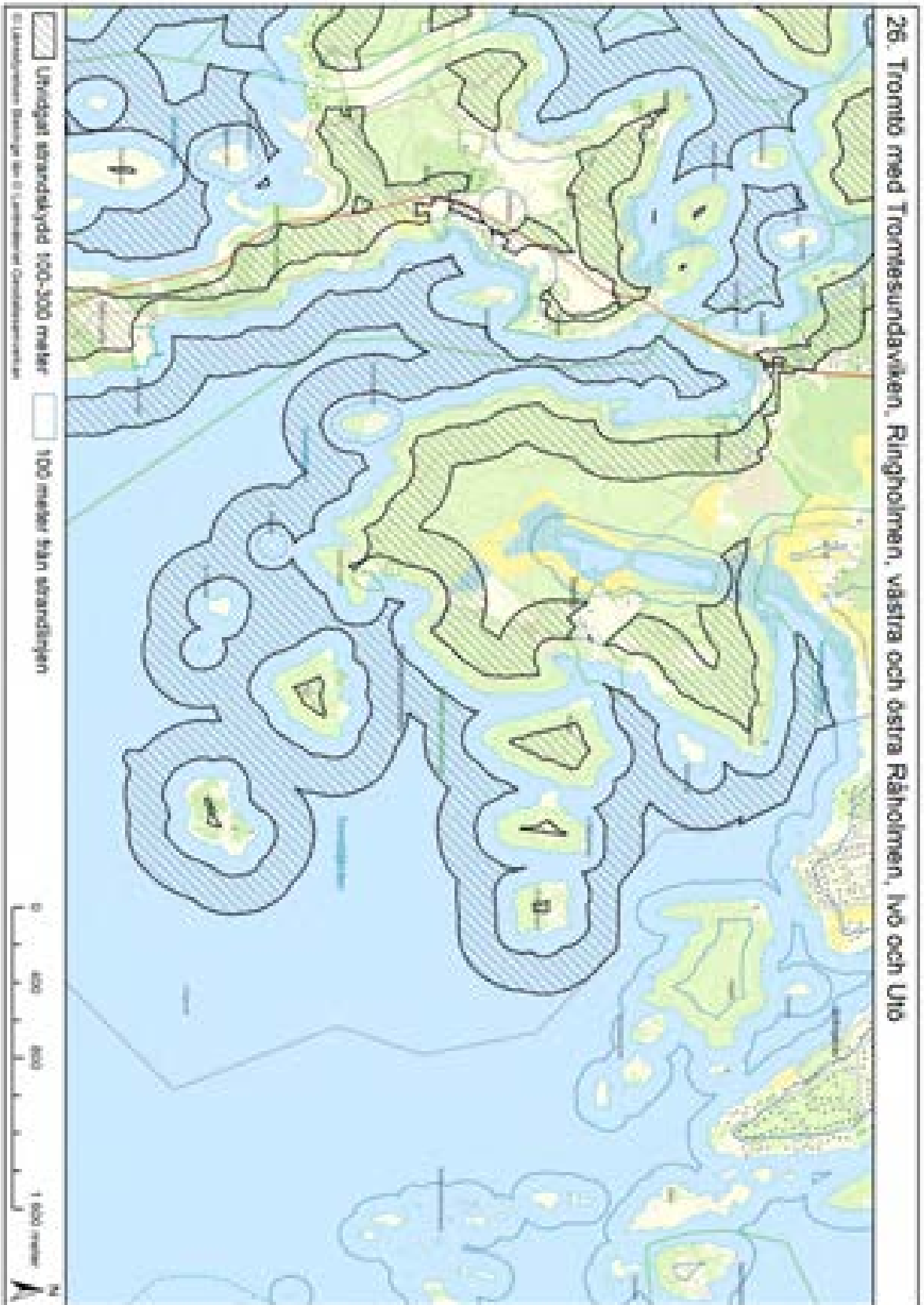
Vid Tromtö finns det två gravfält, RAÄ Förkärla 11, som utgörs av sju runda stensättningar och RAÄ 12:1 är mer känt som Hjortahammargravfältet och är bestående av ca 110 fornlämningar. Dessa utgörs av ca 10 högar, ca 60 runda stensättningar, ca 8 firsidiga stensättningar, ca 10 skeppssättningar, ca 5 treuddar, 8 resta stenar samt 5 stenrader. RAÄ Förkärla 12:2 ligger intill gravfältet och utgörs av en boplats från bondestenåldern och är ca 4500 år gammal.

Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal skyddsvärda träd.

27. Almö med öar Eneholmen, Västerholmen, Österholmen, Betesholmen och udden Hammarholm

Sammanfattning

Ett estetiskt tilltalande, flackt kust- och skärgårdslandskap med omväxlande naturmiljöer präglade av månghundraårig beteshävd. Området är av synnerligen stor betydelse för bad och friluftsliv och har mycket höga botaniska och zoologiska värden, samt är av geologiskt intresse genom bl. a. de drumliniserade landformerna som t.ex. Västerholmen och Österholmen uppvisar.

Naturvärden

Funktion: Under århundraden höll människan djur på sommarbete på Almö och angränsande öar. Efter decenniernas betesuppehåll inom de idag skogklädda partierna, har beteshävderna i stor omfattning återupptagits. I områdets norra och mellersta delar växer idag främst en ekblandskog med inslag av tall. Buskskiktet är artrikt med en, lind, hassel, hagtorn, nypon och kaprifol som några av de mest framträdande arterna. Särskilt Betesholmen och udden Hammarholm bär vackra hagmarker med imponerande ekjättar och inslag av hålträd och döda träd. En rullstensås (Hjortahammaråsen) sträcker sig genom områdets norra del och löper ut i havet vid Slätthammar.

Almö udde, liksom Eneholmen, Västerholmen och Österholmen, kännetecknas av ett öppet beteslandskap med enstaka solitära träd och en bitvis utbredd buskvegetation med främst en, men även slån, hagtorn, nypon och rönn. Markvegetationen är övervägande hedartad, men inslag av torrängsfragment är inte ovanliga.

Längs stränderna i norr och nordväst samt i det forna sundet mellan Almö och Jordö uppträder mindre områden med alskogar. Mellan Almö och Jordö finns även öppna fuktängar.

Havsbottnarna runt Almö hyser viktiga livsmiljöer för många marina arter växter och djur. I fjärden mellan Almö och Tromtö, samt väster om Almö finns grunda mjukbottnar med ängar av nateväxter.

Kvalitet: Framförallt områdets norra och mellersta delar har ett mycket rikligt innehåll av gamla, grova träd, hål- och mulmträd, samt inslag av jätteträd. Det rika växt- och djurlivet är främst kopplat till de äldre träden, samt till övriga värden som den traditionella beteshävderna skapat. Utmarksbetet på Almö udde har ett artrikt fåltskikt med förekomst av indikatorarter som ljung, vårbrodd, liten blåklocka, knägräs, backtimjan och ängsviol. På strandängarna finns arter som salttåg, kustarun, gulkämpar och bunge, samt strandnål och liten kärrmaskros som båda är eller har varit rödlistade. Bland områdets många rödlistade arter knutna till äldre träd och död ved kan nämnas ekoxe, oxtungssvamp, ekticka, grå skärelav, blyertslav och ädelkronlav.

Fågellivet är rikt och varierat. I skogsområdena finns bl.a. olika sångare, mesar, flugsnappare och hackspettar medan arter som törnsångare, törnskata, gök och höksångare påträffas i enbuskmarkerna. På öarna och längs långgrunda stränder har rödbena, strandkata, ejder och fisktärna m.fl. observerats. Vattenområdena är även viktiga uppehållsplatser för rastande och övervintrande sjöfåglar, t.ex. vigg, stor- och salskrake samt sothöns.

Havsområdet runt Almö är förhållandevis opåverkat av föroreningar eller andra negativa miljöförändringar och utgör viktiga reproduktionsområden för fisk. Särskilt betydelsefulla lekområden för bl.a. gädda är de grunda, skyddade vikarna. I de grundare vattenområdena växer rödlistade kransalger.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar. Almö ingår i EU-projektet Grace (projekttid 2010–2016) som syftar till att restaurera igenväxta skärgårdsmiljöer.

Friluftsvärden

Funktion: Almö är beläget drygt fyra km från Europaväg E 22 och Hasslörondden, och nås via den allmänna vägen ut till Hasslö. På Almö finns sex anordnade parkeringsplatser med informationstavlor. Vid tre av dessa finns också toaletter. Inom området, främst i anslutning till markerade vandringsleder, finns nio iordningställda rastplatser. Längst in i Almöfjärden på Almös nordvästra sida finns en anordnad badplats. Därutöver erbjuder stränderna på många ställen små fina badplatser med sandstrand eller släta hållar. Centralt beläget på Almö, men utanför utvidgat strandskyddsområde, bedriver Carlskrona golfklubb verksamhet sedan 1955 med golfbana, klubbhusanläggning med restaurang, shop, båtbygga, husvagns- och husbils camping, konferensrum, korthålsbana, stugby (4 stugor) och 12-bäddshus.

Inom området finns ett flertal fornlämningar och kulturhistoriska lämningar som visar på människans förekomst under en längre tid tillbaka. Mest iögonfallande är de många ytorna där stentäkt bedrevs. Andra kulturhistoriska inslag är stensättningar, fossil åkermark, rester efter hamnanläggning, pest/kolerakyrkogård (Österholmen) m.m. Vid inloppet till Hjortahammarviken nordost om Almö finns dessutom en vikingatida pålspärr som skyddade den inre delen av fjärden från fientliga båtar. Till skydd för häckande fågel gäller särskilda föreskrifter i skärgården för att färdas eller uppehålla sig på befintliga öar och inom vattenområdet.

Kvalitet: Naturskönt, attraktivt strövområde med hög besöksfrekvens. Området är intressant för både natur- och kulturstudier. Här finns möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, bad, upplevelser, vandring/löpning, golf, fiske och fågelskådning.

Försvarmakten

På Almö finns ett militärt område som omfattas av det generella strandskyddet om 100 meter. Inom området föreligger tillträdesförbud.

Exploateringsgrad

Relativt liten exploatering på Almö. Spridda inom strandskyddsområdet finns ca 13 tomter med hus. Övriga öar är oexploaterade.

Genom vattenområdet går en farled in mot Karlskrona. Till farleden hör sjömärken. Till farleden hör sjömärken. Inom området kan finnas befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Natura 2000, Tromtö – Almö

Naturreservat, Almö

Våtmarksinventering, VMI, Strandområde på Almö

Våtmarksinventering, VMI, Våtmarker på Almö

Naturvårdsplan-Blekinge, klass 1

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

Ängs- och hagmarksinventering

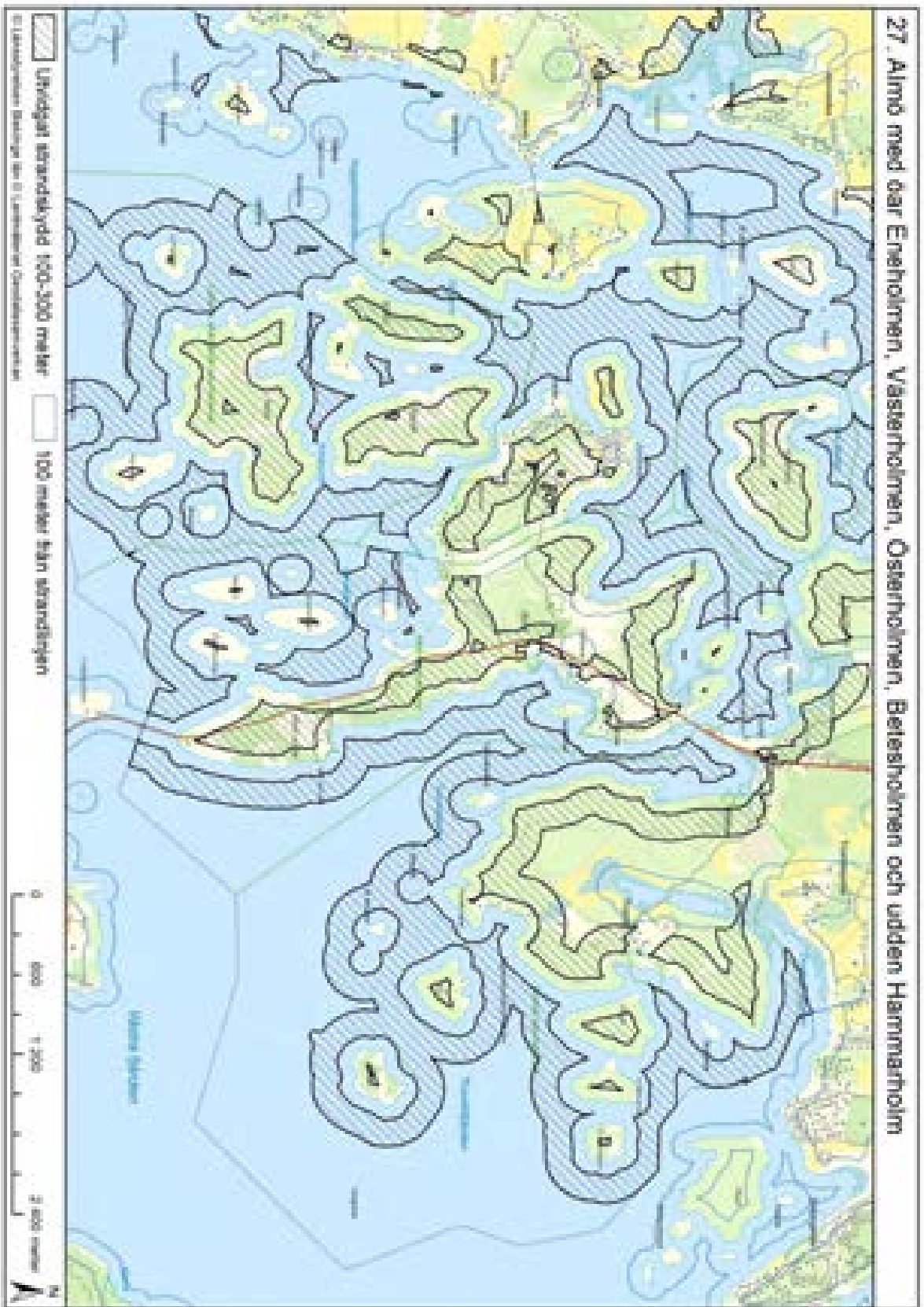
Ängs- och betesmarksinventering

Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal skyddsvärda träd.

28. Jordö med Östanön

Sammanfattning

Ett flackt, ålderdomligt präglat kustlandskap med ett småskaligt odlingsbruk och en skoglig mosaik av gammal ekdominerad ädellövskog och hållmarksimpediment. Området med dess vackra natur är ett populärt närströvsområde och har mycket höga biologiska värden, samt är av kulturhistoriskt intresse.

Naturvärden

Funktion: Den skogliga mosaiken med äldre ekdominerad ädellövskog och hållmarksimpediment uppvisar fortfarande viss betesprägel efter tiden som utmarksbete. Förutom ek innehåller skogen inslag av bl.a. björk, rönn, lönn, ask och alm. I anslutning till hållmarkerna finns gammal och mycket grov en. Buskskiktet är artrikt och i delar med djupare jordlager finns en lundflora. Hagmarkerna är mångformiga med ek och björk som dominerande trädslag. Förkommande vegetationstyper inom hagmarkerna är rödvenäng, krypvenäng och blåtåtelhed. På Östanön finns också ett mindre område med havsstrandäng. Södra delen av Jordö är naturreservat.

Fyra nyckelbiotoper med ädellövskog/lövskogslund/ hagmarksskog är avgränsade inom området. Innehållet är här särskilt stort avseende grova träd, gamla träd, död ved, bärande buskar och jätteträd. Havsbottnarna runt Jordö och Östanön hyser viktiga livsmiljöer för många marina arter av växter och djur, bl.a. grunda mjukbottnar med ängar av kärlväxter, framför allt nateväxterr.

Kvalitet: Området har en rik biologisk mångfald med fr.a. en värdefull kryptogamflora och en värdefull lägre fauna med ett flertal rödlistade arter, knutna till gamla träd både i ljusa som i skuggiga miljöer, t.ex. ekoxe, ekträdlöpare, oxtungssvamp, tårticka, ädelkronlav, savlundlav, gammelekslav, och rosa lundlav. Noterade rödlistade kärlväxter är bl.a. kavelhirs, åkerkulla, stortimjan, småfruktig jungfrukan, desmeknopp, liten kärmaskros och Allanders björnbär, den sistnämnda en björnbärsart som endast förekommer i Sverige i området kring Karlskrona samt vid Kalmar. Hagmarkerna har ett fältskikt med ett flertal indikatorarter såsom stagg, rotfibbla, knölsmöblomma och gulkämpar. På strandängarna finns indikatorarter som sandkrassing, gåsört och strandtrift.

Fågellivet är rikt och varierat. I skogsområdena finns bl.a. olika sångare, mesar, flugsnappare och hackspettar medan arter som törnsångare, törnskata, gök och höksångare påträffas i enbuskmarkerna. Förekommande arter enligt EU:s fågeldirektiv är nattskär, spillkråka och stenknäck.

Havsområdet runt Jordö och Östanön är förhållandevis opåverkat av föroreningar eller andra negativa miljöförändringar och utgör viktiga reproduktionsområden för fisk. Särskilt betydelsefulla lekområden för bl.a. gädda är de grunda, skyddade vikarna. I de grundare vattenområdena växer rödlistade kransalger.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell odlings- och beteshävd inom kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Jordö är beläget på västra sidan av Almö. I nordväst, skilt från Jordö genom en smal kanal (5–7 meter bred), finns Östanön. Kanalgrävningen initierades av Jordö byalag på 1970-talet för att öka vattengenomströmningen mellan Lejde Viken och Skräple Viken. Området är beläget ca 6 km från Europaväg E 22 och Hasslörondellen, och nås via den allmänna vägen ut till Hasslö. Från Almö finns vägvisning mot Jordö. Parkeringsplats för besökande finns i anslutning till Jordö naturreservat. Vid parkeringsplatsen finns även information om reservatet och om den markerade led som utgår härifrån. Jordö byalag gav 2011 ut Jordöboken, som beskriver öns historia. Inom den f.d. utmarken påminner de många rester efter småskalig stenbrytning om stenbrytningens betydelse för skärgårdsbefolkningens ekonomi. Andra forn- och kulturhistoriska lämningar är vikingatida spärranläggningar i vattnet utanför Jordö och en ristning från medeltid/historisk tid.

Kvalitet: Naturskönt, attraktivt strövsområde främst för närboende men även tillgängligt för övriga. Områdets historiska bakgrund gör det intressant för både natur- och kulturstudier. Här finns

möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, vandring/löpning, fiske och fågelskådning.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet:

Tillgängliggöra Östanön genom iordningställande av strövstig.

Exploateringsgrad

Hög exploateringsgrad i strandnära lägen på Jordös västra sida, samt längst i sydost. På Jordö finns 78 fastigheter varav ett antal med permanent boende medan det stora antalet används för fritidsboende. Jordös fyra olika fritidshusområden tillkom alla under 1950- och 1960-talen. En mindre gård bedriver idag lantbruk. Ingen exploatering på Östanön.

Genom vattenområdet går en farled in mot Karlskrona. Till farleden hör sjömärken. Till farleden hör sjömärken. Inom området kan finnas befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturreservat, Jordö

Våtmarksinventering, VMI, Våtmarker på Almö

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering

Fornlämningar

I området finns tre stycken fornlämningsliknande bildningar som egentligen inte är fornlämningar, (RAÄ Förkärla 14:1–2 och 188). Tre fossila åkrar i form av röjningsröseområden, (RAÄ 214, 215 och 219). Maritima lämningar utgörs av en spärranordning och uppgiften om ett drag, (RAÄ 186 och 222).

Kulturlämningar

Området är rikt på äldre stenhuggerier vilka uppgår till åtta stycken, (RAÄ Förkärla 199, 200, 203, 206, 211, 212, 217 och 220). Bevakningsobjekt är RAÄ 201 som utgörs av Almö bytomt. Excerpering gjord efter karta upprättad vid enskiftet 1822. Bytomten är delvis bebyggd med klubbhus mm och utgörs i övrigt av golfbana. Almö by ingick i Johannishus gods. Vid mitten av 1800-talet lades arbetsorganisationen vid godset om och arrendebönderna ersattes av lantarbetare. Almö var en av de byar som successivt försvann. På Generalstabskartan 1870 finns ännu 5 gårdar angivna men på Häradsekonomiska kartan 1917 återstår endast 2 gårdar.

RAÄ Förkärla 216 är ett stridsvärn och i vattnet finns två spärranordningar, RAÄ 74 och 81.

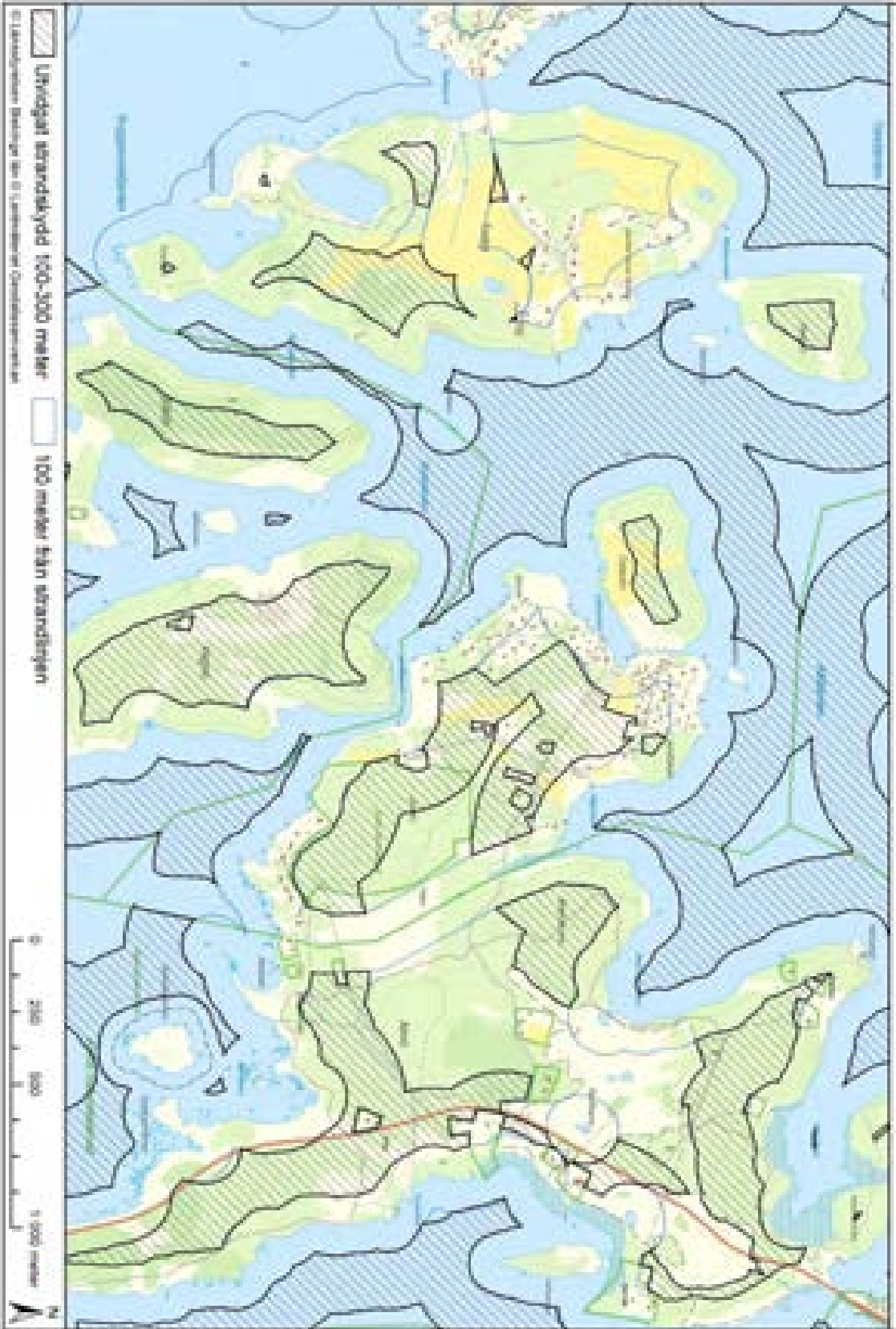
Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal skyddsvärda träd har registrerats.

28. Jorda med Oslanön

29. Listerby innerskärgård med Kvalmsö, Kidö, Helgeö och Torkö

Sammanfattning

Ett skärgårdslandskap med omväxlande naturmiljöer präglade av flerhundraårig hävdkontinuitet. Vid sidan av kulturhistoriska, landskapshistoriska och landskapsestetiska värden har öarna mycket höga naturvärden och är av stor betydelse för friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Öarna uppvisar ett ålderdomligt kulturlandskap utvecklat genom flerhundraårig hävd. Kvalmsö, som är naturreservat, utgör en mosaik av lövskogsområden av mer eller mindre hagmarkskaraktär, med främst ek tillsammans med björk, al och lind, samt öppna gräsytor som tidigare delvis brukats som åkrar.

Kidö är en enbuskdominerad betesö som i det närmsta saknar trädsikt. Förekommande vegetationstyper är rödvenhed, tuvtåteläng och havsstrandäng.

Helgeö är en mångformig och något särpräglad ö med lövskog där bl.a. ek, björk, al, en, nypon, kaprifol, samt gran ingår. Längs öns västra, södra och norra stränder är välutvecklade strandängar. Hela ön är avgränsad av Skogsstyrelsen som naturvärdesobjekt och nyckelbiotop med särskilt riklig förekomst av död ved och grova träd i västra delen.

Torkö som är en av de största öarna i Listerby skärgård och fortfarande har ett verksamt jordbruk, kännetecknas av en mosaik av åkrar, hagmarker och lundar. Inom öns trädrika delar är åtta nyckelbiotoper avgränsade. Dessa utgörs av lövskogslundar, ädellövnaturskog och strandskog med gamla träd, död ved och bärande buskar. Särskilt anmärkningsvärd är öns stora förekomst av s.k. jätteträd.

De marina områdena i Listerby innerskärgård uppvisar en mosaik av grunda mjuk- och hårbottnar. På något skyddade bottenar förekommer ålgräsängar.

Kvalitet: De träd- och skogsbevuxna öarna Kvalmsö, Helgeö och Torkö hyser en rik lavflora och insektsfauna bunden till gamla ädellövträd med arter som t.ex. grå skärelav, matt pricklav, gammelekslav, ekticka, oxtungssvamp, brandticka, ekoxe och läderbagge. Stora biologiska värden är knutna till öarnas hag- och öppna betesmarker i vilkas fältsikt bl.a. indikatorarter som backtimjan, stagg, gulmåra och jungfrulin förekommer. I strandängarna växer strandgroblad, gåsört och tiggarranunkel m.fl. I lövskogslund på Torkö växer den rödlistade blomman desmeknopp, och orkidéen Adam och Eva har noterats inom öns hagmarker.

Vattenområdet är betydelsefullt som uppehållsplat för rastande och övervintrande sjöfåglar, t.ex. vigg, stor- och salskrake samt sothöns. De betade öarna är av stort värde för häckande sjöfågel och vadare. Exempel på rödlistade och i övrigt intressanta fågelarter som observerats är ejder, kentsk tärna, vitkindad gås och fisktärna.

De marina miljöernas varierande bottenförhållanden möjliggör livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Särskilt betydelsefulla födosöks-, och reproduktionslokaler för fiskarter som gädda och abborre är de grunda vikarna med ålgräsängar.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Torkö och Kvalmsö är de enda av öarna med broförbindelse till fastlandet. Från väg E 22 och Listerby nås Torkö ön via en ca 8 km lång sträcka på mindre vägar. Från brofästet leder en strövstig söderut, runt ett stort vattenfyllt stenbrott, ut till udden Torkökalv. På öns norra sida finns resterna efter det medeltida S:t Claras kapell och franciskanerkloster. Kvalmsö nås via en grusväg från parkeringen till Vambåsa hagmarker, nära Vambåsa gård. Övriga öar nås endast av båtburna.

Till skydd för häckande fågel gäller särskilda föreskrifter i skärgården för att färdas eller uppehålla sig på befintliga öar och inom vattenområdet. *Kvalitet:* Torkö är ett mycket värdefullt strövområde och har en intressant historia bl.a. knuten kring det gamla franciskanerklostret. Skärgårdsområdet är mycket attraktivt för friluftslivet. Här finns möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, strövande, bad, upplevelser, fiske och fågelskådning.

Utvecklingsmöjligheter för friluftslivet: En utbyggnad av vandringsleden på Torkö, där vissa delar idag är svårtillgängliga

Exploateringsgrad

Ingen exploatering på Kidö eller Helgeö. På Kvalmsö finns en tomt med hus för fritidsboende. Kvalmsö har en bebyggelse koncentrerad till den norra delen av ön omfattande ca 16 tomter med hus för permanent boende och fritidsboende, samt en bondgård. Inom området kan finnas befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksidintresse för Naturvård (3 kap MB), (Kvalmsö, Kidö och Helgeö)
Riksidintresse för Friluftsliv (3 kap MB), (samtliga öar)
Riksidintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB), (samtliga öar)
Natura 2000, Tromtö – Almö, (Kvalmsö)
Natura 2000, Blötö – Kidö, (Kidö)
Naturreservat, Kvalmsö
Naturvårdsplan Blekinge, klass 1
Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1
Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering, (Helgeö och Torkö)
Skogsstyrelsen, Inventering av Naturvärdesobjekt, (Helgeö)
Ängs- och hagmarksinventering, (samtliga öar)
Ängs- och betesmarksinventering, (samtliga öar)
Länsstyrelsen, biotopskyddad yta, (Torkö)

Fornlämningar

I området finns en marin fornlämning i form av en spärranordning, RAÄ Listerby 197.

Kulturlämningar

Av kulturlämningar i området finns fyra spärranordningar vilka utgörs av RAÄ Listerby 112:1, 112:3, 119:1 och 120.

En inskrift på en grindstolpe, tillkommen i samband med anläggandet av en väg mellan Almö och Jordö. Vägen byggdes 1914–15 av Kronan för att möjliggöra transporter till försvarsanläggningarna på Jordö/Östanön, Grindstolpen är av huggen granit och är 1,1 meter hög. På den mot vägen vettande sidan är inhugget:14/9 1915. (RAÄ Listerby 368).

Två stenhuggerier finns representerade genom RAÄ Listerby 338 och 339).

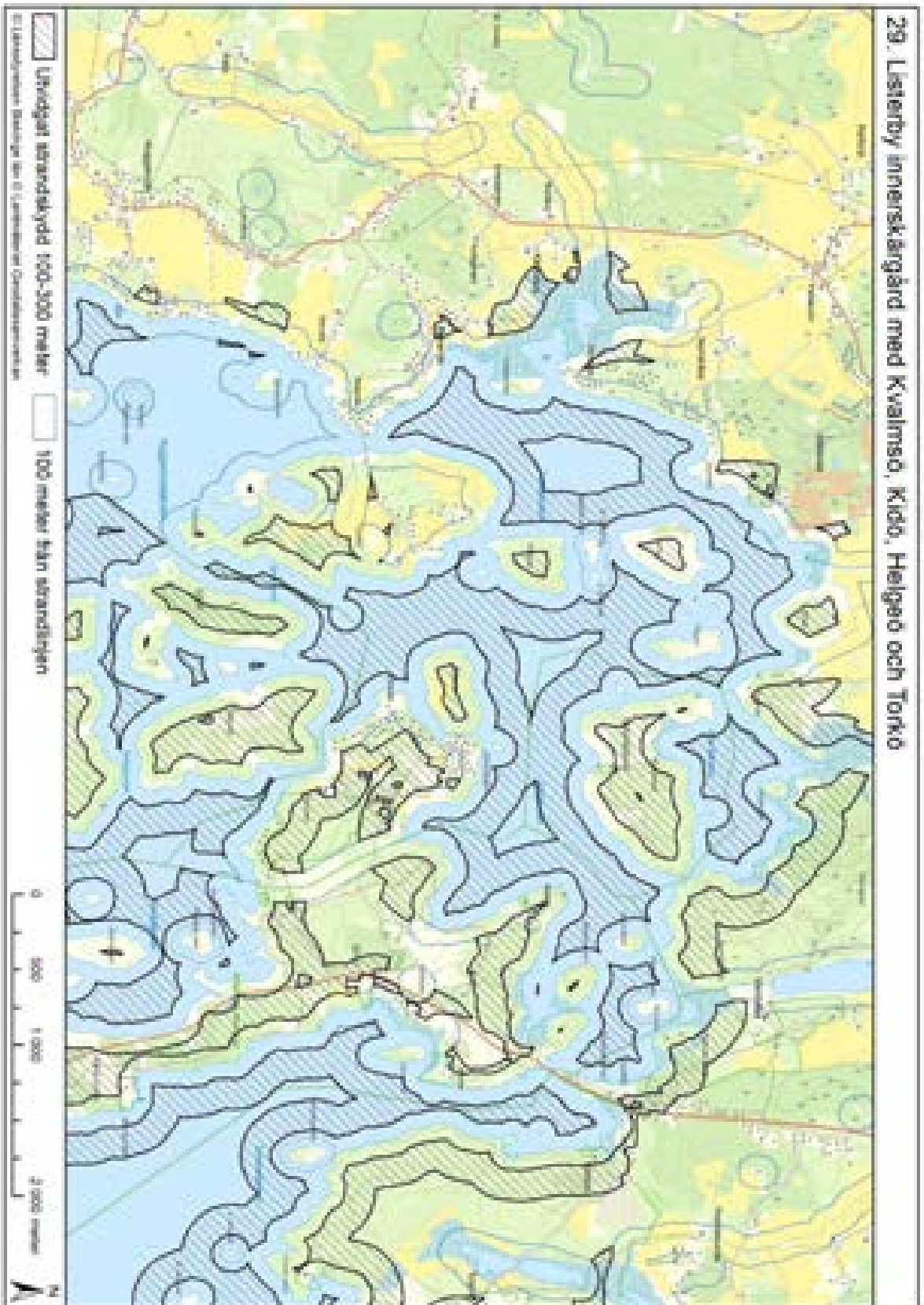
Listerby 217 utgörs av tomten för Jordö by. Gränsen är exciperad utifrån rektifierad ägomätning över byns inägor upprättad år 1757.

Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal träd på Kvalmsö och ca 30 träd på Torkö är registrerade.

30. Listerby skärgård med Slädö, Arpö, Vagnö, Ljungskär och Arpökälv

Sammanfattning

Ett skärgårdslandskap präglat av månghundraårig kulturpåverkan, som rymmer såväl lummig innerskärgård som karg utskärgård. Vid sidan av kulturhistoriska, landskapshistoriska och landskapsestetiska värden utgör Listerby skärgård tillsammans med Tromtö och Almö i nationellt perspektiv ett mycket värdefullt område ur naturvårdssynpunkt. Skärgården är även av stor betydelse för friluftslivet. Listerby skärgård är naturreservat.

Naturvärden

Funktion: På de största öarna har det förekommit jordbruk och här har under lång tid funnits bofast befolkning. Sedan mitten av 1900-talet har det intensiva markutnyttjandet avtagit och ersatts med en extensiv betesgång. En mosaik av betad skog, enbuskrik utmark, ljunghed, berg i dagen och ekhagmark sätter sin prägel på öarna. De större öarnas trädskikt innehåller främst ek, samt ett tämligen stort inslag av björk. Hagmarkernas ekar är ofta gamla, grova och vidkroniga. På Slädö finns bestånd av ursprunglig tall och på nordvästra Arpö ädellövskog med inslag av lind och ask. De mer exponerade mindre öarna Arpökälv och Ljungskär består i huvudsak av hållmarker och enbuskmarker med bara enstaka, lågväxta träd. Klippstränder kantar stora delar av öarna, men det finns även såväl större som mindre områden med havssträndäng.

Havsbottnarna i Listerby skärgårdsområde hyser viktiga livsmiljöer för många marina arter växter och djur. I anslutning till de större öarna finns grunda mjukbottnar med ängar av kärleväxter, framför allt nate och natingar. Hela skärgårdsområdet omfattas av naturreservatet Listerby skärgård.

Kvalitet: Främst de större öarna hyser en rik lavflora och insektsfauna knuten till gamla träd och död ved. Exempel på rödlistade arter är läderbagge, gammelekslav, grå skärelav, matt pricklav, ädelkronlav, ekticka, oxtungssvamp och tallticka. Stora biologiska värden har även utvecklats inom öarnas hag- och öppna betesmarker i vilkas fältskikt bl.a. indikatorarter som knägräs, ljung, vårbrodd, stagg, bockrot, rödklint, kärleksört, skörbjuggsört och liten blåklocka förekommer. I strandängarna växer indikatorarter som t.ex. havssälting, strandkrypa, gulkämpar, kustarun, trift, gåsört och saltnarv. På Vagnö har gullviva noterats, samt inom öns torrängar även orkidéen Adam och Eva. Fågelfaunan inom skärgårdsområdet är art- och individrik. De gamla ekarna ger goda betingelser för hållbyggande fåglar. Vikar och sund utgör viktiga rast- och övervintringslokaler för sjöfågel. Sångsvan, salskrake, kentsk tärna, fisktärna, spillkråka, törnskata och mindre flugsnappare är exempel på rödlistade eller i övrigt intressanta fågelarter som observerats.

Havsområdet runt öarna är förhållandevis opåverkat av föroreningar eller andra negativa miljöförändringar och utgör viktiga reproduktionsområden för fisk. Särskilt betydelsefulla lekområden för bl.a. gädda är de grunda, skyddade vikarna. I de grundare vattenområdena växer rödlistade kransalger.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Listerby skärgård kan endast nås med egen båt. På Arpös norra sida finns en brygga. Naturliga hamnar finns på norra Arpö och västra Slädö. Iordninggjorda grillplatser finns på Vagnös nordvästra och södra sida, samt på Arpös norra strand. Kortare strövstigar finns på Vagnö och Arpö. Öarnas stränder erbjuder många ställen fina badplatser med främst släta hållar. Det finns många spår efter forna tiders brukande, samt en del kulturhistoriska lämningar och fornlämningar.

Kvalitet: Naturskönt, attraktivt friluftsområde med hög besöksfrekvens båtburna. Området är intressant för både natur- och kulturstudier. Här finns möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, bad, upplevelser, strövande, fiske och fågelskådning.

Exploateringsgrad

Ingen exploatering.

Genom vattenområdet går en farled in mot Karlskrona. Till farleden hör sjömärken. Till farleden hör sjömärken. Inom området kan finnas befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation.

Intressen

Riksintresse för Naturvård/Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Natura 2000, Tromtö – Almö

Naturreseptat, Listerby skärgård

Våtmarksinventering, VMI, Våtmarker på Vagnö

Våtmarksinventering, VMI, Våtmarker på Arpö

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövården klass 1

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Fornlämningar

I området finns endast fyra fornlämningsliknande lämningar, RAÄ Förekärla 29:1–4.

Kulturlämningar

Fem historiska spärranordningar finns i vattenområdet, RAÄ Förekärla 81:1 samt RAÄ Listerby 112, 117, 118 och 120.

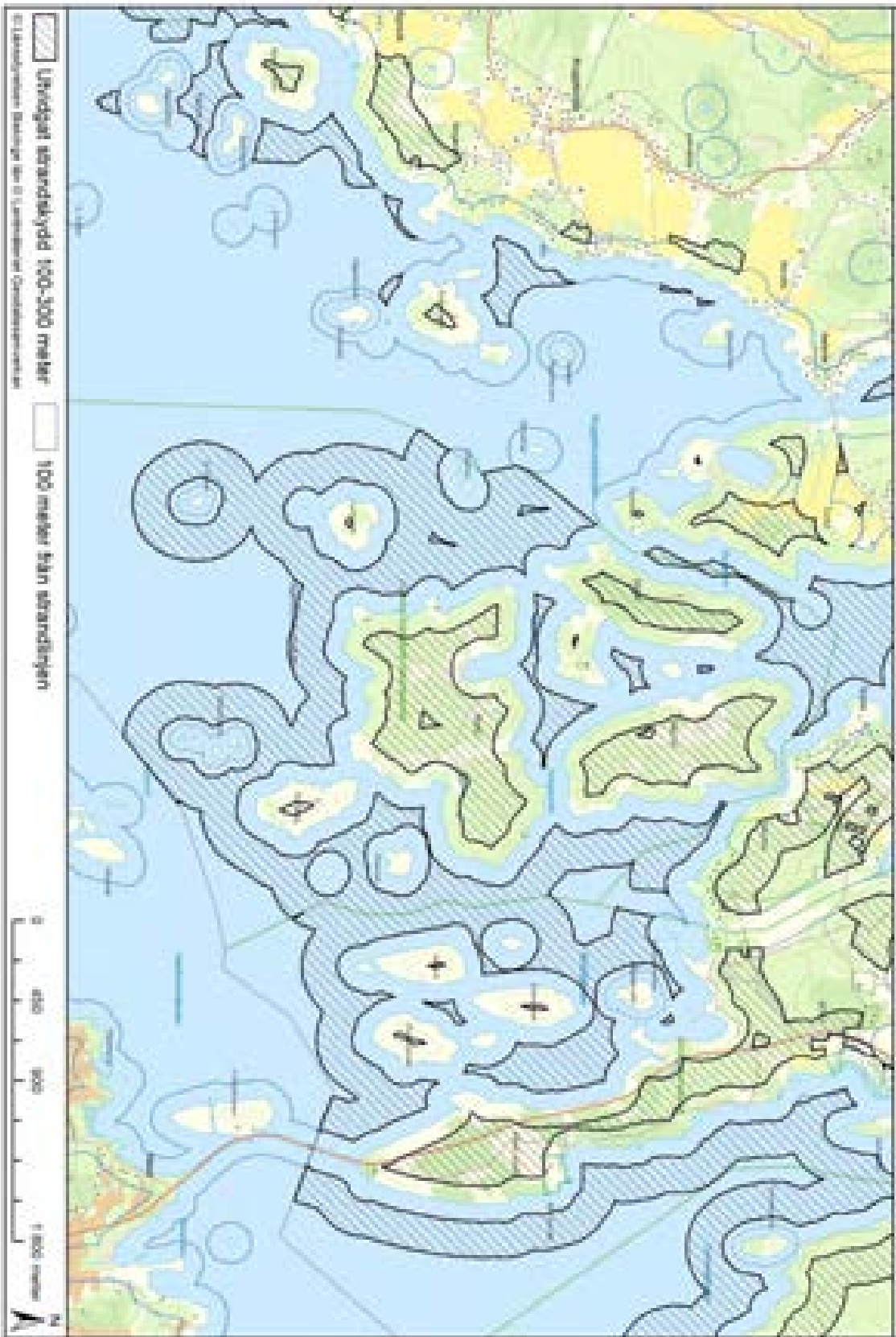
Rödlistade arter

Ett mycket stort antal rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Flera hundratal skyddsvärda träd.

30. Listerby skärgård med Slättö, Arpö, Vagnö, Ljungsö och Arpökallv

31. Ronneby skärgård med Karön, Yttre och Inre Stekön, Harön, Funkön, Dunsön, Slättön och Stora Ekön.

Sammanfattning

Ett estetiskt tilltalande, flackt skärgårdslandskap som rymmer såväl lummig innerskärgård som karg utskärgård. Området är av synnerligen stor betydelse för friluftslivet och har höga naturvärden, i nordost kopplade till skogliga miljöer med gamla träd och i sydväst till betade öar med lång hävdkontinuitet.

Naturvärden

Funktion: Karön, Yttre och Inre Stekön utgörs av en mosaik av öppna berghällar, krattskog och tätare skog med ek, björk, bok, tall och gran på ofta blockrik mark. Buskskiktet är relativt artrikt och tätt med en, nypon, björnbär, hagtorn och kaprifol. På Karön är tre nyckelbiotoper avgränsade med lövskogslund, rasbrant, ädellövskog och lövrik barnnaturskog. Inslaget av gamla senvuxna träd, grova träd och död ved är här särskilt stor. Yttre Stekön omfattas av naturreservat, ursprungligen skyddad redan 1915 i syfte att bevara öns sällsynt stora idegransbestånd.

De betespräglade öarna Harö, Funkö, Dunsö, Slättö och Stora Ekö är i huvudsak trädlösa och be vuxna med enbuskar. I öarnas buskskikt ingår utöver en, även hagtorn, kaprifol, nyponros, slån och björnbär. De centrala delarna på Funkön har dock hagmarkskaraktär med ek, björk, al och apel som viktigaste trädslag. Förekommande vegetationstyper på öarna är kruståtelhed, stagghed och hållmarkstorräng. Öarnas stränder består omväxlande av morän-, sten-, och klippstränder, någon mindre sandstrand, samt i skärgårdens sydvästra delar av strandängar, där särskilt Funkön till stor del utgörs av havsstrandäng.

I skärgårdsområdets inre delar och mellan öar förekommer grunda bottnar (< 3 meter).

Kvalitet: Karön, Yttre och Inre Stekön hyser biologiska värden knutna till gamla träd och död ved. Karöns nyckelbiotoper har en värdefull kryptogamflora med bl.a. de rödlistade arterna blyertslav, liten sönderfallslav och tallticka. Idegran, som tidigare var rödlistad, är ett ovanligt och värdefullt inslag i trädskiktet. Inom Karöns strandområde växer smalstäkra, en rödlistad art som i landet endast är känd från ett par lokaler i Ronnebytrakten.

De beteshävdade öarna har ett artrikt fåltskikt. Noterade indikatorarter är bl.a. betad ljung, stor blåkllocka, stagg, bockrot, darrgräs och knägräs. I strandängarna växer spikblad, gulkämpar, gåsört, trift, blåsklöver och kustarun.

Fågelfaunan inom skärgårdsområdet är art- och individrik. Öarnas gamla träd ger goda betingelser för hållbyggande fåglar. De betade öarna är av stort värde för häckande sjöfågel och vadare. Exempel på rödlistade eller i övrigt intressanta fågelarter som observerats är spillkråka, mindre hackspett, göktyta, hämpling, fisktärna, ejder, drillsnäppa, gråtrut och småtärna.

De grunda havsområdena är värdefulla som yngelplatser för fisk.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt beteshävd inom öar med beteskontinuitet.

Friluftsvärden

Funktion: Ronneby Skärgård sträcker sig från Ronnebyfjärdens inre del till Spjälkö i väster, fågelvägen en sträcka på ca 5,5 km. Funkön är den enda av öarna med landförbindelse. Från Ekenäs hamn, belägen på fastlandet ca 5 km söder om Ronneby stadskärna, utgår skärgårdsbåt till Karön, Yttre och Inre Steköarna. Övriga öar nås endast med egen båt.

I samband med Ronneby Brunns utveckling som kurort på 1800-talet byggdes kallbadhus, restaurang och 16 högrestandsvillor i schweizerstil på Karön. Kallbadhuset är rivet, men öns restaurang och badplats har många besökare sommartid. Karön har också en gästhamn och en stugby med 15 stugor. Promenadstigar sträcker sig runt hela ön.

Kvalitet: Naturskönt, attraktivt friluftsområde med hög besöksfrekvens båtburna. Karön har stort besöksvärde för såväl turister som för boende i Ronneby, medan Yttre och Inre Steköarna främst är värdefulla som friluftsområde för de som har fritidshus på öarna. Inom skärgårdsområdet finns förutsättningar till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, upplevelser, strövande, havskajakpaddling, bad, fiske och fågelskådning.

Exploateringsgrad

Hög exploatering på Karön med äldre bebyggelse, stugby och bryggor. Inre och Yttre Steköarna är mycket hårt exploaterade för fritidsbebyggelse. Övriga öar är oexploaterade med undantag för någon brygga.

Intressen

Riksintresse för försvarsmakten (3 kap 9 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Naturreservat, Yttre Stekön

Naturvårdsplan Blekinge, klass 2 (Harön, Funkö, Dunsö, Slättön och Stora Ekön), klass 3 (Yttre Stekön)

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 2 (Funkön och Harön)

Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län (Karön)

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering (Karön)

Ängs- och hagmarksinventering

Ängs- och betesmarksinventering

Fornlämningar

I vattenområdet mellan Torkö och Slädö finns en fångstanläggning i form av 80 pålar som utgjort en fast anordning för fiske, (RAÄ Listerby 196). Det finns också uppgifter om sjunkna fartygslämningar, (RAÄ Listerby 204 och 379).

Kulturlämningar

Listerby 190 finns i vattnet sydost om Arpökalv och utgörs av plåtrester efter ett beskjutet fartyg. På land finns Listerby 352 och 366 som är rester efter stenhuggerier.

På Vagnö finns Vagnö gårdstomt som är tidigast belagd på geometrisk karta 1688. (RAÄ Listerby 372).

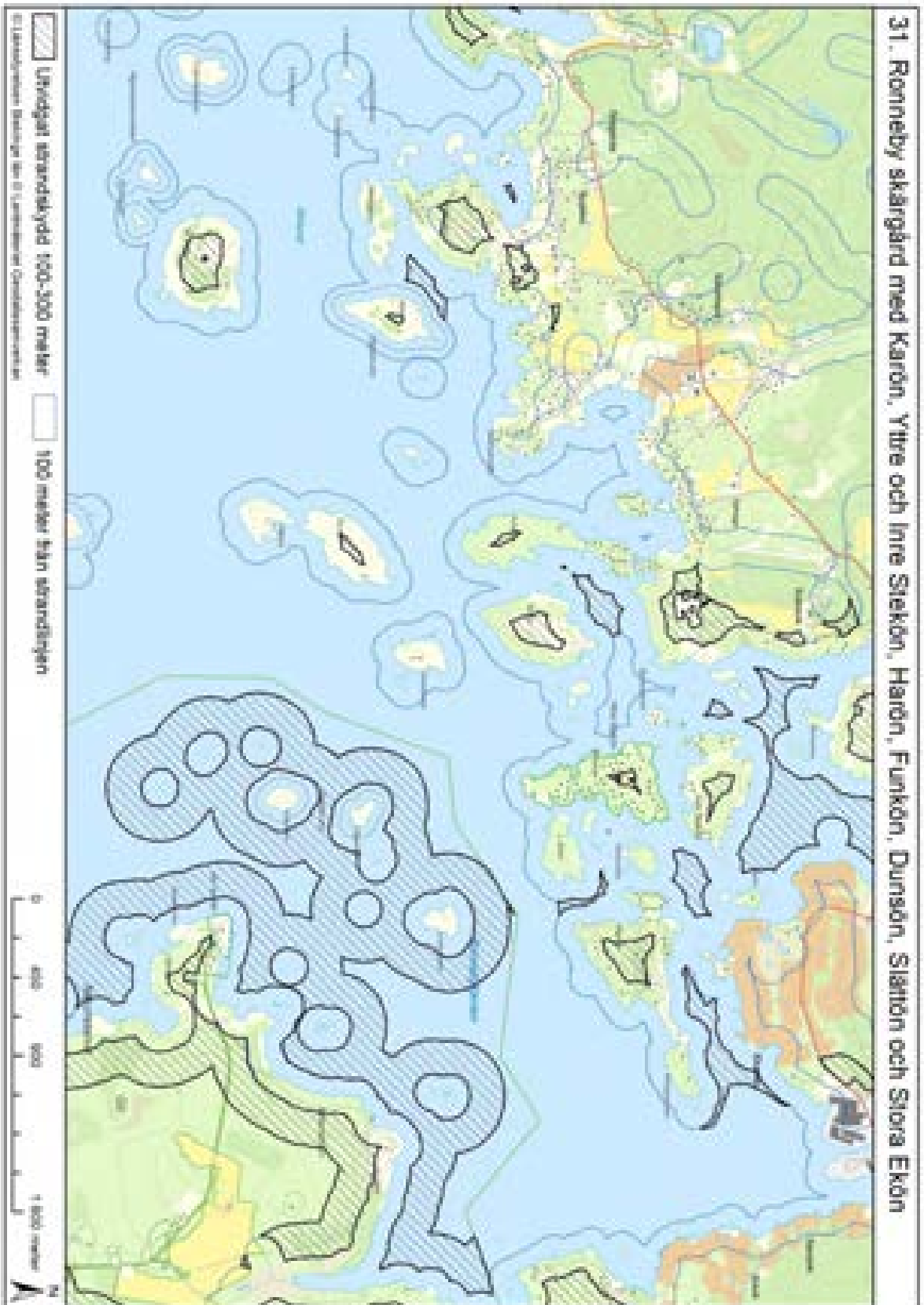
Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.

Skyddsvärda träd

Inte inventerat.

32. Bräkne-Hoby skärgård med Salttärna, Stickelön och Spjutsö

Sammanfattning

Ett estetiskt tilltalande skärgårdslandskap med många öar av vilka Salttärna, Spjutsö och Stickelön är de största. Salttärna och Stickelön är lummiga öar med ett ålderdomligt präglat kulturlandskap medan Spjutsö är en bergig betespräglad ö. Vid sidan av skärgårdsområdets naturvärden, kulturhistoriska och landskapshistoriska värden är Bräkne-Hoby skärgård av mycket stor betydelse för fågellivet och det rörliga friluftslivet.

Naturvärden

Funktion: Salttärna är ett av få allttjämt brukade skärgårdshemman i länet. Ön uppvisar ett ålderdomligt präglat jordbrukslandskap med tydlig uppdelning i inägomark och utmark, samt gamla hägnadssystem som allttjämt är väl bevarade. Kring åkrarna i de forna inägorna finns skogar med dominans av ek men där även hassel, lönn och ask ingår. Utmarken består av hällmarksmosaik med främst gles björkskog tillsammans med ett tätt enbuskskikt. Salttärna hyser också en av länets större förekomster av beståndsbildande idegran.

Även Stickelön är präglad av ett ålderdomligt jordbruk och uppvisar liknande naturtyper och karaktärsdrag som Salttärna.

Spjutsö är en bergig beteshävdad ö med ett glest träskikt av främst björk, fläder, fågelbär och rönn. Buskskiktet innehåller förutom ovan nämnda arter rikligt med en.

Kvalitet: Dominerande vegetationstyper på Salttärna och Stickelön är rished med främst blåbär, ljung och lingon, samt kruståtelhed och rödvenhed där bl.a. stagg tillhör de framträdande arterna. På inägomarken finns områden med rödvenängsvegetation. Salttärna hyser den rödlistade arten hedröksvamp. Idegran, som tidigare var rödlistad, är ett ovanligt och värdefullt inslag i trädskiktet. Fältskiktet på Spjutsö består främst av rödvenhed med bl.a. ljung, ängsskallra, glansnäva, mandelblomma och styvmorsviol. I delar av strandzonen växer den rödlistade arten rödlånke. Fågelfaunan är mycket art- och individrik. Skärgårdens häckfågelbestånd innehåller för länet unika inslag, bl. a. länets största skarvkoloni. Rödlistade eller i övrigt intressanta fågelarter som förekommer i området är ejder, drillsnäppa, fisktärna, gråtrut, silltrut, silvertärna, vitkindad gås, storskarv och törnskata.

Utvecklingsmöjligheter för naturvärden: Viktigt med fortsatt traditionell hävd i betes- och/eller kulturpräglade delar.

Friluftsvärden

Funktion: Skärgården som endast nås av båtburna, erbjuder goda möjligheter till havsfiske. Möjlighet till att hyra motorbåt eller roddbåt erbjuds av Garnanäs gård, belägen på fastlandet drygt 1,5 km nordost om Spjutsö. Här finns även övernattningsmöjlighet i stuga.

Kvalitet: Naturskönt, attraktivt friluftsområde för båtburna. Öarna med dess ålderdomligt präglade kulturlandskap har ett stort besöksvärde.

Inom skärgårdsområdet finns möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, utflykter, strövande, bad, upplevelser, bärplockning, fiske och fågelskådning.

Exploateringsgrad

Salttärna och Stickelön är relativt oexploaterade. Centralt på Salttärna finns en äldre gård. Därutöver finns ca tio hus för fritidsboende, belägna främst längs öns norra strand. Även Stickelöns äldre gård är centralt belägen på ön. På öns norra del finns även två fritidshus. Liten exploatering på Spjutsö med ett fritidshus vid öns nordöstra strand.

Intressen

Riksintresse för Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Riksintresse Kust och skärgård (4 kap. 1,4 §§ MB)

Riksintresse Natura 2000, Fågeldirektivet, (Bräkne-Hoby skärgård)

Naturresevat, Biskopsmåla.

Natura 2000, Bräkne-Hoby skärgård, (Spjutsö)

Landskapsbildsskydd, (19 § NVL) (Salttärna och Stickelön)

Naturvårdsplan Blekinge, klass 1

Regional bevarandeplan för odlingslandskapet klass 1, kulturmiljövärden klass 1

Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge Län (Salttärna)

Ängs- och hagmarksinventering, (samtliga öar)

Ängs- och betesmarksinventering, (samtliga öar)

Naturminne, (idegransbestånd Salttärna)

Fornlämningar

Lämningar efter medeltida säsongsbetonade fångsbosättning/fiskeläge (Salttärna), stensättning (Salttärna), röse (Spjutsö och Stickelön)

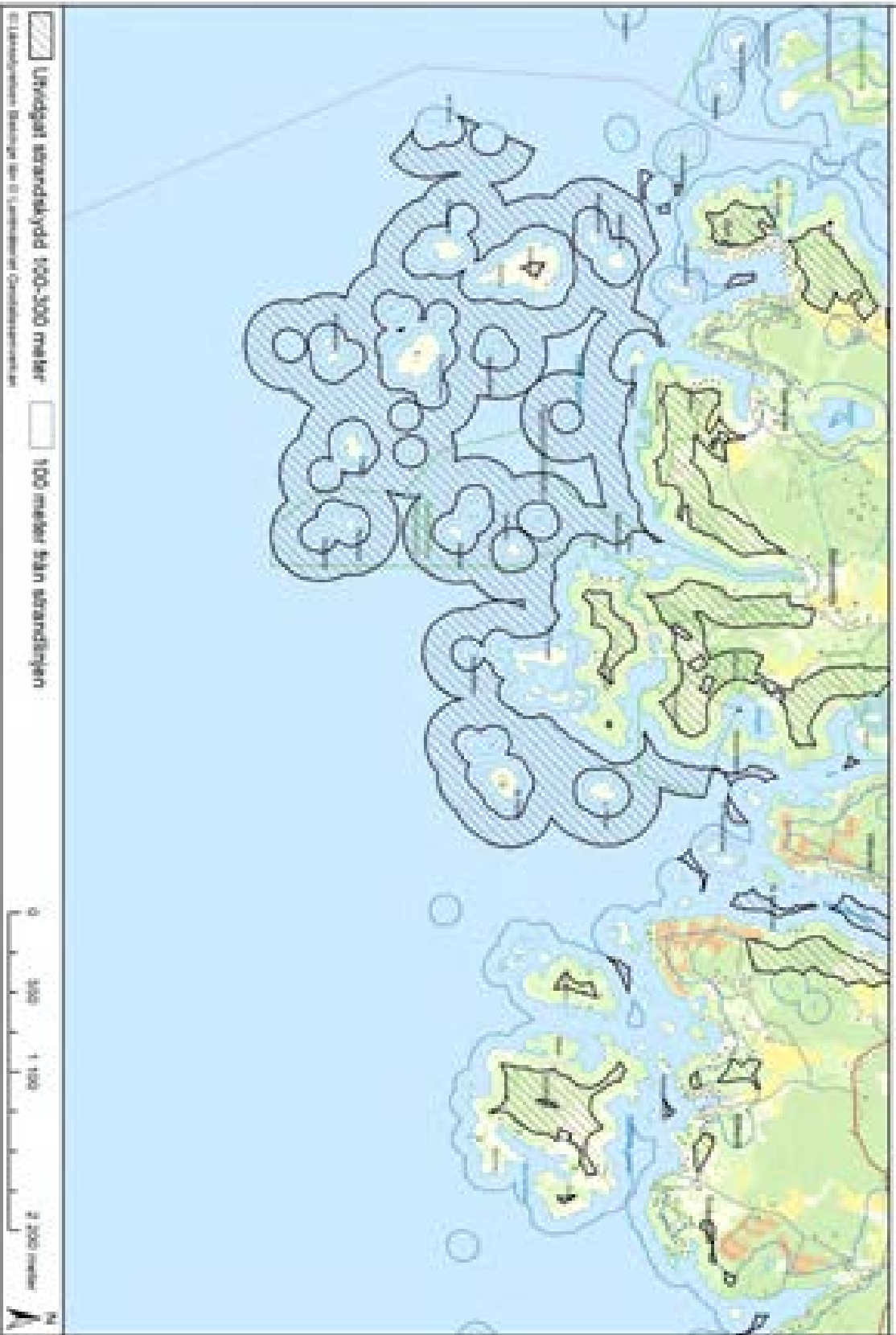
Kulturlämningar

Lämningar efter kyrka/kapell (Salttärna), tomtning (Salttärna), fartygs/båtlämning

Rödlistade arter

Rödlistade arter förekommer.91

32. Bräkne-Hoby skärgård med Sattarna, Sticketön och Spjutö

Befintligt underlagsmaterial/källförteckning

Jordbruksverket. 2002-2004. Ängs- och betesmarksinventeringen. Opublicerad rapport.

Ronneby kommun, detaljplaner/byggnadsplaner/översiktsplaner.

Länstyrelsen i Blekinge län, 2003. Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat. Rapporter Länstyrelsen Blekinge län 2003:1.

Länstyrelsen i Blekinge län. 2013. Inventering av skyddsvärda träd.

Länstyrelsen i Blekinge län. 1993. Ängar och hagar i Blekinge.

Länstyrelsen i Blekinge län. 1983. Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge län.

Länstyrelsen i Blekinge län. Landskapsbildsskydd i Ronneby kommun.

http://www.lansstyrelsen.se/blekinge/Sv/om-lansstyrelsen/forfattningar/2010/Pages/2010_14.aspx?keyword=landskapsbildsskydd

Länstyrelsen i Blekinge län. 2005. Natura 2000. <http://www.lansstyrelsen.se/blekinge/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/natura2000/Pages/index.aspx>

Länstyrelsen i Blekinge län. Naturreservat <http://www.lansstyrelsen.se/BLEKINGE/SV/DJUR-OCH-NATUR/SKYDDAD-NATUR/NATURRESERVAT/Pages/default.aspx>

Länstyrelsen i Blekinge län. 1984. Naturvårdsplan Blekinge.

Länstyrelsen i Blekinge län. 1995. Odlingslandskapet i Blekinge - bevarandeplan.

Länstyrelsen i Blekinge län. 1994. Våtmarker i Blekinge.

Länstyrelsen i Blekinge län. 1974. Sjöar och vattendrag i Blekinge.

Länstyrelsen i Blekinge län. 2011. Åtgärdsprogram för Hotade arter (ÅGP).

Metria. Digitala ortofoton-flygbilder i färg, Blekinge län.

Metria. GSD fastighetskartan (markanvändning, vägar, kustlinje och bebyggelse).

Naturvårdsverket/Metria. Utredningsområden naturskydd (ViCNatur).

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Riksintresse försvarsmakten 3 kap 9 § miljöbalken

Riksintresse kulturmiljövård/Naturvård/Kulturvård 3 kap 6 § miljöbalken.

Riksintresse kust- och skärgård 4 kap 1 Och 4 §§ miljöbalken.

Riksintresse vattendrag 4 kap miljöbalken.

Skogsvårdsstyrelsen. Inventeringar av nyckelbiotoper, naturvärdesobjekt och sumpskogar.

<http://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor>.

SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet. Artdatabanken. Rödlisterade arter. <http://www.artdatabanken.se/>